

Leo Tanner

HOĆEŠ LI OZDRAVITI? Božji putevi do zdravlja

s pomoću za razlikovanje
alternativnih praksa ozdravljenja

S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

WeG Verlag

© 2010.

Predgovor

Ljudi su oduvijek u svome trpljenju i nevoljama tražili pomoć, danas također. Pritom u dušobrižništvu stječem uvijek iznova iskustvo da su mnogi koji traže savjet i pomoć dobrim dijelom bespomoćni i nesigurni. I to na dvostruk način. S jedne strane jedva da poznaju ponudu ozdravljenja kršćanske vjere, pa stoga to niti ne zahtijevaju. Mnogi su čak u čudu kad čuju da imamo živoga Boga koji i danas ozdravlja.

A zatim čitaju u novinama, časopisima, na internetu i gledaju na televiziji o osobama s posebnom snagom i sposobnostima, primjerice o iscjeliteljima duha,¹ iscjeliteljima molitvom ..., koji nude svoje usluge i obećavaju pomoć.

Kao svećenik i dušobrižnik želim u ovoj knjizi iznijeti kako izgledaju Božji putevi ozdravljenja, kako Bog danas dariva ozdravljenje i pomoć. Kao dopunu tomu želim dati pomoć za razlikovanje s obzirom na postupanje s različitim metodama ozdravljenja. Da bismo si mogli stvoriti bolju sliku o različitim praksama i povezanostima, dodao sam Dodatak. Ovaj znak* upućuje na to da su ti pojmovi ondje kratko objašnjeni.

Uza sve te meni su na pameti prve temeljne misli i perspektive. Mnogo toga treba dopuniti. I – k svemu tomu predstavljam u ovoj knjizi svoje kršćansko gledanje kako ono trenutačno izgleda i kako je nošeno suradničkim timom (usp. impressum).

Katolička crkva nije o svim područjima, u kojima u ovoj knjizi iznosim razlikovanje, zauzela stav učiteljstva. Osim Katekizma Katoličke crkve (pojavi se 1993.) Papinsko je vijeće za kulturu 3. veljače 2003. i Papinsko vijeće za međureligijski dijalog objavilo kršćansko razmatranje s obzirom na „New Age“*: „Isus Krist –

¹ Kad se u ovoj knjizi pojave pojmovi kao „liječnik“, „terapeut“, „kršćanin“ i slični pojmovi, tada ih shvaćamo fenomenološki a ne specifično po spolu. Stoga ne donosimo ženski oblik (primjerice „liječnica“ i td.

Davatelj vode života“. Ovu se studiju smatra „privremenim izvješćem“ s ciljem da se vjernicima katolicima pomogne pronaći ključ za razumijevanje temeljnih principa New-Age-razmišljanja, da bi se one elemente New Agea s kojima oni imaju posla moglo prosuditi s kršćanskoga motrišta. Neka razmišljanja ovoga dokumenta ušla su i u ovu knjigu.

U slučaju da učiteljstvo Crkve nakon pojavljivanja ove knjige o nekim vidicima New Agea, posebno u vezi s alternativnim metodama liječenja, iznese konkretnu prosudbu, a ona se od ove koju sam ja izložio, razlikuje, treba slijediti učiteljstvo. U tome smislu je i ova knjiga „privremeno izvješće“.

Još nešto: Moja je nakana ovom knjigom iznijeti Božje puteve ozdravljenja s kršćanskoga motrišta. Kad kao posljedicu toga u ovoj knjizi iznosim razlikovanje, ono se odnosi samo na stvarnu razinu. Ni na koji način ne želim time izricati sud o osobama koje nude metode ozdravljenja od kojih, polazeći od kršćanskoga razlikovanja u ovoj knjizi, odvracam.

Srdačno zahvaljujem Urbanu Camenzindu (đakonu), Moniki Dörflinger (lječiteljici i psihoterapeutkinji), Gabrielli Köppe (lječiteljici), Margret Frey (dušobrižnici), patru Walteru Winopalu (svećeniku redovniku, salvatorijancu), koji su sa mnom surađivali u izradi ove knjige te u nju unijeli i svoje znanje i svoja iskustva. Srdačno zahvaljujem i Yvonne Gnirs, Margareti Salzinger, Kirsten Knäple kao i svima koji su me savjetovali u pojedinim pitanjima. Posebno zahvaljujem izdavačkomu timu za njegovu suradnju.

Neka ova knjiga pridonese tomu da u povjerenju u Ozdravitelja (Spasitelja) Isusa Krista rastemo i da možemo bolje razlikovati što pravomu zdravlju služi! –

Leo Tanner, župnik

Uvod

Zdravlje je velika tema kojom su se ljudi oduvijek bavili – a tako i danas. Sve veće premije bolesničke kase i povećani troškovi zdravlja zaokupljaju ne samo političare i znanstvenike, nego isto tako obitelji i pojedinačne osobe.

Ljudi riječ „zdravlje“ najčešće povezuju s tjelesnim zdravljem. Ali danas istodobno doživljavamo trend za puno širim, cjelovitim gledanjem. Tijelo, duh, osjećaji i odnosi povezani su sa zdravljem. Danas znamo da pri nastanku bolesti i pri zdravstvenoj njezi igraju ulogu mnogi netjelesni faktori. Spoznaja da u zdravlje spadaju i socijalni, emotivni i duhovni faktori, čini naše shvaćanje zdravlja sveobuhvatnijim.

I sljedeći tekst frankfurtskoga župnika-pjesnika Lothara Zenettija pokazuje da je „zdravlje“ višeslojno: „Susreo sam mladića, zdrav ko dren, odjeven po modi, sportski automobil, i pitao ga onako usput, kako se osjeća. Kakvo pitanje, reče, posrano! Pitao sam pomalo zbunjen, teško prikraćenu staricu u njezinim bolesničkim kolicima, kako joj je. Dobro, rekla je, dobro mi je. Tu se ponovno vidi, pomislio sam u sebi, uvijek imaš suosjećanja s krivim ljudima.“

Tko ozdravlja

Nemaju samo ljudi suosjećanja s bolesnima, nego i Bog. Tako već Stari zavjet² svjedoči da Bog dariva ozdravljenje i pomoć: „Ja sam Gospodin koji dajem zdravlje“ (Izl 15,26). Kad čitamo Evanđelja, uočavamo kako je Isus često ozdravljao ljude. Jedna četvrtina evanđeoskih tekstova su izvješća o ozdravljenju i svjedoče tako o

² Da se izrazi da „Stari zavjet“ ne treba zamijeniti sa zastario ili nadiđen, danas se često govori i o „Prvome zavjetu“. Budući da je pojam „Stari zavjet“ u puku vrlo poznat, odlučili smo se za ovaj način pisanja.

Božjemu milosrđu. Ipak, povjerenje u to Božje milosrđe kao i vjera da Isus Krist kao Uskrsnuli ozdravlja i danas, čini se da se u Europi dobro izdubio.

Nedavno je jedna anketa htjela istražiti: „Što vama osobno daje nadu, što vas čini uvjerenim za budućnost?“ Prvo mjesto sa 69% zauzeo je medicinski napredak. Mnogi danas vjeruju gotovo savršenoj medicini i različitim vrstama terapija i liječenja. Trebamo li tu još Boga koji ozdravlja?

Možda je pomanjkanje znanja o kršćanskim izvorima ozdravljenja razlog zbog kojega se tamo od sedamdesetih godina suočavamo s naglim porastom broja novih nauka i puteva ozdravljenja. Mnogi od njih spadaju u složeni fenomen takozvanoga „New Agea“ i daju se sažeti pod velikom natuknicom „ezoterija“.

„Ezoterija“ dolazi od starogrčkoga „esoterikos“ (nutarnji), a znači u izvornome značenju pojma određeni filozofski nauk za ograničeni interni krug osoba. Druga značenja riječi znače nutarnji, duhovni put spoznaje, „više“ znanje.

Od kasnih sedamdesetih godina 20. stoljeća pojam „ezoterija“ se rabi za širok spektar različitih učenja i praksa. Tako ezoterija nudi duhovne puteve i različite ponude ozdravljenja. Ovamo spadaju i neka područja takozvane alternativne medicine.

Tražene alternativne prakse liječenja

Alternativne prakse liječenja čini se da dolaze ususret velikoj potrebi modernoga čovjeka. Prema anketama tri od četiri osobe njemačkoga govornog područja zaokupljene su terapijama izvan službene medicine. Pritom se bolesnici ne okreću samo alternativnim terapijskim metodama vlastite kulture kao što su prirodno liječenje ili homeopatija, nego i stranih kultura kao što su kineska, indijska (ayurvedska*) i tibetanska liječenja. 42% njih su uvjereni da postoje tajne magijske sile. Više od 10% švicarskoga pučanstva i gotovo tri milijuna Nijemaca imali su iskustvo s

takozvanim iscjeliteljima duha. To pokazuje sve veće zanimanje za nove prakse ozdravljenja.

Alternativni terapeuti govore katkada o tome da to što čine ima „duhovnu“ stranu. Mnoge alternativne prakse ozdravljenja naglašuju da je njihovo polazište „cjelovito“, dakle imaju u vidu tijelo, dušu i duh pacijenta; nadalje da su njihove metode „prirodne“ i „blage“.

Za razliku od ovoga označuju oni službenu medicinu kao medicinu aparata koja gotovo jedino promatra bolesni organ i njegove simptome da ga zahvaljujući farmaceutskom vrhunskom istraživanju visoko razvijenih lijekova i zahvaljujući najnovijoj tehnologiji medicine učini funkcionalno sposobnim.

Ali takav prjeziran način gledanja nikako nije pravedan prema onome dijelu današnje službene medicine koji je nevjerojatno blagotvoran. I premda cjelovito gledanje pacijenta u takozvanoj službenoj medicini može biti manje slučaj, takve su paušalne prosudbe, za razliku od ozbiljne kritike službene medicine, sve drugo samo ne korisne.

Mnoge alternativne prakse liječenja tvrde da one za razliku od službene medicine hoće čovjeka promatrati kao cjelinu. Svojim načinom slušanja i na temelju svoga zanimanja za cjelovit život, pacijentima koji traže pomoć posreduju osjećaj prihvaćenosti i razumijevanja.

Ozdravljujuće djelovanje duhovne dimenzije

Mnogim alternativnim ponudama je zajedničko da se značenje duhovne dimenzije čovjeka prepoznaje i uključuje u terapiju. Time se naglašuje ono važno u liječništvu, za što možemo biti zahvalni i što nas kao kršćane istodobno i izaziva. Značenje duhovne dimenzije za proces ozdravljenja bilo je poznato, primjerice još visokoj kulturi Egipta. Od osamdesetih godina prošloga stoljeća kod nas je ponovno uzeta, i to u dvostrukome pogledu.

Prvo: Pod takozvanim „alternativnim procesima ozdravljenja“ ima puno ezoterijski obilježenih ponuda, koje uključuju duhovnost kao ozdravljajući vidik, najčešće povezan s dalekoistočnom religioznošću³. Tako se danas dalekoistočni procesi ozdravljenja u našem društvu prihvaćaju sve više i više, kao primjerice tradicionalna kineska medicina* (bazirana na taoizmu*), ayurveda-medicina (hinduizam*) i antropozofska medicina (antropozofija*).

Drugo: Opsežna znanstvena istraživanja su ponovno u naše vrijeme ispitala utjecaj duhovnosti na bolest i zdravlje. Pretežno u SAD u kršćanskome kontekstu provedene studije utvrđuju velikim dijelom začuđujuće pozitivno djelovanje vjere na zdravlje.

Time postaje očito: duhovnost, odnosno vjera, ima ozdravljajući učinak. Ovomu području hoćemo u nastavku posvetiti svoju pozornost. Pritom se ne pitamo o učinkovitosti⁴ različitih procesa ozdravljenja, o čemu su danas i sami stručnjaci u medicini različitoga mišljenja. Naša se namjera odnosi na duhovnu dimenziju. Mi hoćemo svoj pogled usmjeriti na izvore različitih metoda ozdravljanja a zatim s kršćanskoga motrišta dati pomoć za razlikovanje.

Dvostruki izazov

Ljudi koji su bolesni, traže pomoć. Ljudi koji trpe, prihvaćaju brzo svaku pomoć koja što je moguće brže ublažava njihove tegobe. Upravo tu treba paziti da se s mnogih strana danas nudi i pomoć, koja prema kršćanskome gledanju na život, čovjeku u konačnici škodi.

³ Jedna od oznaka ove duhovnosti je u pravilu učenje o reinkarnaciji (ponovno utjelovljenje duše, selenje duša). Reinkarnacija se bazira na neosobnoj slici o Bogu i čini otkupljenje po Isusu Kristu suvišnim. Stoga ju nije moguće povezati s kršćanskom vjerom. Više o tome usp. „Reinkarnacija i vjera u uskrsnuće“ (hrvatski rukopis – prijevod WeG-Verlag-a).

⁴ U vezi s time upućujemo na knjigu vrijednu preporuke: O'Mathùna, Dònal/Larimore, Walt: Priručnik alternativne medicine. Prikaz i prosudba s kršćanskoga motrišta. R. Brockhaus Verlag, D-Wuppertal, 2006., koja vrjednuje opsežna znanstvena istraživanja.

Stoga smo kao prvo i prije svega! izazvani prikazati *našu vlastitu kršćansku ponudu* ozdravljenja i učiniti ju dostupnom ljudima. Jer Bog hoće i danas ozdravljati! Isusov nalog liječiti vrijedi još i danas. Stoga hoćemo pokazati kako živi Bog danas liječi.

A kao drugo, proizlazi kao daljnji izazov iz kršćanske perspektive razlikovati različite procese liječenja koji se danas nude. Izazvani smo prije svega u duhovnoj prosudbi različitih procesa liječenja. Jedan od glavnih problema jest da u mnogim od ovih procesa liječenja prevladava uvjerenje, da bi materijalna sredstva mogla utjecati na duhovnu narav čovjeka i promijeniti ju.

Neke se alternativne terapije baziraju k tomu na teorijama, praksama i obredima iz nekršćanskih religija. Postoje alternativni liječnici koji su zaista vjernici kršćani. Drugi potvrđuju doduše da oni u Božje ime i s Njim djeluju. Ali to još uvijek malo govori o ispravnosti njihove kršćanske vjere! „Premda se mnogi iscjelitelji duha rado pozivaju na Isusa, citiraju Bibliju, svoje skupove drže u samostanima i dopuštaju da im ondje redovnici drže euharistijska slavlja, to što oni nazivaju 'vjerom' ipak je daleko od one vjere koju naučava Crkva.“⁵

Za nas kršćane važna je spoznaja da se medicinski dio jedne metode liječenja vrlo često ne da odvojiti od svjetonazora koji iza toga stoji. Jer taj može imati posljedice za osobnu vjeru. U ovoj povezanosti trebali bismo dobro razmisliti da jedan veći dio kršćana i katolika koji su imali veze s jogom, istodobno vjeruju u kršćansku vjeru i u reinkarnaciju – premda je ova apsolutno nespojiva s kršćanskom vjerom o otkupljenju. O ovome treba razmišljati to više što se upravo kod joge stanovite vježbe tijela daju zacijelo odvojiti od njihove duhovne pozadine. Kardinal Léon Joseph Suenens misli u vezi s ovim: „Molim, ove više ne nazivajte kršćanima!“

Teško razlikovanje

⁵ Michael Marsch, *Iscjeljenje duha ili ozdravljenje po Duhu Svetomu?* Str. 13. Kanisius Verlag 1988.

Ovdje se pokazuje jedan daljnji problem: nedostatno znanje vjernika o vjeri. Mnogi članovi Crkve su danas otvoreni za najrazličitije oblike praznovjerja, budući da nisu ukorijenjeni u kršćanskoj vjeri. U jednome službenom pismu o nespojivosti kršćanske vjere s reikijem naglašuju američki biskupi: „Dok ljudi katkada iz neznanja upadaju u praznovjerje, odgovornost je svih koji poučavaju u ime Crkve, takvo neznanje ukoliko je to ikako moguće, otkloniti.“⁶ Ovoj nakani hoće između ostaloga poslužiti i Pismo.

Teško je i problematično za razlikovanje nadalje da se vrlo često iste riječi rabe za posve različita značenja. „To što u većini ovih naučavanja zbunjuje jest da su te riječi često iste kao one kršćanske vjere, ali da te iste riječi imaju posve drukčije značenje.“⁷

Ljudi koji su bolesni ipak ne traže nikakve svjetonazorske ili zdravstveno-političke rasprave. Oni hoće konkretnu pomoć za svoj akutni problem. Pa ipak ovdje treba ozbiljno promisliti da se s mnogih strana obećava ozdravljenje i nudi pomoć, a koje pacijente vuče, ili u oblast – a time i u ovisnost – jedne ljudske ideologije, zadržava ih pod okolnostima pouzdana medicinskoga tumačenja ili u najgorem slučaju ih dovodi u dodir s izvorom koji ne potječe od Boga.

Jer u nekim alternativnim liječenjima zastupana otvorenost za sve duhovno bez ozbiljna „razlikovanja duhova“⁸ mogla bi dakle pod određenim okolnostima pacijente izložiti utjecaju duhovnih bića i praksa čiji je cilj odvući čovjeka od Boga i tako im naposljetku – i preko nekoga prividnoga dobra kao što je tjelesno ozdravljenje – naškoditi. „I tako su – možda od iscjelitelja duha nenamjerno i

⁶ Usp. 25. ožujka 2009. godine objavljeno Pismo s originalnim naslovom: „GUIDELINES FOR EVALUATING REIKI AS AN ALTERNATIVE R THERAPY. Committee on Doctrine United States Conference of Catholic Bishops“. Br. 11.

⁷ Michael Marsch, navedeno mjesto str. 13f

⁸ Ovdje se kritičkim utvrđivanjem pita za izvore misli, podražaja osjećaja i poticaja s obzirom na pitanje u kojoj mjeri potječu od Boga, od nas samih ili od zla duha. U „Duhovnim vježbama“ Ignacija Loyolskog je razlučivanje duhova središnja vježba.

neprepoznato – snage duha također ušle u igru, te će dodatno uz ozdravljajući učinak biti i znatnih nuspojava, koje se od strane pacijenta često ne dovode u vezu s ozdravljenjem duha: On se zatim odjednom žali na nemir, nervozu, stanja straha, nesanicu, možda čak i na sumnje o vjeri, nevoljkost u molitvi, čitanju Biblije i odlaženju u crkvu, na nemir u obitelji i na radnome mjestu.“⁹

Time smo se neočekivano našli usred teološke teme o kojoj se danas ne uči i ne govori puno. I premda istina o postojanju i djelovanju dobrih i zlih anđela nikako ne tvori središnji sadržaj Božje objave, ona je ipak bitna sastavnica konstantne vjere i nauka Crkve.¹⁰

Ipak bi bilo nedopustivo drugima, kao primjerice zlim duhovima, ustupiti odgovornost gdje ju *mi* trebamo opaziti. Tako na ovome mjestu ne želimo prešutjeti da većina čovjekovih problema svoj izvor ima u samome čovjeku. U svojim samovoljnim odlukama, u svojoj zatvorenosti za svoju vlastitu tajnu kao Božje stvorenje, u svojim apsolutnim željama, u svojoj sljepoći naprama božanskomu dostojanstvu svojih bližnjih, u svome bezobzirnu djelovanju...

Time su načeta različita područja na kojima smo danas ponovno izazvani, bolest i puteve liječenja promatrati na pozadini cjelovite, biblijsko-kršćanske vjere. Pritom vrijedi: „*Sve provjeravajte: dobro zadržite*“ (1 Sol 5,21) kao i: „*Ne suobličujte se ovomu svijetu, nego*

⁹ Michael Marsch, navedeno mjesto, str. 20.

¹⁰ Znamo da unutar stvorenja čovjek uživa jedinstveno mjesto: zahvaljujući svomu tijelu on pripada vidljivim bićima, dok se svojim duhom i dušom, koja oživljuje tijelo, nalazi gotovo na granici između vidljivoga i nevidljivog stvorenja. Ovom nevidljivom stvorenju pripadaju sada prema izričaju Vjerovanja, koje Crkva ispovijeda u svjetlu objave, i druga, čisto duhovna bića. Ona predstavljaju vlastiti svijet. – Kao u prošlim vremenima i danas se, s više ili manje mudrosti govori o ovim duhovnim bićima. Mora se priznati da je zbunjenost pritom ponekad vrlo velika. To sa sobom donosi opasnost, recimo postaviti kao vjeru Crkve o anđelima ono što uopće u tu vjeru ne spada, ili obratno da se prijeđe preko važne točke gledišta o ovoj objavljenoj istini... Istina objave o anđelima u stanovnome smislu je istina koja stvara samo okvir (kolateralno) ali neodvojive od glavne objave. Glavna objava je ona o postojanju, veličanstvu i slavi Stvoritelja kako one sjaju u čitavome vidljivu i nevidljivu stvorenju i u Božjem spasonosnom djelovanju u povijesti čovjeka. Anđeli prema tome u stvarnosti božanske objave nisu stvorenja prvoga ranga, ali spadaju potpuno ovamo; čak ih katkada vidimo kako u ime samoga Boga ispunjuju temeljne zadaće...“ Ivan Pavao II. Kateheza o anđelima, lipanj 1986. Usp. i KKC 327.-330., 350.

se preobrazujte obnavljanjem svoje pameti da mogete razabrati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno“ (Rim 12,2). Važan temelj kod ovoga razlikovanja jest za nas kršćanska slika čovjeka kojoj ćemo se ponajprije posvetiti.

Prvi dio:

Teološke smjernice

1. Kršćanska slika svijeta

Kršćansko tumačenje svijeta daje se podijeliti u četiri faze. Pritom polazimo od načina gledanja kako nam ga svjedoči Biblija i kako nam ga potvrđuje učiteljstvo Crkve.

1.1. Dobro Božje stvorenje

Kršćanska vjera priznaje Boga kao Stvoritelja neba i zemlje, vidljivoga i nevidljivoga svijeta, kako svjedoči Vjerovanje nastalo na Prvome ekumenskom koncilu oko 325. godine u Niceji: „Vjerujemo u Boga, Oca, Svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga.“

Svemu stvorenom dao je Stvoritelj svoj mudri poredak: materiji, biljkama, životinjama, ljudima i duhovima nevidljivoga svijeta. U ovaj stvarateljski poredak spada usklađeno djelovanje najrazličitijih snaga, darova i službi na blagoslov i razvoj svakoga života.

Ako su već u vidljivome svijetu velike zagonetke, onda su tek pravo u nevidljivome, duhovnom svijetu. Prema vjeri Crkve u ovaj nevidljivi svijet spadaju anđeli, to su osobna duhovna bića koja služe Bogu, ljudima i stvorenju. Hvale i slave Boga. Istodobno su

Božji glasnici, koji svojom zadaćom u povijesti svijeta i pojedinih ljudi korisno djeluju. Posreduju čovjeku otvoreno iskustvo Božje ljubeće blizine i brige.

„I vidje Bog što je sve učinio: I bijaše veoma dobro“ (Post 1,31). Bog je stvorio stvorenje savršenim i dobrim. Savršeno djelo! „Raj“ je rječita slika za ovu skladno zajedničko djelovanje. U središtu stoji Bog. Njegova ljubav i njegova ljepota sjaji u svim odnosima – i u odnosu stvorenja međusobno. Ovaj čudesni poredak stvorenja slavi svoga Stvoritelja.

1.2. Pad u grijeh kao velik poremećaj

U taj čudesni sklad stvaranja probija sada na neuralgičnoj točki – u slobodi razumom obdarenih stvorenja, anđela i ljudi – strašna katastrofa. Jer Bog je anđelima i ljudima dao slobodu da njima namijenjenu ulogu s odgovarajućim zadatcima i službama prihvate ili odbiju, odluče se za ili protiv njega.

– **Pobuna u nevidljivome svijetu...**

Ova sloboda je, tako nas uči „Ivanovo Otkrivenje“ (Apokalipsa), bila zlouporabljena od jednoga dijela anđela, da su se odlučili protiv njima namijenjene uloge u planu stvaranja.¹¹ Umjesto da žive

¹¹ „Stvarno se čisti dusi, kako objava jasno govori, dijele na dobre i zle. Ovo dijeljenje ipak nije izdjelovano Božjim stvarateljskim činom, nego na temelju slobode naravi duha, koje je svojstveno svakomu od ovih čisto duhovnih bića. Ovo je odvajanje izdjelovano odlukom koja kod čisto duhovnih bića posjeduje neusporedivo radikalniji karakter i koja je neopoziva (irreversibel), to znači nije ju moguće opovrgnuti s obzirom na visok stupanj intuitivne spoznaje i prožetosti dobrom, čime je opremljen razum ovih duhovnih bića... Odluka koja je donesena na temelju posebne jasnoće njihova intelekta i tako u višemu obliku spoznate istine o Bogu i anđelima podijelila je svijet čistih duhova na dobre i zle. *Dobri su izabrali Boga kao najviše i konačno dobro*, koje su spoznali u svjetlu objavom rasvijetljena intelekta. Njihova odluka za Boga značila je da su se svom nutarnjom snagom svoje slobode, snagom koja je ljubav priklonili njemu. Bog je postao potpunim i konačnim ciljem njihove duhovne egzistencije. *Drugi su se anđeli pak odvratili od Boga*, potpuno suprotno spoznatoj istini, ali koje je kao sveobuhvatno i konačno dobro ipak isključila. Pali su anđeli donijeli svoju odluku protiv objave tajne Boga, protiv njegove, kojom im je dao imati dijela na njegovu Trojstvu i na vječnom prijateljstvu i ljubavi sa sobom. Na temelju njihove stvarateljske slobode oni su također radikalno i neopozivo izabrali kao i dobri anđeli, ali *dijametralno oprečno* njima: umjesto da s ljubavlju prihvate

držeci se Stvoritelja i njegova poretka spasenja, neki su se anđeli – među njima i najmoćniji anđeo: Lucifer (što znači svjetlonoša) – pobunili protiv Božjega poretka. Suprotstavljaju se Bogu i njegovu planu. Početak nesreće dogodio se dakle u nevidljivome svijetu.¹²

Drukčije nego ljudi na zemlji donijele su sile u nevidljivome svijetu konačnu i jasnu odluku za ili protiv Boga i njegova poretka spasenja. Posljedica je: Duhovne snage i sile su ili dobre, kao Trojedini Bog i anđeli koji mu služe ili zle, kao đavao i njegovi zli dusi, zvani i demoni. Dobro i zlo stoje dakle jedno naprama drugomu. Ipak ove sile u kršćanskome svjetonazoru nisu ni na koji način ravne (dorasle). Stoga se s obzirom na kršćanski svjetonazor u strogome teološkom smislu ne može govoriti o dualističkoj¹³ slici svijeta.

Dok sada dobri duhovi Boga slave i njegovu poretku spasenja služe, zli se duhovi bore protiv Boga i njegova poretka spasenja. Ovo prije svega tako da u središte stavljaju stvoreno, konačno, od toga stvaraju idol (uzdižu to do Boga, do vječnoga), tako da to postaje idol. Nadalje pokušavaju Božji dobri poredak učiniti lošim i gdje god je to moguće razoriti (kao primjerice brak i obitelj). Potpiruju u čovjeku osjećaje mržnje, beznađa i besmisla. Negativni dusi teže za time da ljude uvuku u njihovu negativnu slobodu odlučivanja. Zavode na grijeh, na otpad od Božjih zapovijedi, a tako i na otpad od samoga Boga.

Još nešto razlikuje te dvije različite vrste duhovnih bića: Bog i njegovi anđeli poštuju u svemu čovjekovu slobodu. Čovjek ostaje u svako vrijeme savršeno slobodan. Oni ni na koji način ne djeluju protiv čovjekove volje.

Boga, odbili su ga vođeni krivim mislima o svojoj neovisnosti, odbijanjem čak i mržnjom koja se konačno pretvorila u pobunu.“ Ivan Pavao II., Kateheza o anđelima, Srpanj 1986.

¹² usp. KKC 391-395.414

¹³ Dualizam [latinski *dualis*: dvojan, dvostruk], učenje po kojem čitavom stvarnošću upravljaju dva prvotna i nesvediva početka; dvopočelnništvo. No, ovdje to nije slučaj jer đavao [i njegovi dusi] samo su Božja stvorenja a ni na koji način dusi istoga podrijetla.

Zli dusi pokušavaju posvuda, gdje god su im (griehom, ranama i obmanom) otvorena vrata, prodrijeti i povećati svoj utjecaj. Čine ljude ovisnima, neslobodnima i vezuju ih. Zbunjuju ljude i odvođe ih od Boga i njegova dobra poretka.

...dovela je do loma u vidljivome svijetu

Ova pobuna u nevidljivome svijetu imala je razorne posljedice za vidljivi svijet! Jer „*zbačen je Zmaj velik, stara Zmija – imenom Đavao, Sotona, zavodnik svega svijeta. Bačen je na zemlju, a s njime su bačeni i anđeli njegovi*“ (Otk 12,9). I Judina poslanica govori o tome da su anđeli „*ostavili svoje prebivalište*“ (Juda 1,6).

To što se dogodilo u nevidljivu stvorenju, odrazilo se i na vidljivi svijet. Postanak 3 pokazuje da je „zmija“ postala aktivna i zavela čovjeka. Kao posljedica u nj ucijepljena nepovjerenja čovjek više nije htio zauzeti od Boga mu dano mjesto, nego biti kao Bog (usp. Post 3,5). Nije više htio biti upravitelj po Božjemu nalogu, nego suvereno određivati i raspolagati. Time se odvojio od Stvoritelja i njegova poretka stvaranja koji donosi spasenje.

Čovjek, stvoren od Boga da zajedno s njim za njegovo čudesno djelo, stvorenje, ponese brigu i odgovornost – „*napunite zemlju i sebi je podložite... vladajte svim živim stvorovima*“ (Post 1,28) – započinje suvereno djelovati. „Naputak za uporabu“ konstruktora stvorenja odložio je ustranu i umjesto toga djelovao po svome vlastitom nahođenju.

Time se dogodila pukotina, užasna povrjeda i poremećaj u božanskome poretku spasenja¹⁴, u vidljivome stvorenju. Jer s poremećajem odnosa čovjeka prema Bogu ovaj kobni poremećaj ušao je u sve što je ljudima povjereno: u najnutarnijoj nutrini čovjeka pojavila se pukotina, otuđenje, tako da čovjek više ne razumije ni sama sebe. U odnose među ljudima umjesto skladna

¹⁴ Ova povrjeda i poremećenje božanskog red spasenja posljedica je pragrieha prvih ljudi. On je doveo do stanja nespašenosti u koje se svaki čovjek rađa, koji mu i u izvršavanju njegove slobode nanosi štetu. Ovo stanje nespašenosti naziva se „baštinjeni“ ili „istočni“ grijeh.

života jednih za druge došlo je suparničko protivništvo. Nadalje došlo je do poremećaja u zajedničkom životu između čovjeka i životinje, dapače u svim stvorenjima, što se jasno manifestira između ostaloga i u katastrofama u svijetu.

Posljedice ovoga otuđenja od Boga su razorne: iz zdravlja je nastala bolest (tjelesna dimenzija), iz punine, spašenosti i cjelovitosti nastala je praznina (duševna dimenzija), iz mira i sklada nastalo je neprijateljstvo (socijalna dimenzija) a iz nutarnjega prijateljstva s Bogom nastalo je nepovjerenje i odmak prema Bogu (duhovna dimenzija). I smrt u ovome bolnom obliku koji zadaje strah, posljedica je ovoga velikog poremećaja koji nazivamo grijehom¹⁵. Teolozi nazivaju ove posljedice i Božji „opći sud“ nad čovječanstvom.

Ovaj svijet, kakvim ga danas nalazimo, nije više onakav kakvim ga je Bog izvorno stvorio. Ali Bog je ostao vjeran svomu stvorenju. To se pokazalo i u tome da zadaće i ovlasti koje je bio povjerio anđelima i ljudima, unatoč zlouporabi njihove slobode, nije povukao. Tako su Lucifer i drugi otpali anđeli zadržali svoje ovlasti i darove. Ipak – otpali od Boga – oni ih više ne ulažu za dobro stvorenja i ljudi, nego za razorenje i uništenje Božjega djela.

1.3. Novo i ozdravljeno stvorenje u Kristu

Velikim poremećajem zbog pada u grijeh i svim njegovim posljedicama, bio je otuđen i povrijeđen poredak stvaranja. Sam čovjek, zbunjen u potrazi za vlastitim identitetom, teško da ga – kao smisao svega stvorenja – može sam od sebe više potpuno spoznati.

Bog dariva svoje svjetlo

U ovo otuđeno, ranjeno i smrti izloženo stvorenje i u odvojeno od Boga čovječanstvo zahvatio je sam Bog pun smilovanja. On je

¹⁵ Grijeh znači odvajanje od Boga i njegova dobroga reda stvaranja.

ljudima darovao svoje svjetlo (usp. Iv 1,9). Djelovao je svojim Duhom, ukoliko je taj bio prihvaćen, u svim ljudima i religijama. Zato možemo posvuda otkriti ono što donosi spasenje.

Tako mogu ozdravljjujuće snage i povezanosti, koje je Bog stavio u stvorenje, istražiti, otkriti i primijeniti i ljudi iz drugih kultura. I u nekršćanskim religijama može Bog darovati ono što donosi spasenje na korist sviju. „Katolička crkva ne odbacuje ništa što u tim religijama ima istinita i sveta. S iskrenim poštovanjem promatra te načine djelovanja i življenja, zapovijedi i nauke koji, premda se umnogome razlikuju od onoga što ona sama drži i predlaže, ipak nerijetko odražavaju zraku one Istine koja prosvjetljuje sve ljude. No ona bez prekida naviješta i dužna je navještati Krista, 'koji je put i istina i život' (Iv 14,5), u kojemu ljudi nalaze puninu religioznoga života i u kojemu je Bog sve sa sobom pomirio“¹⁶. Dosljedno tomu ne smijemo odbijati ništa samo zato jer nije nastalo na tlu kršćanstva, pa se stoga niti ne smatra „kršćanskim“. Nego je kriterij za razlikovanje ne radi li neka metoda snagama koje nisu od Boga i ne potječu od njegove dobre stvarateljske stvarnosti.

Bog je pak htio svoje spasenje objaviti konkretnije. Stoga je između svih naroda pozvao jedan narod kojemu je objavio ono što donosi spasenje njegova poretka stvaranja. On je taj narod poučio na poseban način i pokazao mu korak po korak „naputak za uporabu“ svoga dobrog stvorenja s ciljem da preko svoga izabranog naroda ovu istinu objavi svim narodima.

Stoga je svomu narodu dao deset zapovijedi i još mnoge druge pojedinačne naputke i poučio ga preko svećenika, učitelja i proroka, kao i preko primjera mudrih žena i muževa. Izraelski je narod iskusio da Božji naputci služe spasenju čovjeka. „*Savršen je zakon Gospodnji – dušu krijepi; pouzdano je svjedočanstvo Gospodnje – neuka učij; prava je naredba Gospodnja – srce sladi; čista je zapovijed Gospodnja – oči prosvjetljuje*“ (Ps 19,8-9). Božje zapovijedi vesele i slade čovjeka.

¹⁶ Nostra aetate, Drugoga vatikanskog koncila o odnosu Crkve i nekršćanskih religija, br. 2.

Isus svjedoči Božju istinu

Ali Bog je u svome milosrđu išao i korak dalje. Nije htio „odozgor“ ili „izvana“ donijeti svjetlo i spasenje, nego se htio sam objaviti „iznutra“, iz čovjekova roda. Zato je poslao svoga jedinoga Sina u svijet za kojega Ivan govori: „*Svjetlo istinsko, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka, dođe na svijet*“ (Iv 1,9).

Sam Bog je došao u svome Sinu Isusu Kristu k nama da nam objavi Istinu. To je posvjedočio sam Isus pred Pilatom: „*Ja sam se zato rodio i došao na svijet da posvjedočim za istinu. I svaki koji je od istine, sluša glas moj*“ (Iv 18,37). Tko sluša Isusa Krista, prima svjetlo kao što sam Isus govori: „*Ja sam svjetlost. Tko ide za mnom, neće hoditi u tami n ego će imati svjetlost života*“ (Iv 8,12).

U dvije do tri godine svoga javnog djelovanja Isus je naviještao Božje kraljevstvo. Pozivao je ljude na vjeru i na obraćenje. To znači: pozivao ih je na to da prihvate Boga kao središte čitavoga svog života i otvore se izvornome redu stvaranja (paze na njegov božanski „naputak za uporabu“) i dopuste mu da djeluje. Mnoga ozdravljenja i oslobođenja ljudi pokazuju kako je Isusovim djelovanjem Božja spasonosna snaga preobražavala ljude. Ozdravljujuća snaga, koja je zračila od Isusove nazočnosti, dovodila je ljude do radosti nad životom, do zdravih odnosa i do slavljenja Boga.

Isusova poslušnost probila je grijeh, odvajanje od Boga

Isus je išao još jedan korak dalje. Svojom poslušnošću punom povjerenja probio je nepovjerenjem rođeno čovjekovo odvajanje od Boga: grijeh. Nije Božje kraljevstvo samo naviještao, nego je svojim životom ulazio u pukotine ranjena stvorenja i na sebe uzeo otuđenje. Kako to možemo razumjeti?

Isus je živio bez ikakva odvajanja (grijeh) od Boga, potpuno u izvornome redu stvaranja. U krštenju na Jordanu stao je Isus, kao posve čisti i bezgrješni, u red grješnika. Tu je sebe učinio jednim s čitavim ranjenim, zbunjenim i nesretnim čovječanstvom i

stvorenjem i rekao Da planu spasenja svoga Oca. Ovaj ga je potvrdio kao svoga ljubljenog Sina u kojemu mu je sva milina.

Zatim je Isus kušan od đavla. Kao nekoć u Postanku 3 Eva i Adam, tako je Isus svim trikovima u kušnji doveden da djeluje suvereno, da sklapa lažne kompromise, da bude neposlušan prema Bogu i izabere ugodan i od trpljenja slobodan put. Ali Isus se odupro napasti. Ostao je do posljednjega solidaran s grješnicima. Povukao je „griješ svijeta“ sa sobom u smrt. I to tako da je bio poslušan Ocu „do smrti, do smrti na križu“ (Fil 2,8), gdje je na tajanstven način sam „postao grijehom“ (2 Kor 5,21) i s njime umro.

Tada se dovršilo ono što je Ivan Krstitelj rekao o Isusu: „*Evo Jaganjca Božjega, evo onoga koji oduzima grijehe (otuđenje) svijeta*“ (Iv 1,29). U toj je smrti izvor svake nesreće u svijetu – u neposlušnosti prema Bogu i odvajanju od njega – umrlo i time bilo obeskrijepljeno.

Iza toga je Isus Krist uskrsnuo od mrtvih i sjeo s desne Ocu. Na temelju do kraja izdržane poslušnosti, pune povjerenja, Isus bi „uzvišen i bi mu darovano ime, ime nad svakim imenom da se na ime Isusovo prigne svako koljeno na nebu, na zemlji i pod zemljom i svaki jezik prizna: Isus Krist jest Gospodin na slavu Boga, Oca“ (Fil 2,9-11).

Početak novoga otkupljena stvorenja

Što je sa zemaljskim Isusom znakovito započelo, njegovom je smrću i njegovim uskrsnućem postalo neopozivim početkom novoga stvorenja. Polazeći od ove nove stvarnosti, koja obuhvaća čitav svemir, svima koji su za to otvoreni, dariva se spasenje i ozdravljenje. Jer u „događaju Isusa“, u snazi njegova uskrsnuća u njegovu postavljanju za uzvišenoga „Gospodina“ i u slanju Duha Svetoga, spašeno novo stvorenje je već postalo stvarnost.

Pavao svjedoči o ovome jedinstvenom i univerzalnom značenju Isusa Krista sljedećim riječima: „*Jer svidjelo se Bogu u njemu nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa*

njegova – izmiriti sa sobom sve, bilo na zemlji, bilo na nebesima“ (Kol 1,19-20). Polazeći od ove najnutarnjije točke struji svako ozdravljenje i ponovno uspostavljanje u čitavo stvorenje i k svim ljudima.

Iskustvo ovoga sveobuhvatnog spasenja ovisi kao prvo o tome da li i koliko se ljudi njemu otvaraju. Jer spasenje se događa ondje gdje se ljudi otvaraju Isusu Kristu i djelovanju njegova Duha. Kao drugo, pitanje je vremena¹⁷, dok se ovo spasenje ne očituje i ne dovrši.

1.4. Dovršenje – novo nebo i nova zemlja

U ovoj našoj zemaljskoj stvarnosti života iskusujemo samo ograničeno ozdravljenje. Također se čini da smrt sve zemaljsko razori. Otkupljenje, pak koje je započeo Isus i u koje smo uzeti, dovršit će se zauvijek.

Dovršenje dovođenja natrag stvorenja iz njegove otuđenosti, dovršenje ozdravljenja i otkupljenja u Isusu Kristu, posljednja je, konačna i trajna faza koju nazivamo „nebo“ ili „raj“. Time čitavo otkupljenje dolazi do cilja.

Ovo dovršenje vidi Ivan u Otkrivenju ovako¹⁸: „*I vidjeh novo nebo i novu zemlju... a Bog će... otrt svaku uzu s očiju te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti jer – prijašnje uminu. Tada Onaj koji sjedi na prijestolju reče: Evo, sve činim novo*“ (Otk 21,1-5).

„*On će otrt svaku suzu s očiju...*“ Nježno, s ljubavlju i brižno izliječit će Bog svaku ranu. Više neće biti ni smrti, ni tuge, ni jauka, ni boli. Više neće biti ni žalosti, ni bolesti, ni boli, ni neispunjenih

¹⁷ Pavao opisuje ovaj proces u slici rađanja: „*Jer znamo: sve stvorenje zajedno uzdiše i muči se u porođajnim bolima sve do sada*“ [Rim 8,22]. Kao što se dijete, koje je već ranije živjelo u majčinu tijelu, očituje, tako i mi idemo prema objavljenju „spasena“ stvorenja. „*Da postignemo baštinu nebesku u tvome kraljevstvu, gdje ćemo te sa svim stvorenjem, oslobođeni raspadljivosti grijeha i smrti, slaviti po Kristu, našem Gospodinu*“ (Četvrta euh. molitva).

¹⁸ U mnogim slikama opisuje Ivanovo Otkrivenje ovu konačnu stvarnost još više u 21,9-22,5.

čežnjâ i želja. Sve će biti potpuno dobro. „*Evo, sve činim novo.*“ Ova novost odnosi se na čitavo stvorenje.

Konačni zavičaj – usrećujući identitet – sveopća radost

Sada je Božje kraljevstvo tu u dovršenoj stvarnosti. „Infuzijom“ ozdravljujuće i otkupljujuće ljubavi Isusa Krista svi će povrijeđeni ljudi, svi prema kojima se postupalo nepravедno, svi odbačeni, otjerani, unakaženi i prikraćeni Božjim će milosrđem naći potpunu sreću i sjati kao Božji sinovi i kćeri. Naš će vlastiti identitet potpuno ozdraviti. Mi ćemo se puni zahvalnosti radovati onomu što je svatko od nas posve osobno i istodobno ćemo se svim srcem radovati zbog ižarujuće tajne svakoga drugoga.

Istodobno će ozdraviti i naši odnosi. Svi ljudi koji su jedni druge vrijeđali i kojima je s drugima bilo teško, bit će prisnom ljubavlju međusobno povezani. Jer on je ozdravio svaku ranu i opterećujuća sjećanja. Zavisti i ljubomore više neće biti. Svako sramoćenje i krivnja bit će iskorijenjeni. Svi odnosi će sjati njegovom ljubavlju. Nikomu se više nećemo sklanjati s puta – naprotiv: svi ćemo se radovati jedni drugima i sreći svih drugih u vječnosti.

Mi ljudi stvoreni smo za ovo dovršenje u Božjemu vječnom kraljevstvu ljubavi. U sebi nosimo čežnju za tako velikom puninom sreće i slave, kakvu nam ovaj zemaljski svijet ne može nikada dati. Stvoreni smo za vječnost. Stoga nam u ovome svijetu uvijek nešto nedostaje. Zato nas prati nutarnji nemir, traženje nečega što ne možemo točno opisati. Stoga ne možemo sa svime što nam ovaj svijet nudi, nikada biti potpuno ispunjeni. Možemo doživjeti mnoge trenutke sreće, pa ipak čeznemo za trajnom srećom. Stvoreni smo za ono što nam samo nebo može dati.

2. Kršćanska slika čovjeka

Čovjeku u čitavomu stvorenju pripada jedinstveno dostojanstvo, neka vrsta ključne funkcije. „*Ti ga učini malo manjim od Boga, slavom i sjajem njega okruni. Vlast mu dade nad djelima ruku svojih, njemu pod noge sve podloži*“ (Ps 8,6-7). „Vlast“ upućuje na stvarateljsku snagu i na nečuvenu odgovornost koju je Bog čovjeku darovao.

O ovoj zadaći govori i Stvoritelj: „*Plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite! Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji*“ (Post 1,28). Ovu zadaću čovjek ne treba ispuniti odvojeno od svoga Stvoritelja, nego u suradnji s Njim.

Stvoren kao slika i prilika Božja

Još značajnije pak od suradnje u zadaći stvaranja jest čovjekov bitak, njegov biću primjeren poziv. Ova je čovjekova posebnost naznačena od početka: „*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih*“ (Post 1,27). Ovdje se objavljuje neizgubivo dostojanstvo svakoga čovjeka: svaki je čovjek od svoga rođenja kao „*Božja slika i prilika*“ stvoren i pozvan za svu vječnost dopustiti da odrazuje i zrači nešto od Boga. I to potpuno neovisno o starosti, spolu, rasi, religiji, nacionalnosti, čak neovisno i o mogućoj prikraćenosti njegova života.

„Slika i prilika“ upućuje na prasluku. Bog, Trojedini je ta prasluka. On je u samomu sebi ljubeće zajedništvo: Otac ljubi Sina, Sin ljubi

Oca – a taj silan i nezamisliv vez ljubavi između Oca i Sina jest sama božanska osoba: Duh Sveti. Tako je trojedini Bog u samomu sebi zajednica ljubavi, živa razmjena, radost, ljepota, slava, nezamisliva sreća. Bog je u sebi beskrajna rijeka ljubavi: od Oca k Sinu i od Sina k Ocu, i to u Duhu Svetomu.

Čovjek je Božje stvorenje i svoj identitet dobiva iz svoje sličnosti s Bogom. Ima zadaću živjeti u Božjemu redu stvaranja, a to znači polazeći od praslike Božje svoju sličnost primati uvijek iznova. Slikovito rečeno, čovjekova je zadaća kružiti kao mjesec oko sunca Božjega, od njega primati i zračiti svjetlost; živjeti polazeći od njega kao središta.

Ali čovjek je sada rođen u palo stvorenje koje je obilježeno neredom i poremećajem odnosa. To ima za posljedicu da je čovjekovo obilježje biti slika i prilika Božja njegovim rođenjem u palo, otuđeno, poremećeno i ranjeno stvorenje, toliko oštećeno i unakaženo, da ga se često više ne može opaziti i prepoznati. Pa ipak to jest i ostaje najdublja istina.

Živjeti u odnosu

Čovjek je kao Božja slika i prilika – kao i trojedini Bog – biće u odnosu. Pozvan je živjeti u odnosu prema Bogu, prema samomu sebi, prema bližnjemu, i prema svijetu oko sebe. Zbog toga je čovjek stvoren kao jedinstvo tijela, duše i duha. Ima dakle osim biološko-tjelesne i psihičko-duševne razine i duhovnu dimenziju. Sve te razine odnosa mogu biti ranjene i poremećene.

Opremljen slobodom

Prava ljubav poznaje jedan uvjet: slobodu. Jer čovjek nije pozvan ni na što manje nego na odnos ljubavi prema trojedinomu Bogu. A ljubav pretpostavlja slobodu.

Tu je slobodu Bog dao čovjeku kao najdragocjenije dobro koje on potpuno poštuje. To je sloboda prihvatiti ili ne njegov stvarateljski poredak. U ovoj, čovjeku darovanoj slobodi Bog je sebe

učinio ovisnim o čovjeku. Tako je nedokučivo veliko čovjekovo dostojanstvo u Božjim očima.

3. Spasenje i zdravlje

Polazeći od kršćanske slike svijeta i čovjeka svaki oblik bolesti svodi se na red stvaranja i tako je izraz nereda ovoga svijeta, odnosno izraz potrebe za otkupljenjem i ozdravljenjem čitava stvorenja. Pritom stvarnu bolest treba gledati dublje nego što je puko ne-funkcioniranje određenih organa. Ona je bitno povezana s uzrokom svake nesreće.

3.1. Bog kao liječnik u Starome zavjetu

Već je izraelski narod tražio tumačenja za nastup bolestî i za puteve ozdravljenja. Za Božji je narod Jahve bio liječnik koji ne samo povija rane, nego pokazuje i put cjelovita ozdravljenja: „*Budeš li zdušno slušao glas Gospodina, Boga svoga, vršeći što je pravo u njegovim očima; budeš li pružao svoje uho njegovim zapovijedima i držao njegove zakone, nikakvih bolesti koje sam pustio na Egipćane na vas neću puštati. Jer ja sam Gospodin koji daje zdravlje*“ (Izl 15,26).¹⁹ To pokazuje: što god bio uzrok bolestî, proces ozdravljenja započinje u obraćenju Bogu.

Ovo pokazuje i jedno od najdojmljivijih ozdravljenja koje nam je doneseno u Starome zavjetu: ozdravljenje Naamana, vojskovođe aramskoga kralja u Siriji. On je obolio od gube (usp. 2 Kr 5,1-19). Od sluškinje svoje žene iskusuje o ozdraviteljskoj snazi proroka Elizeja u Izraelu. I polazi na put. Kad se navraćao proroku, Elizej šalje k njemu

¹⁹ Ovdje se bolest shvaća kao posljedicu neposlušnosti prema Bogu i njegovim zapovijedima.

glasnika i poručuje mu: „*Idi i okupaj se sedam puta u Jordanu i tijelo će ti opet biti čisto*“ (2 Kr 5,10).

Ali Naamanu to ne odgovara. Najprije reagira odbijajuće. On si je ozdravljenje zamišljao drukčije. Naposljetku ipak odlazi do Jordana, uranja sedam puta u nj kako mu je prorok bio naredio. I tijelo mu ozdravlja i biva potpuno čisto. Sada se vraća natrag proroku, staje preda nj i govori: „*Evo, sad znam da nema Boga na svojoj zemlji, osim u Izraelu*“ (2 Kr 5,15).

Ozdravljenje nema samo dalekosežan učinak na Naamanov život, nego je promijenilo i njegov odnos prema Bogu. Bogu je do toga. Ozdravljenje hoće dovesti do vjere. To u Novome zavjetu biva još jasnije.

3.2. Sveobuhvatno spasenje u Isusu

Novi zavjet svjedoči da je Isus ljude najprije pozivao na obraćenje (usp. Mk 4,15; Mt 4,12). Trebali su se obratiti Bogu, svomu Stvoritelju, jer on hoće ljudima objaviti svoju ljubav i svoje milosrđe. Isus je često pozivao i bolesnike na povjerenje: „*Ustani! Idi! Tvoja te vjera spasila*“, govorio je Isus često (Lk 17,19). „*Progledaj! Vjera te tvoja spasila*“ (Lk 18,42). „*Idi, neka ti bude kako si vjerovao*“ (Mt 8,13). „*Hrabro, kćeri, vjera te tvoja spasila*“ (Mt 9,29). Mnogi bolesnici su pokušali dodirnuti ga, „*jer je snaga izlazila iz njega i sve ozdravljala*“ (Lk 6,19b).

Isus je bio silno potresen tolikim trpljenjem, da je ne samo dopustio da ga bolesnici dodirnu, nego je njihove nevolje uzimao za svoje: „*On slabosti naše uze i boli ponese*“ (Mt 8,17b). Pa ipak Isus ne ozdravlja sve ljude s njihovim tjelesnim nedostatcima. Jer naš život je više. On obuhvaća dublje dimenzije i podešen je na vječnost.

Isus ima u vidu ovo sveobuhvatno ozdravljenje. On ustrajava na oslobađanju za pravi identitet čovjeka, za njegovu izvornu sličnost s Bogom. Tako je tjelesno ozdravljenje uvijek znak za to da Božje

milosrđe obuhvaća čitava čovjeka i da ga hoće ponovno uspostaviti. Čak i najspektakularnije ozdravljenje hoće ukazati na ono ozdravljenje koje zauvijek nadvladava smrt i čije vidljivo ispunjenje do danas još nedostaje.

Tako su Isusova ozdravljenja bila znak dolaska Božjega kraljevstva. Najavljivala su dalekosežnije ozdravljenje: pobjedu nad grijehom i smrću. Isusu nije bilo do toga da tek tako otkloni sve trpljenje ovoga svijeta, nego uzrok trpljenja: otkloniti grijeh s njegovim užasnim posljedicama na svim područjima.

Isus Krist je na križu na tajanstven način na sebe uzeo sav teret zla i bolesti. „*Odnio je grijeh svijeta*“ – a time i uzrok bolesti i smrti (Iv 1,29). Zato je Petar mogao reći: „*Njegovom se modricom iscijeliste*“ (1 Pt 2,24b).

Ozdravljenje u Isusovu smislu odnosi se na čitava čovjeka. Njemu je čitav čovjek važan. I upravo stoga kod Isusa u središtu ne stoji tjelesno ozdravljenje, nego je njegova duboka želja dovesti ljude do vjere u Božje kraljevsko gospodstvo i ljubav njegova Oca. Stoga (odnosno, radi pogrješnoga iščekivanja Mesije), Isus je katkada i ljudima zabranjivao pripovijedati o ozdravljenjima, da tako ne bi previdjeli ono odlučujuće. Isus nije htio biti slavljn kao čudotvorac, nego je htio objaviti Oca u njegovoj neizmjerljivoj ljubavi.

3.3. „Zdrav ko drijen“

Božja ljubav hoće darovati zdravlje. Shvatimo li „grijeh“ u najnutarnijoj biti kao odvajanje od Boga a time i kao smetnju za odnos s Bogom, tada Isus ljudima uvijek dariva ozdravljenje u ovome odnosu. „Zdrav ko drijen“, to znači u najnutarnijoj jezgri je zdrav onaj čovjek koji Božje spasenje u Isusu Kristu prihvati osobno. Ovo od Boga u srcu primljeno spasenje djeluje u sve dimenzije čovječnosti, a odražava se u pomirenu odnosu čovjeka prema samomu sebi, prema njegovim bližnjima i prema okolini.

Stoga naše zdravlje ovisi na različit način o našem „nutarnjem životu“, koji Bog želi hraniti i unaprjeđivati. Možemo reći: Isus Krist je došao na svijet da svim ljudima dade „nebesko“ zdravlje i, ukoliko je to u skladu s njegovom voljom, i psihički i tjelesni probitak.

Potpuno je zdrav onaj čovjek koji ponudu Božjega spasenja u Isusu Kristu prihvati i u skladu s njom živi. Otuda može potpuno zdravlje i značiti moći živjeti s prikraćenošću, povrjedom i bolešću. Ljudi mogu u ovome smislu biti „zdravi“ premda je njihova situacija sve drugo samo ne i za pozavidjeti. Tako može čovjek s bolešću raka ili cerebralnom paralizom biti više potpuno zdrav čovjek nego športaš, inteligentan ili uspješan čovjek koji je iz svoga života isključio Boga.

Potpuno zdravlje uključuje da nas Bog osposobljuje i za trpljenje. Ovamo može pripadati i ustrajnost u nevolji, bolesti, bijedi ili nepravdi u ljubavi, dobroti i Božjemu milosrđu. Jer cilj je zdrav čovjek – a ne neoštećen čovjek slobodan od trpljenja – u Božjem redu stvaranja: čovjek stvoren na Božju sliku i priliku.

Vrijednost zdravlja

Zdravlje u sveobuhvatnome smislu dio je Božjega dobrog stvorenja. Briga za naše tjelesno, emotivno i duhovno zdravlje i za zdrave odnose stoga je bitna kršćanska zadaća. Dobro zdravlje je sredstvo kojim možemo proslaviti Boga i služiti drugima. Ljubav prema vlastitome životu, a time i briga za vlastito zdravlje, božanska je dužnost, ukoliko je integralni sastavni dio ljubavi prema sebi (usp. Mt 22,36-40). .

Ipak: Zdravlje nije svrha samomu sebi! Ono hoće biti brižno odvajano prema drugim vrijednostima. Za nekoga tko duhovnu dimenziju piše malim slovom ili tko ne vjeruje u život poslije smrti, zemaljski je život sva realnost koju se onda, koliko god je moguće, mora održati pod svaku cijenu.

Ako se smisao života sastoji samo u tome da unaprijedi fizički život – a ni ovdje bilo kakav život, nego život koji prema kriterijima postavljenima od ljudi vrijedi kao „vrijedan“ ili „zdrav“ ili pak „vrijedan života“ – tada fizičko zdravlje postaje idolom. U svjetlu takve mudrosti kruži život oko toga da što je moguće dulje održi određenu „kvalitetu života“.

Na ovoj (kratkovidnoj) bazi počivaju neki noviji razvoji u zdravstvu kao primjerice kloniranje, korištenje embrionalnih matičnih stanica kao „nadomjestak skladišta rezervnih dijelova“, abortiranje neželjena života, pomoć za samoubojstvo, proizvodnja djece začete umjetnom oplodnjom izvan majčina tijela,...

4. Putevi spoznaje

Zašto su takvi razvoji u zdravstvu krajnje problematični? Oni počivaju na „skraćenu“ gledanju na zdravlje prema kojemu se ne pita o smislu ljudskoga života u skladu sa stvaranjem. Time dodirujemo daljnje pitanje: kako možemo prepoznati smisao našega života i Božju namjeru s nama?

4.1. Razum i razbor kao izvori raspoznavanja

U čovjekov poziv spada to da sebi podloži zemlju. I to ne samo snagom mišića, nego i inteligencijom i tehnikom. Stoga čovjek neumorno istražuje predmete stvorenja. K tomu mu je dan razbor i razum. Razumom i mnogim znanostima neprestano raste čovjekovo znanje, posebno znanje o povezanosti u materijalnome svijetu.

Svojim razumom možemo spoznati mnoge povezanosti i o smislu života. Crkva čak uči da se jedinoga i pravoga Boga „početak i cilj svih stvari, može spoznati sa sigurnošću prirodnim svjetlom ljudskoga razuma iz stvorenih djela.“²⁰ Tko živi razumno, poštovat će osim toga zakone prirode i spoznati što je spasonosno.

4.2. Spoznaja preko božanske Objave

²⁰ usp. KKC 36

Kršćansku se vjeru razumije kao objavljenu vjeru. Bog je u svojoj dobroti i mudrosti odlučio objaviti sama sebe. Ovaj događaj objave događa se na djelu stvarno (primjerice u stvaranju) i riječi (kako to primjerice svjedoči Biblija).

On se pak na poseban način objavljuje po svome Sinu Isusu Kristu, koji je došao u naš svijet da posvjedoči za Božju istinu (usp. Iv 18,37). Isus sve do danas djeluje i dalje u Duhu Svetomu kojega nam je obećao: „*No, kad dođe on – Duh istine – upućivat će vas u svu istinu*“ (Iv 16,13). Isus nas korak po korak hoće uvesti u spoznaju istine i po Duhu Svetomu nam dati svjetlo.

Ovo je posebno važno na područjima do kojih čovjek prirodnim putem nema nikakva pristupa, primjerice, gdje se radi o najdubljem čovjekovu pozivu i o Bogu. Ovamo spadaju i druga područja u nevidljivome svijetu. Ovdje smo ovisni o objavi. Tu se postavlja pitanje: Gradim li samo na ljudskome znanju, na vlastitome (i teološkome) obzoru spoznaje ili sam otvoren za objavu Božju, za duhovno gledanje i duhovne realnosti?

Povezano s ovim zapažanja je vrijedno to na što je kardinal Léon-Joseph Suenens upozorio s obzirom na „Duha istine“. „Djelovanje Duha Svetoga ne opaža se samo u svijetlim pozitivnim stranama. Ono čini kršćane osjetljivima za stvarnost tame. Posreduje nešto kao novu svijest za realnost neprijatelja, protivnika Božjega kraljevstva... Duh Sveti čini Krista očitim – to je njegovo pravo poslanje –, ali kao posljedica toga i u kontrastu s time pomaže otkriti ono što se protivi Kristu i što pripada Antikristu... Normalno je dakle samo to da Duh Sveti izoštruje znanje o mračnome temelju na kojemu se odigrava čovjekova sudbina...“²¹

U objavu spada i to da Duh Sveti pojedinim ljudima daje određene „darove spoznanja“ (usp. 1 Kor 12,8). Ovim darovima postaje očito ono što je skriveno prirodnom spoznanju a ipak u

²¹ Kardinal Léon-Joseph Suenens, u „Obnova i sile tame“, s predgovorom Josepha kardinala Ratzingera. (Otto Müller Verlag Salzburg 1983., citirano iz poglavlja 7.

određenim situacijama korisno. Naposljetku možemo u određenim pitanjima samo preko objave Božje, preko dara spoznanja znati iz kojih izvora primjerice dolazi ozdravljenje, što su skriveni uzroci određenih problema i trpljenja ili kako je Bog određena područja unio u svoj plan stvaranja.

Ovdje čovjek ostaje ovisan o Bogu. Sam Bog odlučuje koliko će i koje znanje ljudima dati. Jer on nas ne preopterećuje. Već je Isus govorio o tome: „*Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi*“ (Iv 16,12).

Previše znanja može nam otežati život i blokirati nas. Zato Bog želi da se na području spoznanja dademo od njega voditi. Pritom je Bog našem spoznanju svjesno postavio granice. Bog nam zabranjuje htjeti pretkazivati budućnost, jer takvo nam znanje u konačnici samo škodi. Zamislimo si da znamo kada ćemo umrijeti. Ovo znanje bi nas ograničilo i učinilo neslobodnima.

4.3. Znanje i moć preko negativnih duhova

Tko se s time ne zadovoljava i hoće znati više nego što mu Bog posreduje darom svoje objave, može se otvoriti negativnim dusima okultnoga svijeta. Okultan znači skriven. Ali time čovjek polazi na opasan put koji je Bog izričito zabranio (usp. Pnz 13,2-5) i Pnz 18,2-14). Čovjek se otvara mračnim silama i snagama. One tako dobivaju mogućnost da nekontrolirano djeluju na život dotičnoga.

Takvo traženje kontakta može se dogoditi iz radoznalosti, jer mnogi se bave pitanjem: Što dolazi poslije smrti? Druge pak pokreće želja (na nedopušten način) ostati „u kontaktu“ s pokojnima. Koji god motiv bio, činjenica je da anđeli (pa i otpali anđeli, demoni) imaju više znanja o životu u nevidljivome svijetu od nas. Tako su kod Isusa demoni bili ti koji su glasno naviještali istinu o njemu: „*Znam tko si: Svetac Božji*“ (Mk 1,24).

Dok anđeli samo po Božjemu nalogu prenose znanje, demoni pokušavaju na sve moguće načine učiniti ljude radoznalima i zavesti

ih na neposlušnost prema Bogu, kao što to pokazuju pripovijest o zmiji u raji i Isusova kušnja u pustinji. Pritom se oni pokazuju samo kao dobri dusi koji su ljudima na usluzi. Ali premda ti dusi mogu posredovati činjenice²², tako da se ljudi tomu dive, oni jesu i ostaju dusi laži.

Na to upućuje Isus kad govori o svome neprijatelju, protivniku Božjemu: „*Vama je otac đavao i hoće vam se vršiti prohtjeve oca svoga. On bijaše čovjekoubojica od početka i ne stajaše u istini jer nema istine u njemu: kad govori laž, od svojega govori jer je lažac i otac laži*“ (Iv 8.44). To znači da protivnik laže, zasljepljuje i opsjenjuje. Obmanjuje nas u odnosu na Boga, na smisao života, u odnosu na sebe, ukratko na sve. Pritom demoni ostavljaju dojam kao da su samo naklonjeni prema ljudima.

Ova duhovna bića prokazuju se primjerice kao „narav“, kao „sebstvo“, kao „anđeli svjetla“, kao duhovni vođe, kao duh određene umrle osobe, i tako dalje. Medijalnim praksama nude ljudima svoje usluge i posreduju informacije i najrazličitije snage iz skrivenoga (okultnog) svijeta.

Takvi dusi pritom, prividno i površno, posreduju dobre i korisne stvari. Problem je pritom njihova najnutarnija namjera, naime ljude odvesti od Boga. Neprimjetno vežu takvi dusi ljude uza se i uz laž. I upravo ih time naposljetku odvođe od Boga – a time i od puta otkupljenja Isusa Krista – i tako ni na koji način ne služe „nebeskomu“ zdravlju.

Radoznalost ili povjerenje?

Da ljude poštedi štete, a time on ostane naše središte, Bog je od samoga početka dao ljudima zapovijed: „*Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi, ali sa stabla spoznaje dobra i zla da nisi jeo! U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti!*“ (Post 16b-17)

²² Ovo m ože biti slučaj i onda kad ljudi misle da se u takozvanoj „terapiji povratka“ sjećaju ranije „reinkarnacije“. Ali ovo znanje dolazi od „zlih duhova“ koji se mogu pokazati različito prurušeni (primjerice kao pokojni rođak sa svim njegovim karakternim svojstvima).

Ne stoji uzalud dalje u Pismu da stablo spoznađe dobra i zla stoji „nasred vrta“ (Post 2,9).

I: „Žena odgovori zmiji: *Plodove sa stabala u vrtu smijemo jesti. Samo za plod stabla što je nasred vrta rekao je Bog: Da ga niste jeli! I ne dirajte u nj, da ne umrete*“ (Post 3,2-3). Ovdje se radi o središtu, o najdubljoj tajni ljudskoga života. Prekrše li ljudi tu zapovijed i tako dodirnu svoju najdublju tajnu, oni stavljaju ruku na svoje vlastito najnutarnije središte kao stvorenja Božjih. Posljedica toga jest da se život u nekome obliku „razara“ ili ugrožava. Postoje dakle granice (a u njih spada i način spoznađe), koje mi kao stvorenja ne smijemo (nekažnjeno) prijeći.

Tako govori Bog kroz čitav Stari zavjet i kroz Novi zavjet o tome da ne smijemo odlaziti vračarima²³. „*Ne gatajte! Ne čarajte!... Ne obraćajte se na zazivače duhova i na vračare; ne pitajte ih za savjet. Oni bi vas opoganili*“ (Lev 19,26b.31). Umjesto da hoćemo poznavati budućnost, pozvani smo kao Božja stvorenja pouzdati se u njega. Tada ostajemo ovisni o Stvoritelju. Dopusćamo mu da nas kao svoju djecu on vodi.

No, u čovjeku se može javiti želja da sam sazna više (o sebi, o drugima, o budućnosti...) ali i da sam hoće određivati o „*dobru i zlu*“ (Post 3,5). Ova radoznalost ili nepovjerenje prema Bogu postaje mjestom kušnje.

²³ usp. u vezi s ovim i Lv 20,6.27; Pnz 18,10-12; Iz 2,6; 47,12-14a i Dj 16,18-24. Kod temeljnih misli zašto je Sjeverno izraelsko kraljevstvo osvojeno (2 Kr 17,7-23) u retku 17 izrijekom se kao razlog navode vračanje i gatanje. „Treba odbaciti sve oblike *gatanja*: tražiti pomoć od Sotone ili zloduha, zazivati duše pokojnikâ, ili vršiti druge radnje za koje se krivo misli da mogu 'otkriti' budućnost. Traženje savjeta u horoskopima, astrologija, gatanje u dlan, tumačenje znamenja i kocki, pojave vidovitosti, utjecanje medijima – sve to prikriva volju gospodovanja nad vremenom, poviješću i konačno nad ljudima, a ujedno i želju da se umilostive skrivene moći. To je sve u proturječju s čašću i štovanjem, združenim sa strahopočitanjem prožetim ljubavlju, koje dugujemo samo Bogu“ (KKC 2116).

Sva djela *magije* i *čaranja*, kojim bi se htjelo podložiti tajne moći i staviti ih u vlastitu službu te steći nadnaravnu moć nad bližnjim – pa bilo i zato da mu se pribavi zdravlje – teška je povrjeda krjeposti bogoštovlja. A ta djela treba još više osuditi kad ih prati namjera da se drugima škodi ili kad se njima traži zahvat zloduha. Za osudu je također nošenje amajlija. *Spiritizam* često uključuje djela gatanja i magije. Crkva upozorava vjernike da ga se čuvaju. Nezakonito traženje pomoći od tzv. tradicionalnih lijekova ne opravdava ni zazivanje zlih sila ni iskorištavanje lakovjernosti drugoga.

U pripovijesti o raju primamljuje zmija prve ljude obećanjem: „*Bit ćete kao bogovi koji razlučuju dobro i zlo*“ (Post 3,5). Biti moćni kao Bog, čak sami biti bogovi (ili barem božanski) i sami htjeti odlučivati što će smatrati „dobrim i zlim“ – toj prijevarnoj zamamnosti podlegli su prvi ljudi. Htjeli su sami imati moć i znanje, umjesto s potpunim pouzdanjem dopustiti da ih svezajući Bog uzme za ruku i povede u budućnost. Time se oni odlučuju protiv povjerenja u Boga i odvajaju se od njega.

Danas se pokazuje slična kušnja: na mnogim područjima ezoterije govori se o tome da je čovjek „bog“, da u sebi nosi božansku snagu samo da ju se mora određenim metodama probuditi.

5. Značenje duhovnoga stava

Ove misli pokazuju koliko je značajan naš vlastiti duhovni stav. Jer u konačnici mi odlučujemo kako ćemo oblikovati svoj život. Mi odlučujemo hoćemo li ići Božjim putevima ili ne. O ovome našem stavu hoćemo razmišljati na temelju prve i temeljne zapovijedi.

5.1. Prva zapovijed

Božji dobri poredak visi kao slika na čavlu na prvoj od deset zapovijedi, koja je temelj za sve daljnje zapovijedi: *„Ja sam Gospodin, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva. Nemoj imati drugih bogova uz mene! Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Gospodin, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran. Kažnjavam grijeh otaca – onih koji me mrze – na djeci do trećeg i četvrtog koljena, a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi“* (Pnz 5,6-10).

Kod ove se zapovijedi radi o središnjemu pitanju: Tko je naš Bog? Izrael je bio u početku nomadski narod. U Mojsijevo je doba svaki narod imao svoga vlastitog Boga, takoreći „patrona“ i zaštitnika. Stoga je za Izrael bilo jasno: Čak i kad bi postojali različiti bogovi, naš Bog je Jahve-Gospodin. On je najbolji i najjači.

Kad su Izraelci postali starosjedioci u zemlji Kanaanu, od nomada su postali seljaci. Počeli su se pitati je li njihov bog nomada, Jahve, mjerodavan i za poljodjelstvo? Jer su ranije starosjedilačko pučanstvo i okolni narodi, koji su se bavili poljodjelstvom, štovali brojne druge bogove.

Svako od ovih božanstava imalo je i područja svoje vlastite mjerodavnosti i vlasti. Posvuda su stajali hramovi, oltari, figure i kipovi bogova. Mnogi Izraelci su mislili: Zašto ne bismo zazivali i ove bogove? Možda Baal, bog prirode kanaanskih naroda ima veću vlast na području poljodjelstva od Jahve? Možda Aštarta, božica plodnosti, donese i nama u ovoj zemlji bogatiji blagoslov djece?

Temeljno pitanje je bilo: Je li naš Bog Jahve mjerodavan za sva područja života ili postoje područja gdje drugi mogu više od njega?

Pitanje povjerenja

Ovo temeljno pitanje provlači se kroz svu povijest Božjega naroda sve do danas i odnosi se na najnutarniju jezgru i pitanja o pravome ozdravljenju. U najdubljoj dubini se radi o pitanju srca i povjerenja. Jer Bog u ovoj zapovijedi govori: „Ja sam te izabrao. Hoću da mi tvoje srce pripada nepodijeljeno. Nemoj imati drugih bogova uz mene. Jer ja, Stvoritelj i Osloboditelj, mjerodavan sam za sva područja tvoga života.“ Ja sam „Bog ljubomoran“, nisam neki proizvoljni, ravnodušni bog kojemu je sve svejedno. Bog je ljubomoran (njem. eifersüchtig) jer s revnošću (njem. Eifer) traži (njem. sucht) čovjekovo spasenje i sreću.

Prva zapovijed govori da se u svemu trebamo pouzdati u Boga i njegove napatke. Samo Bog je Bog. On je Stvoritelj i Spasitelj. Ni jedna se sila i snaga ni približno ne može s njime mjeriti. Budući da je samo on Bog, i sve od njega stvoreno ima ono mjesto koje mu je on svojim mudrim redom odredio. Gdje se u svemu pouzdajemo u njega i slijedimo njegov sveti poredak, izići ćemo i iz podvojenosti i pronaći puninu života.

Ako samo djelomično, s nutarnjom suzdržanošću i dvojabama vjerujemo njegovoj ljubavi, u nama će nastati podvojenost. Jednim dijelom srca vjerujemo Bogu, a istodobno se upuštamo u strane sile koje tvrde da znaju više i više mogu. U najrazličitijim praksama kao magija, praznovjerje ili čarobnjaštvo i drugo, udaljujemo se od našega Boga. Dopuštamo si da se damo, barem dijelom, voditi nepovjerenjem prema njemu, svjedočeći svojim činom da na ovim područjima drugi mogu više i da su „mjerodavniji“ od njega.

Promotrimo li Stari i Novi zavjet, prva zapovijed stoji uvijek na središnjemu mjestu. Bog ni na jednu drugu zapovijed ne reagira tako žestoko, jer ovdje se odlučuje na kojemu izvoru ljudi taže žed svoga života. On želi da od njega pijemo živu, svježu vodu života a ne prljavu, zatrovanu vodu koja ima škodljive posljedice i učinke. Bog nam svojom zapovijedi ne želi uskratiti neko dobro, nego darovati nam puninu dobra i sačuvati nas od štete.

Odluka komu ćemo vjerovati, ima posljedice. Mi ljudi protkani smo sudbinskom povezanošću. Dobro i loše ponašanje imaju učinke na nas i naše bližnje, čak i kroz naraštaje. Dok se posljedice za krivnju predaka odražavaju na četiri naraštaja²⁴, Bog svoj blagoslov obećava neograničeno. Jer: „*milosrđe iskazujem tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi*“ (Pnz 5,10).

5.2. Kušnja vlastite moćnosti

Vjerovati Bogu i prihvatiti njegov poredak spasenja ili pak (odvojeno od Boga) živjeti prema vlastitome nahođenju – jest i ostaje trajna čovjekova temeljna odluka. Iza toga stoji pitanje: U koga se pouzdajem? Komu vjerujem?

Ovo pitanje morao je sebi postaviti i Isus. Đavao ga je doveo u kušnju da živi i djeluje samostojno (a time odvojeno od Boga). Što

²⁴ Usp. Prvu od deset Božjih zapovijed: Pnz 5,6-10

mu je đavao pritom obećao i na što ga je htio zavesti, pokazuju tri Isusove kušnje.

Prva: „*Ako si Sin Božji, reci da ovo kamenje postane kruhom*“ (Mt 4,3). To znači: Nemoj čekati da ti nebeski Otac dadne kruha. Uzmi si ga sam. Jer ti imaš mogućnost, vlast za to. Oslobodi se toga primanja od Boga i poslušnosti.

Ali Isus je ostao poslušan Bogu i rekao: „*Pisano je: Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta*“ (Mt 4,4). Možemo se pitati: Hranim li se Božjom riječju, Svetim pismom i naukom Crkve?

Druga: *Đavao ga tada povede u Sveti grad, postavi ga na vrh Hrama i reče mu: 'Ako si Sin Božji, baci se dolje! Ta pisano je: Anđelima će svojim zapovjediti za tebe i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen'*“ (Mt 4,5-6). To znači: Idi ugodnim putem, učini ga što je moguće jednostavnijim i pokaži što možeš. Stvori si svojim nastupom i moću sam potvrdu, pljesak i priznanje ljudi.

Isus je i ovdje ostao usidren u Bogu koji je za njega apsolutan i suveren: „*Pisano je također: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!*“ (Mt 4,7). Možemo se pitati: Tražim li divljenje ljudi? Igram li se katkada s vatrom? Tražim li svojim talentima i darovima pljesak ljudi ili hoću njima služiti?

Već drugi put govori Đavao Isusu: „*Ako si Sin Božji...*“ Gledam li na Božju ljubav prema meni i otvaram li se njegovim potvrdama i njegovu jamstvu da sam njegovo dijete, njegova kći, njegov sin, iznad svega od njega ljubljen?

Treća: „*Đavao ga onda povede na goru vrlo visoku i pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu pa mu reče: 'Sve ću ti to dati ako mi se ničice pokloniš'*“ (Mt 4,8b-9). To znači: Primi od mene kraljevstvo i vlast²⁵. Tada ćeš u ovome svijetu biti „velik“. Postat ćeš bogat.

²⁵ Magija je uvijek je jedan oblik vršenja vlasti.

No, Isus se nije dao smesti pa je rekao jasno i nedvosmisleno: „*Odlazi, Sotono! Ta pisano je: Gospodinu Bogu svom se klanjaj i njemu jedinomu služi*“ (Mt 4,10). Možemo se pitati: sanjam li o bogatstvu? Težim li da povećam svoj vlastiti utjecaj? Težim li za vlašću nad ljudima i situacijama? Služim li Bogu u njegovoj svetosti ili se otvaram djelovanju Napasnika?

Isus se, unatoč svim kušnjama, nije dao zvesti time da išta učini na svoju vlastitu ruku. Nego je sve dublje urastao u ovisnost i povezanost sa svojim Ocem. Jasno je stao na njegovu stranu i težio samo za jednim: Da potpuno izvrši volju Božju, da služi kraljevstvu i djelovanju svoga Oca. I to neospornom sigurnošću da je njegova volja za njega i za sva stvorenja uvijek ono apsolutno najbolje i najspasonosnije.

Drugi dio:

Kako Bog danas liječi

Jedna krilatica glasi: „Zdravi ima puno želja, bolesni samo jednu.“ Stvarno je tako: bolešću je čovjek istrgnut iz svoga uobičajenog života, često i iz svoga zvanja i iz društva.

Iskustva izostanka radnoga učinka, izolacije, straha, povezana s bolima tjelesne i duševne vrste, mogu izazvati duboku potištenost, bezizlaznost, krize, pa čak i očaj. Bolest pogađa čovjeka u njegovoj čitavoj egzistenciji. U bolesti svi mi iskusujemo koliko malo imamo život u svojim rukama, koliko smo u biti nemoćni.

Bolesti vode čovjeka često u životnu krizu. Krizama i njihovim posljedicama čovjek se mora izložiti i pritom često donijeti važne odluke. Najvažnije načelno pitanje u krizi glasi: otvaram li se u njima Bogu i njegovu spasonosnu putu ili se zatvaram?

Bolesti mogu dovesti do pobune protiv Boga ili pak mogu čovjeka (u procesu puta) učiniti i zrelijim. Tako mogu trpljenje, bolesti i krize života postati blagoslovom ili prokletstvom. Upravo u tako teškim i kako se često čini bezizlaznim situacijama hoće Bog stati uz nas da bi iz toga nastalo više blagoslova. Kako nam Bog

hoće darovati ozdravljenje i pomoć – time se sada hoćemo pozabaviti.

1. Komu vjerujem?

Može li Isus uz nas stati i darovati nam spasenje, ovisi o nama, točnije o stavu naše vjere. Za Isusom su jednom pošla dvojica slijepaca vičući: „*Smiluj nam se, Sine Davidov!*“ Nato ih on upita: „*Vjerujete li da to mogu učiniti?*“ (Mt 9,27-28).

To je odlučujuće pitanje i danas: Tko je mjerodavan za bolesti? Vjerujemo li da nam Isus može i hoće pomoći?

Pritom nije odlučujuća dubina naše vjere. Isus je ozdravljao ljude čija je vjera bila slaba. Otac dječaka padavičara čini se nije imao puno vjere kad je došao k Isusu i molio ga: „*'Ako što možeš, pomози nam, imaj samilosti s nama!*' Nato mu Isus reče: *'Što? Ako možeš? Sve je moguće onomu koji vjeruje.'* Dječakov otac brže povika: *'Vjerujem! Pomози mojoj nevjeri!'*“ (Mk 9,22-25). Važno je komu se obraćamo, komu idemo: k Isusu!

Sveobuhvatno spasenje

Isus je došao donijeti čovjeku Božje spasenje. Stoga je Isus „*obilazio svom Galilejom naučavajući po njihovim sinagogama, propovijedajući evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć u narodu*“ (Mt 4,23). Bolesti koje je Isus ozdravljao imale su

u sebi nešto što remeti odnos. Tako su primjerice ljudi s gubom, slijepi, gluhi, hromi, žene s krvarenjem itd., isključivani iz ljudske i religiozne zajednice. Ozdravljenje ovdje znači ponovno učlanjivanje u zajednicu s bližnjima i s Bogom. Ali i u odnos sa samim sobom, pomirenje s vlastitim životom.

Pogled na Isusovo ozdravljanje pokazuje da ozdravljenje i zdravlje obuhvaćaju čitava čovjeka. Ni jedno područje ljudskoga života nije izuzeto iz Božjega milosrđa, iz njegove otkupljujuće naklonosti. Tako je ozdravljenje tjelesnih nevolja još i danas važniji vidik Isusova ozdravljujućeg djelovanja!

Isus djeluje danas!

Ali – gdje je Isus danas? „Što tražite Živoga među mrtvima?“ (Lk 24,5), rekao je anđeo na grobu kad su žene u grobu tražile Isusovo mrtvo tijelo. Time im je rekao: Vi tražite na krivome mjestu! Vidjele ste Isusa kako umire i ovdje ste ga pokopale. Sada mislite da je on ovdje u grobu. Ali nema mrtvoga Isusa. Isus živi! „Što tražite Živoga među mrtvima?“ Morate se prilagoditi Živomu.

Ovo prihvaća i poslanica Hebrejima: „*Isus Krist jučer i danas isti je – i uvijek*“ (Heb 13,8). Zato i danas vrijedi ono što je Isus tada rekao Židovima: „*Otac moj sve do sada radi pa i ja radim*“ (Iv 5,17). To znači: Isus je sada s Ocem na djelu i hoće danas ozdravljati!

Potpuno mu se povjeriti

Pitanje koje nam se nameće glasi: Koliko vlasti ima Isus danas? To je pitanje što vjerujemo Isusu. Pritom se radi o „specijalnoj vjeri“: „*Ako imadnete vjere koliko je zrno gorušičino...*“ (Mt 17,20), odgovorio je Isus kad su ga učenici molili da ojača njihovu vjeru.

Gorušičino zrno jedno je od najmanjih zrna, a ipak sadrži nevjerojatno velik potencijal za rast. U vjeri gorušičina zrna mi se pouzdajemo u Božje neograničene mogućnosti, kao što naglašuje H. J. Eckstein: „Kad se ne radi o velikoj vjeri, nego o vjeri u Božju

veličinu, za vjernike se zapravo niti ne može raditi o tome da njihova vjera postane jačom, nego samo o tome da oni sve više prepoznaju snagu njihova Boga – i upravo je u tome snaga vjere.“

U „vjeri gorušičina zrna“ nam je jasno da je Isus Krist mjerodavan za sva područja našega života. Jer samo on poznaje nas i sve uzroke naše bolesti. I on jedini zna što služi „nebeskomu zdravlju“, kako i u koje vrijeme. Stoga se pouzdajemo u njegovo vrijeme i njegovo vodstvo u svim našim bolestima, problemima i trpljenjima. Potpuno se povjeravamo njegovu putu spasenja. Jer: „Malo ljudi naslućuje što bi Bog iz njih učinio, kad bi se bez pridržaja predali njegovu vodstvu“ (Ignacije Loyolski).

2. Dimenzije ozdravljanja

Kad bi se sada radilo o tome da ljude podijelimo na zdrave i bolesne, već bismo dobili problem: Tko može sebe obilježiti kao zdrava? Jedan je prijatelj nedavno mislio namigujući: „Tko misli da je zdrav, samo se je dao loše pregledati!“ Nema li svatko kojekakve smetnje ili slaba mjesta? Zatim ima ljudi koji su tjelesno snažni i zdravi, a istodobno ogorčeni, zli i sebični. Drugi možda tjelesno trpe ili su načeti, a ipak zrače mirom, ljubavlju i nutarnjom srećom. Tijelo može biti prividno zdravo, a nutrina bolesna i obratno.

Postoje različite vrste i oblici bolesti. U skladu s time postoje i različiti vidici i područja kako Isus Krist danas želi ozdraviti. Jedna od mogućnosti razlikovanja može izgledati ovako:

Tjelesno ozdravljanje

Isus je ozdravljao slijepce, gluhe, nijeme, vezane nečistim duhom, gubavce, hrome, čovjeka s usahlom rukom, mrtve i mnoge druge u njihovu tijelu. Nedvojbeno može Isus kao Uskrsnuli još i danas darivati tjelesno ozdravljenje i on to i čini.

Postoje nebrojena svjedočanstva kako je Isus danas darovao potpuno tjelesno ozdravljenje. I još više iskustava kako je

pridonosio ozdravljenju tijela. Stoga smijemo uvijek moliti i za tjelesno ozdravljenje, premda ovo ozdravljenje nije najvažnije.

Nutarnje ozdravljenje

Ovdje se radi o ranama, povrjedama, nevoljama i deficitima naše životne povijesti. Tjelesna ozdravljenja o kojima govori Biblija mogu u prenesenome smislu biti i *znakovi* za ono što Isus *danas u nama* želi ozdraviti. To bi primjerice moglo glasiti: Hromo, nemoćno, rezignirano hoće on ispuniti novom energijom. Potišteno, bojažljivo, zatrpano hoće podići i osloboditi.

Gubavo, područja gdje sami sebe odbijamo i ne volimo, hoće ozdraviti, pomiriti i integrirati. Umrta, mrtva područja života hoće probuditi na novi život.

Gdje smo rastrgani tamo-amo, gdje smo gonjeni strahovima, nagonima, depresivnim raspoloženjima i osjećajima, tu nas hoće osloboditi. Da budemo slobodni, da budemo mi. Da budemo slobodni preuzeti vlastitu odgovornost.

Gdje smo gluhi za ono što se iznutra u našoj dubini i u drugima događa, uči nas pravilno slušati i profinjeno opažati.

Gdje smo nijemi, zatvoreni u sebe, gdje smo bojažljivi i ne odvažujemo se ništa reći, ondje nam hoće otvoriti srce i usta. Gdje smo sapeti, iznutra blokirani, hoće nas osloboditi i otvoriti.

Gdje smo slijepi za situaciju svojih bližnjih, slijepi za pravi smisao života, slijepi za našu nutarnju stvarnost, slijepi za ljepote života i svijeta, tu hoće učiniti da pogledamo. Najdublji oblik da vidimo jest primiti svjetlo vjere, prepoznati Isusa kao otkupitelja i njemu se povjeriti.

Sve to vodi k tomu da mogu rasti duboki odnosi. Isus hoće danas još više ozdravljati na duševnoj nego na tjelesnoj razini, jer nam nutarnje ozdravljenje donosi više mira. Jer što koristi imati zdravo tijelo a iznutra biti nezadovoljan, ogorčen ili krut?

Duhovno ozdravljenje

Velika Isusova namjera jest učiniti od nas nova stvorenja, zdrave ljude i tako nas vratiti natrag kući u ljubav svoga Oca, u Božje kraljevstvo. To se događa u najdubljem ozdravljenju: ozdravljenju odnosa s Bogom. Bog ozdravlja od svakoga oblika odvajanja od njega (grieh), od nepovjerenja, praznovjerja, duhovne sljepoće, ohola intelektualizma, drskosti, itd. Ovdje se radi o našoj svetosti, o integritetu naše osobe, o našoj stvorenosti na Božju sliku i priliku. Radi se o našem rastu u ljubavi, jer „*Bog je ljubav*“ (1 Iv 4,8).

Danas znamo da je do 80% tjelesnih bolesti psihički uvjetovano. To upućuje na to da su sve tri razine međusobno povezane i da imaju uzajamne učinke. Pa ipak je najvažnija razina ona duhovna, ozdravljenje odnosa s Bogom i rast u ljubavi. Jer svako tjelesno, a i nutarnje ozdravljenje je prolazno. Samo duhovno ozdravljenje ostaje zauvijek: naša svetost.

Uzet – što sada?

Liječnik i đakon Philippe Madre doživio je 1988. godine u Lurdu sljedeće: Pred velikim mnoštvom ljudi, zdravih i bolesnih – 200 njih bili su uzeti u invalidskim kolicima – počeo je zajedno s drugima moliti za bolesnike. Nakon 15 minuta molitve odjednom ustane Josef, uzeti pedesetogodišnjak i počne posve polagano i nesigurno hodati. Patio je od teške bolesti kralježnične moždine i od prsa naniže bio potpuno uzet. Devet godina nije mogao hodati. Mišići su mu bili slabi, pa mu je pri hodanju pomagao brat. Kasnije je plesao od radosti.

Philippe Madre je pripovijedao kako se poslije toga bavio pitanjem: Što je bilo s drugih 199 u invalidskim kolicima, koji nisu ozdravili? Dva mjeseca kasnije posjetio ga je jedan od ovih preostalih u invalidskim kolicima. Došao je skupa sa svojom ženom i svojom kćerkom i pripovijedao: „Bio sam upravo pokraj Josefa koji je ozdravio. Kad sam vidio kako je Josef ustao, nisam bio ljubomoran. Bio sam ispunjen dubokom radošću u svome srcu.“

Nisam znao zašto. Tada sam bio u vrlo bolnoj situaciji. Moja žena mi je pri našem dolasku u Lurd kazala da će se radi moje bolesti od mene rastati. Imao sam petero djece koja su se međusobno mrzila i okrivljivala. Kratko, živio sam u totalnoj katastrofi.

Ova duboka radost, koju sam osjetio pri Josefovom ustajanju, ostala je tijekom moga čitavog boravka u Lurdu. Na kraju mi moja žena reče: „Osjećam se ponovno ojačanom tako da mogu ostati uza te.“ Pri povratku svih petero djece je došlo k meni. Molili su me za oprostjenje jer su me radi moje bolesti smatrali nevrijednim života. I međusobno su se izmirili. Koje li radosti za mene i moju čitavu obitelj!“

Zaključio je: „Znam da ću brzo umrijeti. To mi više ne zadaje nikakva straha jer Bog me je ispunio radošću.“ Nekoliko tjedana kasnije taj čovjek je umro od svoje bolesti u ozračju velikoga mira i nutarnje radosti.

3. Tri primjera ozdravljenja

Ozdravljenja o kojima nam govori Biblija, ne žele svratiti samo pogled na povijesnu osobu Isusa iz Nazareta, nego puno više na Uskrsnuloga. Hoće pokazati kako Isus danas hoće ozdravljati i objaviti svoje milosrđe. Ali Bog ne ozdravlja automatski. Pozvani smo aktivno poduprijeti njegovo djelovanje i s pouzdanjem se otvoriti njegovu putu kao što pokazuju tri sljedeća primjera.

3.1. Hoćeš li ozdraviti? Iv 5,1-18

Prvi primjer ozdravljenja uzimamo iz Ivanova Evanđelja. Ivan naziva Isusova čuda „znakovi“. Time ne želi naglasiti ono „mirakulozno“, nego svratiti pogled na bitno. Znakovi su prozori kroz koje k nama prodire svjetlo iz jedne druge stvarnosti. Tu drugu stvarnost, koja je skrivena već tu i doživljiva hoće probiti u naš život, naziva Isus „kraljevstvo Božje“.

Od sedam znakova u Ivanovu Evanđelju – sedam je broj punine – ozdravljenje uzetoga je treći znak. Kralj Herod, koji je preoblikovao Jeruzalem svojim silnim građevinama, načinio je iz izvornoga ovčjega pojila zahvat velikih razmjera, neku vrstu klinike, bolnicu. To je Bethesda, „kuća milosrđa“. Ondje je Isus ugledao

čovjeka „*koji je već trideset i osam godina bio bolestan*“. Trideset i osam godina - to pokazuje beznadnu situaciju ovoga čovjeka. I vjerojatno se čovjek već odavno naviknuo na svoju bolest. Ona njemu „pripada“.

Pitanje

Sada Isus gleda uzetoga i pita: „*Želiš li* (sada, nakon trideset i osam godina još) *ozdraviti?*“ „*Želiš li...?*“: Ovo je pitanje čini se suvišno i djeluje pomalo čudno. Bolesnik naravno želi ozdraviti! Isus ga ipak pita. Zašto?

Upravo kad se na neko ponašanje ili stanje navikne, promjena u pravilu treba napor. A biti bolestan – može donijeti prednosti. Bolestan čovjek ne mora se u borbi svakodnevce dokazivati i preuzimati odgovornost. On prima često više naklonosti nego zdravi. Tko se pak čvrsto drži prednosti bolesti, ne može ozdraviti. Zato Isus pita: „*Želiš li*“ odreći se prednosti? Isus se svjesno obraća volji. Ona može biti podijeljena. Duboko u nama postoje poticaji, koji slijede različite ciljeve i iz kojih proizlaze različiti motivi. Takva podvojenost blokira ozdravljenje. Ozdraviti može samo onaj tko zaista hoće – pa se zbog toga odriče i svih prednosti bolesti.

„*Zdrav...*“: Isus nije došao ozdraviti pojedine organske bolesti, nego izliječiti čitava čovjeka. Isus dakle ne želi reparirati tek dijelove našega tijela, našega karaktera ili svijeta naših osjećaja, nego donijeti život u punini.

Život u punini znači biti sposoban ljubiti. Zdrav dakle ne znači u prvome redu biti slobodan od boli i opet kao i prije biti funkcionalan. Nego biti zdrav znači moći ljubiti. Pravo čovjekovo ozdravljenje sadrži stoga oslobađanje od štetnih navika i načina ponašanja, koje blokiraju sposobnost ljubiti. Ono oslobađa čovjeka od neprestana kruženja oko sama sebe zbog vlastitih briga i boli i od njegovih sebičnih planova.

„*Ozdraviti*“ ovdje znači aktivan čin. Mnogi ljudi očekuju da će ih liječnik ili pak Isus ozdraviti. Drugi moraju biti aktivni, a oni sami se

ponašaju više ili manje pasivno. Najčešće možda još gutaju neke lijekove. „*Postati*“ znači ići jednim putem, proći jedan proces. Ne radi se o trenutačnome ozdravljenju, nego se radi o tome da se upusti u vlastiti put, koji zahtijeva vremena, vlastiti napor i strpljivost.

Isusov pristanak

Uzeti odgovara Isusu: „*Nemam čovjeka*“. To pokazuje. Čovjek je usamljen. Očekuje pomoć od drugih. Ali ni optuživanje ni samosažaljenje, kao: „*Nemam čovjeka*“, ne pomažu dalje, nego pogled i povjerenje u Božju snagu.

I tako je Isus sada uza nj. Ozdravljenje se može dogoditi na njegovu riječ. Tako Isus bolesniku posvješćuje da su preobrazba i ozdravljenje mogući i govori: „*Ustani, uzmi svoju postelju i hodi!*“

„*Ustani*“, ako sada vjeruješ u snagu moje riječi, bit ćeš sposoban ustati. Možeš promijeniti svoju situaciju. „*Uzmi svoju postelju*“, ti imaš snagu nositi. Ti možeš preuzeti odgovornost.

„*Hodi!*“, napusti ovo mjesto, napusti svoju bolest. Oblikuj svoj život. Postani čovjek koji stoji na svojim nogama! Uzmi svoju postelju na kojoj bi se rado ugodno smjestio i hodi! Nisi stvoren za ležanje i za prilagođivanje. Hodi, preuzmi ponovno svoju odgovornost za svoj život.

Uzeti čuje ovu riječ. On pogleda Isusa i osjeti da mu Isus vjeruje. Tako on počinje vjerovati Isusu i njegovoj riječi. Tada osjeti u sebi novu snagu, uzima svoju postelju i napušta Bethezdu.

Napustiti ulogu žrtve

Isusova čuda su znakovi. Ona pokazuju kako Isus hoće povesti u oslobođen život. Oslobođen život sadrži zdravu mjeru samoodređenja i dostojanstva. Suprotno samoodređenju jest određivanje od strane drugih. Ja postajem življen. Težak odgoj, opterećenja životne povijesti, gospodarske strukture i norme, društveni običaji kao i religiozna pravila mogu spriječiti ljude da žive

svoj vlastiti život. Čovjek se tada osjeća kao žrtva, kao žrtva svoga odgoja, kao žrtva vlastite životne povijesti, kao žrtva crkvenih struktura, kao žrtva društva, kao žrtva trenutačnoga duha vremena itd. U ozdravljenje u pravilu spada i to da se moramo odvojiti od negativnih misli i navika.

Isus u ozdravljenjima poziva napustiti sve oblike uloge žrtve i oblikovati vlastiti život u dostojanstvu i samoodgovornosti. Jer čovjek nije sluškinja ili sluga, nego Božje dijete i pozvan živjeti u slobodi i dostojanstvu djece Božje!

3.2. „Stani u sredinu“ Mk 3,1-6

Ovo dostojanstvo i slobodu djece Božje može puno toga oštetiti i raniti. Za to trebamo jedan drugi primjer kako i što Isus danas hoće ozdraviti.

Obilježuje nas ozračje

„Uđe ponovno u sinagogu. Bio je ondje čovjek usahle ruke. A oni vrebahu hoće li ga Isus u subotu izliječiti, da ga optuže.“ Ozračje u sinagogi je sve drugo samo ne opušteno. Prema Isusu se ne pokazuje ni blagonaklonost ni predjarm povjerenja – naprotiv! Farizeji (i pristaše Heroda) odbijaju Isusa. Još više: Hoće ga ubiti i traže mogućnost da ga optuže.

U sinagogi sjedi čovjek usahle ruke. On postaje vidljivim znakom za to da u takvu nepovjerljivu ozračju punu prebacivanja život kržljavi i guši se. Njegova ruka, kojom zdrav čovjek dohvaća i djeluje, je suha – slika izgubljene pokretne snage. Kako je moglo do toga doći? Kako mogu kod nas nastati slične stvari?

U zdrav razvoj našega čovječtva spada to da ljudi posreduju Božji Da našem tijelu, našoj psihi sa svim osjetnim podražajima i našim duhovnim bitkom. Ako je naš tjelesni, psihički i duhovni bitak od naših roditelja pozdravljen kao dobrodošao i izričito potvrđen, za dijete to tada znači da ono smije biti i da je dobro. Ovo prihvaćanje polaže temelj za duhovni rast.

Ako pak područja našega čovječstva, primjerice određeni osjećaji (ne smijem se srditi, mrziti...), seksualnost, itd. nisu pozdravljeni kao dobrodošli, tada to za dijete znači da je ono loše i prema tome ne treba biti. I kad se takva područja jave, može nastupiti ponižavanje. Ono vodi dotle da takve podražaje osjećaja skrivamo i potiskujemo. A upravo to sprječava da se ta područja mogu na zdrav način razviti i postati zdrava. Tada se nešto u nama suši. Mi gubimo snagu i postajemo malo-pomalo nesposobni za djelovanje.

Slično se može dogoditi ako je kod kuće vladala neka vrsta perfekcionizma. Sve se moralo odmah razumjeti i ispravno učiniti. Nije li bilo tako, dobivalo se kritiku i odbijanje. U takvu ozračju nije se smjelo učiniti ništa krivo. Pogriješka nije smjelo biti. A ako ih je ipak bilo, uz njih se nije smjelo stati. Okrivljivalo se druge, potiskivalo ih ili suzbijalo. U nama se tako životna snaga „*osušila*“.

„Stani na sredinu!“

Vratimo se tekstu: Unatoč ovom prijetećem ozračju Isus postaje sada aktivan. On ne mari (u prvome redu) za to što drugi misle i namjeravaju. On djeluje suvereno i slobodno. Njegov je pogled upućen čovjeku s usahlom rukom. On se obraća njemu i to svom ljubavlju i milosrđem i govori: „*Stani na sredinu!*“

Ovaj poziv nije lako pao tomu čovjeku koji se rado držao u pozadini. Morao se svladati i pripustiti novo. Jer stajati na „*sredini*“, stajati u središtu znači prije svega biti pogledan. A upravo mu je to bilo više nego neugodno. Ali baš je to bilo potrebno za njegovo ozdravljenje. Morao je naučiti prihvaćati poštovanje i ljubav.

„*Stani na sredinu!*“ Isus time govori: vrijedan si da budeš od svih pogledan. Ti imaš ugled! Važan si i značajan. Otvori se ovoj pravoj vrijednosti svoga života. Prihvati moj pogled i pogled ljudi. Prihvati vrijednost koju je Bog dao tvomu životu.

Isus poziva čovjeka da učini korake da bi mogao ozdraviti njegove osjećaje manje vrijednosti. Ozdravljenje treba nove korake.

Isus je tu, govori mu i osposobljuje ga. To omogućuje da čovjek može izići iz načina ponašanja, koji su ranije obilježavali njegov život.

Nakon što je taj čovjek – unatoč osjećajima koji se odupiru – stao na sredinu, postavlja Isus uzročnicima prijeteće atmosfere pitanje. Jer sada želi Isus pridobiti njihovo srce za nevolju ovoga čovjeka. On želi da trpljenje ovoga čovjeka dodirne njihovo srce te da i oni iziđu iz njihovih načina ponašanja koji razaraju život, a kojih može uopće nisu svjesni. Zato pita: Je li subotom dopušteno „činiti dobro“ i spasiti čovjeka? Ali oni ostaju kruti i ne upuštaju se u božanski pokret milosrđa.

Potrebno razgraničenje...

Gdje se ovaj pokret milosrđa – kao ovdje od farizeja i Herodovih pristaša – odbija, ljudi mogu ozdraviti jedino ako više ne dopuste da sami postanu ranjeni. A za to je potrebno jasno razgraničenje. To razgraničenje sada ovdje čini Isus: „*Ražalošćen okorjelošću srca njihova srdito ih ošinu pogledom.*“

„*Srdito*“ gleda Isus u njihove oči. Time sebe razgraničuje. Izdvaja se iz ovisnosti o njima, od njihovih očekivanja. Srditost stvara odmak koji ga čini slobodnim od njihovih prijetećih osjećaja. Toma Akvinski kaže: „Mora se zadržati snagu srdžbe duše.“ U srdžbi – kao i u svim osjećajima – krije se energija. Zahvaljujući ovoj energiji srdžbe suprotstavlja se Isus potpuno odlučno tvrdoći njihova srca. Postaje slobodan činiti ono što Bog sada želi. Ne povlači se ponizno, obeshrabren i rezigniran. Isus pokazuje: Otpor može biti božanska krjepost.

Reći Ne, ne dopustiti da nam se sve svidi, to može biti izraz ljubavi prema našem vlastitom životu. A radi te ljubavi potrebna su katkada jasna (i bolna) razgraničenja. Ne smijemo si – radi naše ljubavi prema sebi – dopustiti da nam se sve svidi. Jer Bog treba vladati u svim odnosima, a ne diktatorsko ponašanje ljudi. Mi smo

svoj život primili od Boga. Zato on jedini u svojoj sveobuhvatnoj ljubavi i nežnosti ima u našem životu glavnu riječ.

Možda se ovaj čovjek i razbolio zbog toga što se nikada nije odupro i nikada nije rekao Ne. Možda nije ni mogao, jer je sebe vidio pred jednom nadmoći. A možda nije ni htio, jer nikomu nije htio ništa nažao učiniti. Strah od odbijanja može uzrokovati puno nesreće. Ali sada je tu Isus. Poduprt njime i nošen njegovom srdžbom može on sada naučiti ograditi se. Mi također!

... i milosrđe

Jasno ograđivanje nije ono posljednje. Isus je „ražalošćen okorjelošću njihova srca“. Isus vidi koliko su ti ljudi iznutra zarobljeni. Sluti rane nanesene tim muškarcima u njihovu djetinjstvu. On vidi koji strahovi i prisile čine da u njima nastanu takvi zidovi krutosti. On vidi koji krivi stavovi vjere njih blokiraju. Vidi što se sve dogodilo tako da su danas u tolikoj mjeri zatočnici samih sebe. I zato ima smilovanja s tim jadnim ljudima.

Isus zna: Ograđivanje i oprostjenje su potrebni za ozdravljenje. To dvoje skupa oslobađa nas kobnih spletova odnosa. Kad se to dogodilo, dan je prostor za ozdravljenje. Tada je moguće novo ponašanje. Nato poziva sada Isus čovjeka: „*Ispruži ruku!*“

Čovjek upravo to zbog svoje bolesti ranije nije mogao učiniti. Ruka mu je bila suha. U njoj nije bilo snage. Ali nakon što je izišao iz situacije koja čini bolesnim, i stao na sredinu jer se pouzdao u Isusovu riječ i bio joj poslušan, u njegov je život ušla snaga Božjega ozdravljenja. On je mogao ispružiti svoju ruku i „*ruka mu bijaše zdrava*“.

Ipak ljudi, koji u svojoj egocentričnosti, koja može izgledati čak vrlo pobožno i tolerantno, zarobljeni strahom pred slobodom i životnošću Božjega kraljevstva, bore se protiv takva ozdravljenja i spašenosti. Njima je Isus i Bog na putu – danas također!.

3.3. Isus kao Milosrdni Samarijanac Lk 10,30-35

Prispodoba o milosrdnome Samarijancu pokazuje daljnje vidike ozdravljenja. Mnogi ljudi trpe danas od sjećanjâ koja ih bole i blokiraju. Isus i tu hoće darovati ozdravljenje. Kako? Pokušajmo se uživjeti u pripovijest i pritom prije svega u žrtvu.

Put povrjede

„Čovjek neki silazio iz Jeruzalema u Jerihon. Upao među razbojnike koji ga svukoše i izraniše pa odoše ostavivši ga polumrtva“ (Lk 10,30). Takvo iskustvo (kod pripovijesti se radi o prispodobi) djeluje kao šok. Tako brutalno pretučen, opljačkan i potpuno bez otpora i zaštite ležati napušten, ostavlja traumatske tragove i strahove. Sjećanje će takva čovjeka pratiti još dugo.

Dokle god ti traumatski tragovi i strahovi ne ozdrave, čovjek se više nikada neće odvažiti koračati tim putem. I ako slučajno ugleda čovjeka nalik ovomu razbojniku, u njemu će se ponovno javiti sjećanje na prepad. Možda će vikati u svome strahu i pobjeći premda dotična osoba nema nikakve veze s prethodnim slučajem.

I mnogi su od nas u svojoj životnoj povijesti susreli ljude koji su nas – kao razbojnici – napali, „opljačkali“ i „pretukli“. Ljude koji su nas na bilo koji način zlouporabili i – umjesto da nam ju daruju – ljubav su nam oduzeli. Posebno obilježavaju povrjede ranoga djetinjstva, čak i povrjede prije rođenja.²⁶

„Ti si nam dobrodošao! Radujemo ti se! Ti si nam dar! Ponosni smo na tebe!“ Ako roditelji ne posreduju ovu privrženost i potvrdu, nego umjesto toga daju poruke, kao primjerice, „Stojiš nam na putu; bolje bi bilo da te nemamo“, „Trebaš biti drukčiji!“, tada to

²⁶ Dijete u majčinoj utrobi osjeća od početka stav roditelja prema njemu.

uzrokuje duboku ranu odbijanja. Svaki oblik odbijanja – a ovamo spada i osuda – „nutarnji“ je oblik pljačkanja i pretučenosti.

Nadalje, i kod nas tijekom života može biti različitih iskustava „ostavljanja ležati“. Bespomoćni i ostavljeni nismo se mogli oduprijeti. Nemoćni i bez zaštite bili smo izloženi ljudima. Iz toga su možda nastali osjećaji kao nemoć, očaj, gnjev ili rezignacija.

„Slučajno je onim putem silazio neki svećenik, vidje ga i zaobiđe. A tako i levit: prolazeći onuda, vidje ga i zaobiđe“ (Lk 10,31-32). Dva pobožna čovjeka vide kako tu leži nemoćan „polumrtav“ čovjek. I odvrću pogled od njega. Ne daju da milosrđe postane životno. Nikakvo suosjećanje ne solidarizira ih s ovim trpećim. Možda nemaju ni vremena za to. Što ovo ponašanje izaziva u izranjenomu? Koji bi se osjećaji protiv hramske službe mogli ovdje u čovjeku probuditi?

I kod nas može biti da drugi našu nevolju vide, ali odvrću od nas pogled. Ne dopuštaju da se javi suosjećanje, ili se ne angažiraju za nas. Možda (nesvjesno) razabiru da bi im sutrpjenje moglo donijeti mnoge neugodnosti; moguće i sukobe s „razbojnicima“. A možda imaju i neke druge razloge da odvrte pogled.

Kad se, kao u prisposobi, kod drugih prolaznika radi o crkvenim osobama, moglo bi takvo krivo ponašanje u nama izazvati duboko, nesvjesno odbijanje prema Crkvi.

Put ozdravljenja

„Neki Samarijanac putujući dođe do njega, vidje ga, sažali se pa mu pristupi i povije rane zalivši ih uljem i vinom. Zatim ga posadi na svoje živinče, odvede ga u gostinjac i pobrinu se za nj. Sutradan izvadi dva denara, daje ih gostioničaru i reče: 'Pobrini se za njega. Ako što više potrošiš, isplatit ću ti kad se budem vraćao'“ (Lk 10,33-35). Na početku puta ozdravljenja stoji osobna privrženost: suosjećanje. Čovjek iz Samarije suosjećao je s nevoljom toga čovjeka i pomogao koliko je mogao. Prekinuo je svoje putovanje,

svoje planove. Darovao mu je vrijeme i dao novac za njegovo ozdravljenje.

Zalio mu je rane „uljem i vinom“. Vino dezinficira. Dokle god su u rani čestice prljavštine, ona nikada ne može zacijeliti. Zato je apsolutno potrebna temeljita dezinfekcija. Ulje ublažuje bol i jača zdravlje. Unaprjeđuje proces ozdravljenja. Takav proces treba vremena pa stoga Samarijanac povezuje rane čovjeku. Posreduje mu daljnju pomoć – vrijeme odmora u svratištu – da bi proces njegova ozdravljenja mogao napredovati.

I kod nas na početku ozdravljenja stoji suosjećanje bližnjega s onime što smo podnijeli: „Razumijem te. Mora da je to za tebe bilo jako teško i užasno. Kako si samo mogao to izdržati.“

Bezuvjetno dezinficiranje rane znači: oprostiti. Rana (životne povijesti) bez ovoga koraka ne može zacijeliti. I – sve treba vremena. Možda su potrebne i druge osobe o čijoj pomoći na ovome putu ovisim. Možda trebam – nakon povijanja rane – puno vremena da ona nesmetano zacijeli.

4. Ozdravljenje praštanjem

Time smo već usred odlučujuće teme ozdravljenja: oproštenje. Evo primjera: Neka je žena trpjela od boli u križima i boli u lijevome kuku, što je ugrožavalo njezin noćni počinak, njezinu pokretljivost i njezin posao. Liječnik joj je propisao lijekove protiv artritisa.

Jedne večeri osjeti želju da netko za nju moli. Mlada djevojka, koja je za nju molila, reče da joj je na pamet došla riječ „nepomirljivost“. Ženi je odmah bilo jasno što to znači. Nije joj doduše bilo lako, ali je naposljetku ipak smogla snage da oprostí nekome tko joj je dugo vremena otežavao život. Nato je od dijela svojih tegoba ozdravila.

4.1. Gorčina – posljedice povrjedâ

Na početku nepomirljivosti stoji najčešće gorko iskustvo, razočaranje, nepravda, bol, rana. Ova bol najčešće izaziva negativnu reakciju: uskipjeli bijes, ljutnju, gnjev, srdžbu. To je normalno. Mi smijemo u sebi imati osjećaje uskipjela bijesa, srdžbe i ljutnje. Osjećaji smiju uvijek biti. Oni nam posreduju poruku, jer takvi osjećaji imaju uvijek razlog, uzrok. Pokazuju nam kako u našem

srcu izgleda. Bog gleda na naše srce. Samo on zna što nam je naneseno, i želi ozdraviti naše srce.

Negativni osjećaji nam pokazuju da smo ranjeni i da trebamo ozdravljenje. Jer ono nepomirljivo može se usidriti u srcu. Iz osjećaja ljutnje može izrasti odbijanje, može nastati zid. Osjećaji gnjeva mogu u srcu ostaviti gorko sjeme i korijenje. Ovi mogu izrasti, postajati veći i tako sve više i više djelovati na naš život. Tada u sebi osjećamo gorčinu, neku vrstu cinizma, nezadovoljstvo. Samo – vrijeme ne liječi rane! Na njima raste barem trava. Jer u trenutku kad se u našem životu dogodi nešto slično kao tada, rana se ponovno javlja, i na ovoj rani nastaje nova rana.

Živi li u čovjeku takva nepomirenost, ona može dovesti do srdžbe i naposljetku do duševnih i tjelesnih bolesti i smetnji. Jer srdžba razara čovjeka iznutra. Uzima čovjeku mir. Truje srce. Čovjek postaje tvrd. Ondje gdje je tvrd, čovjek više ne može primiti ljubav niti više darovati ljubav.

Nepomirljivost je kao otvorena rana. Dokle god se u rani još nalaze neka prljava strana tijela, rana će se uvijek gnojiti i boljeti. Rane mogu zacijeliti tek kad su potpuno dezinficirane. Tako je i u našem srcu. Dokle god još uvijek zadržavamo predbacivanje, gorčinu, dokle god se još hoćemo nekome za nešto osvetiti, mi uvijek iznova otvaramo ranu u sebi.

Nepomirljivost vezuje i čini neslobodnim

Svojom nepomirljivošću vezujemo se uz druge ljude i sami postajemo neslobodni. U narodu se posve ispravno govori: „Drugomu ne zaboravljam uvrjede.“ Ako ne zaboravimo predbacivanja, ako ne oprostimo, opterećujemo same sebe. Uvijek u sebi nosimo ta predbacivanja. Teret nosimo mi, a ne onaj koji nas je uvrijedio.

Sjećam se jedne žene. Jako se ljutila na svoga pretpostavljenoga na poslu. Tako je za nju postojalo samo jedno: što je moguće brže otići na nekoliko dana od ovoga suradnika. Tako je na nekoliko dana

pobjegla tisuću kilometara daleko na obalu. I što je ondje doživjela: Sve vrijeme na tome kratkom odmoru govorila je o tome čovjeku i bavila se njime. On je zajedno s njom došao u njezinu nepomirenu srcu.

Tako je i kod nas: Opterećujuće i nepomirljive misli o određenim osobama koje su nas uvrijedile ili kojima se za nešto želimo osvetiti, mogu nas neprestano progoniti. Mi sami postajemo tako neslobodni. Sjetimo se samo povrjeda u braku. Ako se rastanemo, mi ćemo, ne oprostimo li prije toga partneru, nositi sa sobom povrjedu i u sljedeću vezu.

Pomirenje s roditeljima

Jedna žena, već preko 35 godina, dobro ju poznajem još iz djetinjstva, priznala mi je u razgovoru da sada želi završiti još jedan studij. Zapravo je tu želju imala još kao mlada, ali joj je njezina majka često govorila da treba studirati a ona se već dulje vrijeme odupire svojoj majci, i nije to učinila tada iz prkosa prema njoj. Nije htjela slobodno čuti svoju vlastitu nutrinu, zato se nije odlučila tada, nego sada da se „osveti“ svojoj majci.

Nepomirljivost s roditeljima, posebno s istospolnim dijelom roditelja, može čak dovesti do nesvjesna uskraćivanja da se prihvati vlastito seksualno usmjerenje. Oslobađa se iz zdrava ranodjetinjega divljenja roditelja da djevojka hoće biti kao majka, dječak kao otac.

Bog pak želi našu slobodu i što je moguće veći razvoj našega života. To od nas traži da se pomirimo s roditeljima i prvim osobama s kojima smo u odnosu kao i da zavolimo svoj vlastiti identitet. Na to upućuje četvrta Božja zapovijed. To je jedina zapovijed koja sadrži obećanje: *„Poštuj oca svoga i majku svoju, kako ti je Gospodin, Bog tvoj, zapovjedio, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji koju ti Gospodin, Bog tvoj, daje“* (Pnz 5,16). Puninu svoga života iskusit ćemo jedino onda kad oprostimo svojim roditeljima.

Jedna 34-godišnjakinja, majka troje djece, pripovijeda je koliko je kao tinejdžerka osuđivala svoju majku jer je uvijek toliko vikala. Ali ona sada čini to isto – samo još intenzivnije. Ostala je nesvjesno svojom nepomirljivošću vezana upravo uz ono ponašanje, koje je kod svoje majke toliko osuđivala.

Biblijski prizor o dvanaestogodišnjemu Isusu čini očitim da sukobi i napetosti spadaju u odnos i posebno u oslobađanje procesa. Isus je, ne obavještavajući svoje roditelje, ostao sam u velikome gradu Jeruzalemu. Zbog čega? Što se u njemu dogodilo? Odgovor, koji je Isus dao svojim roditeljima na njihovo predbacujuće pitanje: „*Sinko, zašto si nam to učinio? Gle, otac tvoj i ja žalosni smo te tražili*“, daje gledati dublje: „*Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?*“ (Lk 2,48-49).

Isus je bio zaokupljen svojim identitetom da je Sin nebeskoga Oca. I nešto ga je tjeralo da uza to stane. To je od njega tražilo oslobađanje veza od majke i oca. Ovo se dogodilo nekom vrstom šoka. Isus je osjetio da svojim roditeljima mora to nanijeti da bi oni mogli ostaviti svoje slike, snove, planove i očekivanja u odnosu na njega.

Isus je govorio o „biti mi je“, o „morati“. Bolno, pubertetsko oslobađanje je volja Božja. Isus dakle nije jednostavno kao tinejdžer zaboravio odjaviti se kod roditelja. Inače bi se na kraju ispričao. Ne, svjesno je zaostao u Hramu. „Morao“ je svojim roditeljima nanijeti ovu bol koja je i njega samoga puno stajala.

Svaki čovjek je pozvan otkriti i živjeti svoj vlastiti identitet – a time i svoj božanski poziv. To je nešto sveto, nedodirljivo. Taj identitet trebao je Isus – i treba svaki čovjek – slijediti. To vrijedi i za roditelje u oblikovanju njihova vlastitog života. Oni moraju sve više i više uzmicati, oslobađati dijete, da bi ono otkrivalo svoj identitet, prihvaćalo ga i moglo živjeti.

Isus je to mogao jer je bio pomiren sa svojim roditeljima. A kod nas se često događa da na uvrjede roditelja, svjesno ili nesvjesno, reagiramo žučljivo, prkosno i slično. Tada to uzima nad nama vlast.

Dokle god je u nekome obliku nepomirljivo u nama, mi ostajemo „vezani“. Što tu pomaže? Nov pogled!

4.2. Križ – mjesto univerzalnoga pomirenja

U Starome zavjetu nalazimo „slike prethodnice“ konačnoga spasenja. Jedna takva slika prethodnica jest i znak stupa.

Od znaka stupa do križa

U škrtoj pustinji narod izraelski se pobunio protiv Boga i mrmljao. Ovo je imalo za posljedicu „trovanje“. Zmije otrovnice²⁷ ujedale su ljude i tako je čitavo ozračje u narodu bilo zatrovano. Kako su se oslobodili ovoga „otrova“?

Dva su koraka dovela dotle. Prvi: Spoznaja vlastite krivnje i molba za oprostjenje. „*Dođe narod k Mojsiju pa reče: 'Sagriješili smo kad smo govorili protiv Gospodina i protiv tebe. Pomoli se Gospodinu da ukloni zmije od nas!'*“ (Br 21,7). Na ovu molitvu – i to je drugi korak – Bog je Mojsiju dao sljedeću zapovijed: „*Napravi otrovnicu i stavi je na stup: tko god bude ujedan, ostat će na životu ako je pogleda*“ (Br 21,8). Na ovaj pogled na mjedenu zmiju pozvao se Isus da objavi tajnu svoje otkupljujuće ljubavi na križu: „*I kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji tako ima biti podignut Sin Čovječji da svaki koji vjeruje, u njemu ima život vječni*“ (Iv 3,14). Isusovo uzdignuće na križu dariva svima koji pogledaju prema njemu, život, štoviše vječni život.

Isus: konačni Božji Sluga

To nas vodi do središnjega događaja Božjega spasenjskog događaja. Više od četiri stotine godina ranije tumačio je prorok Izaija smrt sluge Božjega kao spasenjski događaj: „*A on je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo, dok smo mi držali da ga Bog*

²⁷ Usp. Br 21,4-9. Ako ovdje stoji da je Gospodin poslao zmije otrovnice i da je to bilo smatrano Božjom kaznom, to je bio izraz njihova tadašnjeg načina gledanja. Danas bismo rekli: Zmije otrovnice, kao slika zatrovana ozračja, bijahu posljedica mrmljanja i pobune.

bije i ponižava. Za naše grijehе probodoše njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna – radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše“ (Iz 53,4-5). Kršćanska je zajednica od početka u sluzi Božjemu prepoznavala Isusa iz Nazareta.

„Njegove nas rane iscijeliše“, upućuje na to da je Isus na križu na tajanstven način već nosio sve naše rane, boli i trpljenje. Marko i Matej naglašavaju ovo u svome tumačenju Isusove smrti. Ondje Isus na križu govori samo jednu rečenicu: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ (Mk 15,34; Mt 27,46). Ovaj krik, ovaj Zašto, pokazuje njegovu preduboku bol. Ovdje je Isus na sebe uzeo svaki teret, svako razočaranje, svaku bol, svaku nepravdu, svaku krivnju, svako sramoćenje, svaku rezignaciju, svaku gorčinu, pa i svako trpljenje i umiranje. Ovo ga je dovelo u ponorno duboku napuštenost. Umjesto čitava čovječanstva koje se otuđilo od Boga, iskusi je on na samomu sebi potpunu ostavljenost od Boga i tako posta upravo „grijehom“ (2 Kor 5,21).

Smrt neprijateljstva

Na križu je Isus na tajanstven način uzeo na sebe zlo, ono što rastavlja, i krivnju svih ljudi. Uzeo je to u svoju smrt. Neka biblijska mjesta upućuju na ovaj univerzalni događaj: „A Gospodin je svalio na nj bezakonje nas sviju“ (Iz 53,6b). „On (Isus Krist) je pomirnica za grijehе naše, i ne samo naše nego i svega svijeta“ (1 Iv 2,2). „Evo Jaganjca Božjega koji odnosi grijeh svijeta“ (Iv 1,29). Bog u svojoj ljubavi, koja se objavljuje na Isusovu križu, hoće otada svim ljudima bez iznimke darovati spasenje.

Što to znači, formulira Pavao ovako: „ubivši u sebi neprijateljstvo“ (Ef 2,16). Na ovome mjestu, ili bolje na osobi Isusa Krista, pobijeđeno je neprijateljstvo. Ono što se ovdje dogodilo, ima posljedice za sve ljude. „Jer svidjelo se Bogu u njemu nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa njegova – izmiriti sa sobom sve, bilo na zemlji, bilo na nebesima“ (Kol 1,19-20).

Ovaj mir s križa živio je Isus i posve osobno. Čak i kad su ga ljudi udarali, ranjavali, brutalno mučili i ubijali, njegov odgovor je bio ljubav. Isus je podnosio zlo, a uzvrćao ljubavlju. „*Oče, oprostí im, jer ne znaju što čine*“ (Lk 23,34). Ova prošnja pokazuje da sam Isus svima koji ga muče, tlače, koji mu se rugaju i naposljetku ga ubijaju, obećaje oprostjenje. Oprašta onima koji ga mrze, muče i ubijaju. Što god mu ljudi nanijeli, on je spreman svima oprostiti i darovati im mir.

4.3. Praštanje

Križ je mjesto na kojemu nam Bog oprašta. To ne ostaje bez posljedica za nas. Primiti oprostjenje povezano je s time da sada i sami dajemo oprostjenje. „*Praštajte jedni drugima kao što i Bog u Kristu nama oprostí*“ (Ef 4,32).

Dok je Isus visio na križu, nije imao dobre osjećaje za one koji su mu nanosili toliku bol i tako brutalno razarali njegov mladi život. Pa ipak im je Isus oprostio. Isus se odlučio za oprostjenje a da istodobno nije povukao ni jednu riječ istine koju je naviještao.

Prije svega nikakva stvar osjećaja

Oprostiti prije svega nije nikakva stvar osjećaja. Oprostiti je čin volje²⁸. Ono je odluka: otpuštam ti tvoju prošlost. Ne želim više razmišljati o tome što si mi nanio. Hoću ostaviti svoja nutarnja predbacivanja i gorčinu prema tebi. Distanciram se od toga i donosim to na križ. Ondje neka sva predbacivanja umru. Na križu prolivena Isusova krv neka me očisti od svakoga predbacivanja i svake gorčine.

²⁸ Oprostjenje je voljna odluka, često bez osjećaja, uzdajući se u otkupljenje Isusa Krista i poslušnost njegovoj riječi da trebamo oprostiti. U procesu oprostjenja za naš čin poslušnosti će se kad-tad tražiti osjećaj. Ali ako srce ostane hladno, a čovjek u povjerenju u Gospodinovo djelovanje i otkupljenje oprostí, Bog je veći i milosrdniji nego mi uopće možemo naslutiti.

Oprostiti znači da svoje pravo na osvetu predajem Gospodinu. Ništa ne skrivam pod sag, jer onaj koji mi je nanio trpljenje bit će od Boga pozvan na odgovornost.

Oproštenje nikada ne znači zlo više ne nazivati zlim niti krivo ne nazivati više krivim. Oprostiti ne znači tolerirati nepravdu i ugnjetavanje ili prihvaćati. Naprotiv: često je radi istine i pravednosti potrebno otkrivanje nepravde, razračunavanje s njom.

Ipak nutarnji stav je drukčiji. On se sastoji u tome da prestanemo druge ljude, Boga ili same sebe okrivljivati i tako žigosati kao žrtvene jarce. Nije nam više ni do toga da hoćemo imati pravo, nego do toga da činimo pravo. Radi se o pitanju: Kako se možemo sada otvoriti ljubavi Isusa Krista na križu? Kako njegovo otkupiteljsko djelovanje može ozdraviti naše odnose? Kako se spasenje i ozdravljenje mogu dogoditi sada?

Oprostiti znači ispustiti iz ruke. Više ne određujem sam kako će u ovome ili onom odnosu ići dalje. Predajem ga djelovanju božanskoga liječnika Isusa Krista. On može u svima ozdraviti rane, pomiriti i sve nas povezati svojom ljubavlju onako kako to on želi. Ostavljam svoja očekivanja. Neka on sve vodi i svime ravna.

Za proces ozdravljenja je važno oproštenje (po mogućnosti) izreći. I često je potrebno tu odluku obnoviti. To jača put ozdravljenja.

Oproštenje nije jedinstven korak, nego životna zadaća. Oproštenje se odnosi na sva područja našega života. Najprije moramo uvijek iznova oprostiti samima sebi. Oprostiti znači reći „Da“ sebi sa svim svojim pogriješkama i slabostima. Moja prošlost smije biti takva kakva je bila. Oprostiti znači: svoja prebacivanja sebi, svoje „htjeti sebe imati drukčijim“ donosim na križ. Neka to ondje umre s Isusom. Prihvaćam sebe takvim kakav sam sada.

Oprostiti moramo i svojim bližnjima, a ovdje posebno ljudima koji su nam bili blizu: majci, ocu, sestrama i braći, odgojiteljima, prijateljima, životnomu partneru, djeci... Mnogo toga nas je povrijedilo i zaboljelo. Često smo podnijeli puno nepravde, a još i

sada trpimo od posljedica. To može biti vrlo bolno i tvrdo. To može²⁹ biti dug proces dok se oslobodimo sve gorčine. Ali sada se možemo odlučiti za početak ovoga puta, za pomirenje.

Nadalje često moramo oprostiti Crkvi (župnoj zajednici, Rimu, suradnicima i suradnicama u Crkvi). Oprostiti moramo društvu, vlastima, državi, drugim institucijama i mnogim drugima.

4.4. Ozdravljenje osjećaja

U poslanici Hebrejima čitamo: „*Pripazite da se tko ne sustegne od milosti Božje, da kakav gorki korijen ne proklija pa ne unese zabunu i ne zarazi mnoge*“ (Heb 12,15). Gorki korijeni pokazuju da se, nakon što smo odlučili oprostiti, počinjemo baviti negativnim osjećajima kao što su srdžba, ljutnja i gnjev. Dokle god je tu bol, uvijek iznova će se javljati gorki osjećaji i srdžba. Ozdravljenje se dogodilo tek onda kad iz rane nastane ožiljak. Da bi se u našim povrijeđenim osjećajima dogodilo ozdravljenje, korisna su četiri koraka:

1. Osjećaje prihvatiti

Osjećaji smiju biti. Ipak potreba za osvetom, srdžba, gnjev, zavist, ljubomora, ljutnja, zloradost, mržnja itd. su osjećaji koji su najčešće nepoželjni. Mislimo: zapravo ih uopće ne bi trebalo biti, barem ne kod mene. I tako neki misle: „Budući da imam negativne osjećaje, ja sam loš čovjek.“ Ali svatko želi biti dobar čovjek. Stoga se srami ovih osjećaja i najradije bi da ih nema. Posramljujući osjećaji mogu dovesti do bolesnih osjećaja krivnje: „Trebao bih biti drukčiji“, ili pak do potiskivanja „što ne smije biti to niti ne postoji.“

Mi ipak ne vladamo osjećajima. Oni nastaju sami od sebe. Korisno je pogledati osjećaje. Jer osjećaji koje se potisne jer ne

²⁹ Ne mora biti da čak i najgore povrjede mogu u trenutku oprostjenja ozdraviti. To će ovisiti o samome čovjeku. Djeci i mladima je to znatno lakše.

smiju biti, imaju nad nama vlast. Zato može katkada biti korisno pred poznatim čovjekom ili na osamljenu mjestu (primjerice u šumi) pripustiti i negativne osjećaje, požaliti se ili viknuti prema Bogu. Jer Bog sve „podnosi“.

Jadanje nam omogućuje da se istinito i pravo odnosimo prema svojim osjećajima. Na to nas hoće ohrabriti i Psalmi u Bibliji kao tužaljke. Jer „ukoliko čovjek svoju nevolju u obliku očajna krika, tužbe, iz sebe ispusti i stavi ju pred Boga, najdublji njezin žalac, njezina bezizlaznost i tama, već su istrgnuti“ (Gisbert Greshake). To može djelovati oslobađajuće. Osjećaji gube svoju moć ako pripustimo bol.

Na dnu svih posramljujućih osjećaja čeka neprestano poziv da oprostimo Bogu i ljudima. Ipak, tek ako sva srdžba, sav gnjev i sva nevolja budu izvikani, put za to je slobodan. Često opraštamo a da pritom svoje osjećaje zanemarujemo ili potiskujemo. To može biti jedan od razloga zašto odnosi unatoč „oprostjenju“ stvarno ne ozdravljaju.

2. Osjećaje relativizirati

Nakon što smo osjećaje prihvatili, treba nad našim osjećajima „zagospodariti“. Jer mi ljudi nismo robovi svojih osjećaja. Nego smo slobodni, u skladu s našim osjećajima, slobodno ali i unatoč našim osjećajima, drukčije djelovati. Drukčije rečeno: Mi ljudi smo pozvani na proces učenja da upravljamo samima sobom.

Ako smo primjerice ljutiti, mogu nam osjećaji reći: „Najradije bih toga čovjeka, koji mi je nanio toliko boli, ubio.“ Pri ovome koraku promatramo svoje osjećaje i priznajemo: Naši bi osjećaji ovoga čovjeka najradije ubili. Mi te osjećaje ne možemo spriječiti, ali imamo kontrolu nad našom reakcijom na naše osjećaje, kontrolu nad našim ponašanjem na temelju i unatoč osjećajima. To znači: Mi svoje osjećaje ne izivljavamo do kraja. Tako možemo protiv svojih ne znam kako silovitih, osvetničkih osjećaja odlučiti da tu osobu ne ubijemo. (Što je u svakome slučaju i preporučljivo!)

3. Osjećaje povjeriti Isusu

Nakon prihvaćanja možemo negativne osjećaje povjeriti Isusovu ozdravljenju: „Hvala ti, Isuse, što si mi pomogao oprostiti. Evo, sada je ovaj gnjev, ova bol... u meni ponovno tu. Povjeravam ti ove osjećaje. Molim te ozdravi moju ranu koju su ti osjećaji uzrokovali i blagoslovi ovoga čovjeka. Daruj mu svoje milosrđe i svoju ljubav.“

Takvo povjeravanje opterećujućih osjećaja jest proces, ili bolje rečeno stav vjere. Mi vjerujemo u spasenjsku snagu njegova otkupljenja i svjesno joj se otvaramo. U ovome stavu ćemo u pravilu nakon duljega vremena – ali stvarno iskusiti njegovo spasonosno djelovanje.

4. Blagoslov i blagosloviti

Četvrti nas korak poziva da pogledamo na Isusa u nama i odlučimo se za djelovanje po njegovu Duhu. Jer možemo, unatoč negativnim osjećajima, ovoj osobi činiti dobro i o njoj govoriti dobro. To je put, na koji nas Isus poziva i svojim Duhom i osposobljuje. „*Dobro činite svojim mrziteljima, blagoslivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju*“ (Lk 6,27-28). Takvi stavovi trebaju nadvladavanje. Ali uskraćuju negativnim stvarima u nama hranjivo tlo.

„Blagoslivljajte“ znači početi i korak dalje. Mi pokušavamo vidjeti dobro te osobe i za to zahvaliti. Želimo joj sreću i uspjeh. Molimo za nju dobro, zdravlje i blagoslov. Tako u nas i u drugoga dolazi djelotvorna snaga Božjega kraljevstva. Odnosi mogu ozdraviti.

4.5. Konkretni put pomirenja

Oprostiti je naša odluka. Ipak za međusobno oprostjenje potrebne su uvijek dvije osobe³⁰ koje su na to spremne. Nije to uvijek slučaj. Pavao govori: *Nikome zlo za zlo ne vraćajte; zauzimajte se za dobro pred svim ljudima! Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svim ljudima!*“ (Rim 12,17-18). Ima situacija u kojima mir i pomirenje nisu mogući jer to dotična osoba ne želi. Ali uvijek je moguće pomirenje u vlastitome srcu.

A gdje ljudi hoće istinu i mir, tu oprostjenje proizvodi ozdravljenje, ponovno uspostavljanje i novi početak odnosâ. Možda poticaji iz sljedećih točaka mogu za to biti korisni.

1. *Potražiti pravo vrijeme za razgovor:* U jako puno situacija je važno kod povrjeda i nepravедnosti ne reagirati smjesta, da bi se dobilo malo odmaka i mira. Nadalje, treba potražiti pravi trenutak. Svim sudionicima mora taj trenutak odgovarati. Važno je imati dostatno vremena i nesmetano ozračje.
2. *Posvješćivanje vlastitih pogriješaka i povrjeda:* U vrijeme razmišljanja i uživanja u dotični odnos i njegovu povijest mogu nam pomoći dva pitanja:
Koje sam pogriješke odnosno povrjede prema tebi ja počinio? Što je bila namjera koju sam svojim postupkom slijedio?
Što je mene pri tvome djelovanju prema meni povrijedilo? Zašto?
3. *Uzajamno priznanje i izricanje:* To je uzvišeni oblik opraštanja. Kod uzajamna izricanja i priznanja pogriješaka i povrjeda važna su sljedeća pravila igre: Prvo: biti konkretan i ništa ne uljepšavati.
I drugo: govoriti samo o svojim vlastitim opažanjima i ne okrivljivati drugoga ili mu podmetati negativne namjere. To znači govoriti u ja-obliku.

³⁰ Pomirenje se događa između osoba. Ipak za pomirenje trebam, ako drugi ne želi, možda više ne živi..., jedino Boga!

Izricanje oslobađa i uzima zlu vlast u našem srcu. I pitanje popravka treba također načeti i ako je potrebno konkretno dogovoriti.

4. *Izreći oprostjenje*: Premda su osjećaji još uvijek povrijeđeni, važno je izreći oprostjenje. Jer upravo izvršena odluka oprostjenja omogućuje ozdravljenje osjećaja. Tako možemo primjerice reći: „Opraštam ti sve ovo i započinjem iznova.“ Stisak ruke, zagrljaj ili neki drugi znak mogu ovaj korak pojasniti i opečatiti.
5. *Daljnji put iscjeljenja povjeriti Bogu*: Ako je za oba sugovornika moguće moliti, mogu u jednome Očenašu ili nekoj drugoj molitvi ozdravljenje svoga odnosa povjeriti nebeskomu Ocu i zamoliti za novu ljubav prema drugomu. Gdje god se dogodi pravo pomirenje, djeluje Isus Krist i raste Božje kraljevstvo. Očituje se djelić ozdravljena stvorenja.

5. Ozdravljenje preko sakramenata

Ovaj proces ozdravljenja hoće poduprijeti sakramenti. Ali što su sakramenti?

Moderan čovjek zalutao u pustinji. Od nemilosrdna sunca gotovo potpuno dehidrirao. Tada u nekoj udaljenosti ugleda oazu. „Fatamorgana“, pomisli, fatamorgana koja me obmanjuje!“ Približi se oazi ali ona ne nestaje. Vidi palme s datuljama, travu i stijene, između njih izvire izvor. „To je naravno fantaziranje jer sam gladan“ pomisli, „naravno – sada čujem vodu kako teče. Halucinacija! Kako je priroda okrutna!“ S ovim mislima sruši se i umre.

Sat kasnije pronađoše ga dvojica beduina. „Možeš li sebi takvo što zamisliti?“, reče jedan drugomu: „Datulje mu rastu gotovo u usta, tik pokraj njega izvor, a on umro od gladi i žeđi!“ „To je bio moderan čovjek“, odgovori drugi beduin, „on nije u to vjerovao.“

Ova pripovijest pripovijeda nevjerovatnu stvar: Čovjek, „moderni“ čovjek skapava od žeđi neposredno pokraj izvora koji

teče. Ljudi čeznu za životom, za ozdravljenjem, za vlastitim razvojem, za slobodom od mnogih nevolja i prisila, za spasenjem svoga života. Čeznu za time i posvuda traže. Pa ipak mnogi od žeđi skapavaju pokraj izvora Isusa Krista, koji u sakramentima hoće utažiti našu životnu žeđ.

Milost otkupljenja postaje djelotvorna

„On se na Križ uzdignut iz ljubavi za nas predao, iz probodenog rebra izlio krv i vodu, znak otajstava Crkve, da sve ljude privuče svom otvorenom srcu, te radosno piju iz vrela spasenja“ (Predslovlje svetkovine Srca Isusova).

Isusov križ je izvor iz kojega teče „živa voda“ Duha Svetoga i preplavljujući Božji život. Svaki čovjek može doći i ovdje naći život.

Ipak – hoćemo li piti vodu iz izvora, moramo poći na izvor, prignuti se i piti. Da bismo primili spasonosnu snagu sakramenata, moramo vjerovati da nam živi Isus Krist ovdje prilazi svojom spasonosnom snagom. Drugim riječima: Sakramente ne možemo primati tek izvanjski, nego samo u stvarnoj vjeri i u očekivanju da je Isus Krist nazočan i da želi spasonosno zahvatiti u naš život. Sakramenti su susreti s Uskrsnulim.

Na krštenju nas je Isus Krist uzeo u svoje Tijelo. Sklopio je s nama vječni savez ljubavi i uzeo nas u svoj nerazorivi život. Krsni savez je temelj na kojem stojimo. „*Rođeni smo iz Boga*“ (Iv 1,13) i u Sinu Isusu Kristu postali Božje kćeri i sinovi. Znamo komu pripadamo i tko je tu za nas i u svemu mjerodavan.

U svim sakramentima djeluje Isus Krist, posebno pak kad se njihovu milost svjesno obnavlja, spasenje i ozdravljenje. Od ovih sakramenata posebno ćemo promotriti tri sakramenta: bolesničko pomazanje, pokoru i euharistiju, koji su označeni i kao sakramenti ozdravljenja. U njima nam oprašta, ozdravlja nas i jača Isus, pravi Spasitelj.

5.1. Ozdravljenje preko sakramenta bolesničkoga pomazanja

Jakov piše: „*Boluje li tko među vama? Neka dozove starješine Crkve! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje pa će molitva vjere spasiti nemoćnika; Gospodin će ga podići, i ako je sagriješio, oprostit će mu se*“ (Jak 5,14-15). Molitva, mazanje uljem i oprostjenje grijeha imaju ozdravljujuću snagu. Zato se u Katoličkoj crkvi razvio sakrament bolesničkoga pomazanja. Drugi vatikanski koncil vratio je ovom sakramentu opet izvorno mjesto. Iz „posljednjega pomazanja“ postalo je „bolesničko pomazanje“. Radi se o zdravlju bolesnih.

Tako stoji u službenomu uvodu u slavlje sakramenta: „Bolesničko pomazanje mora u vjerničkim zajednicama ponovno postati stvarni sakrament bolesnih. Njegovo polazište u životu nije svršetak koji se bliži; ne smije se pojaviti kao glasnik smrti. Nego hoće Gospodin u ovome sakramentu susresti bolesna čovjeka kao Spasitelj u najdubljem smislu riječi onako kako je to za svoga zemaljskog života s ljubavlju i činio.

Spasitelj je taj koji u osobi svećenika ublažujuće i okrjepljujuće na bolesnika polaže ruke i hoće mu darovati uspravljanje koje bolesnik u svojoj tjeskobnoj životnoj situaciji treba. Hoće stati uza nj u bolima, u nestrpljenju i strahu, u ljudskoj i religioznoj onemoćalosti, u nutarnjoj ljutnji, u tami vjere, u neraspoloženju i u dvojbi ili pak otupjelosti i otvrdnuću srca prema Bogu.“³¹

Bolesničko pomazanje se u pravilu ugrađuje u bogoslužje riječi ili u euharistijsko slavlje. Stvarni obred započinje polaganjem ruku.

Polaganje ruku

Kad neki čovjek u bilo kojemu obliku oboli ili oslabi, brzo se osjeća kao manje vrijedan, kao da više ne pripada u zajednicu. Tu

³¹ Iz: *Slavlje bolesničkog pomazanja*

hoće polaganje ruku kao Isusov dodir preko svećenika najprije posredovati: „Ti si mi dobrodošao. Važan si mi. Stojim uza te i ne ostavljam te sama.“ Polaganje ruku hoće ojačati i ozdraviti nagriženu samosvijest.

Polaganjem ruku posreduje se ozdravljujuća snaga Duha Svetoga. Tako polaganje ruku znači da Božja ozdravljujuća snaga dolazi na bolesnika i treba na njemu djelovati ozdravljujuće.

Ulje

Ulje je u starini imalo različitu simboliku. Rabilo se kao:

- *Lijek*: Ulje se rabilo kod liječenja rana. Kod povrjede jača ono zdravo i tako supomaže ozdravljenju.
- *Zaštitno sredstvo*: Ulje ne služi samo kao zaštita od sunca kod jake žege. Borci u ringu u starini su se tako snažno mazali uljem da ih protivnik nije mogao pravo uhvatiti. I u bolesti postoji „protivnik“: rezignacija, malodušnost, očaj. Od takvih protivnika hoće zaštititi blagoslovljeno ulje.
- *Sredstvo za uljepšavanje*: Ulje, pomiješano s različitim drugim materijalima, uvijek je bilo i kozmetičko sredstvo. Služilo je ljepoti i sjaju tijela. U bolesničkome pomazanju radi se više nego o tjelesnoj ljepoti, koja barem u smrti uvene. Blagoslovljeno ulje hoće pomoći vječnoj slavi i ljepoti naše slike i prilike – Božje.

Sveto pomazanje

Svećenik sada pomazuje najprije čelo. Pritom govori: „*Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem pomogao te Gospodin milošću Duha Svetoga. Amen.*“

Glava je simbol čitava ravnanja čovjekova. Živjeti bezglavo znači vegetirati bez orijentacije i bez duhovne jasnoće. Tako pomazanje čela znači da se čitav čovjek, posebno njegovo misleno „upravljanje“ povjerava Isusovoj volji i njegovoj vlasti koja donosi spasenje.

Zatim slijedi mazanje dlanova iznutra. Ruke upućuju na aktivnost, na novu angažiranost, sposobnost djelovati, rukama dohvaćati, nešto u ruke uzeti itd. Svećenik pritom govori: „*Neka te oslobođena od grijeha spasi i milostivo pridigne. Amen.*“

„*Oslobođena od grijeha*“ znači osloboditi i od nutarnjih blokiranosti, od gorčine i rezignacije. Neka se iznutra i izvana pridigne i primi novu odvažnost i novu snagu. Ovamo spada i snaga otpora svemu što čini bolesnim i svim oblicima zla.

Obred upućuje na to da bolesničko pomazanje hoće posredovati sveopće spasenje: tjelesnu jakost i ozdravljenje duševnih rana kao i ozdravljenje odnosa s Bogom.

Posebna milost sakramenta: pomirenje

Poseban učinak sastoji se u milosti pomirenja. Često se kod umirućih doživljava milost. Nakon primanja bolesničkoga pomazanja oni postaju smireniji i mogu prihvatiti smrt koja dolazi. Time se dogodilo nutarnje pomirenje s njihovim životom, a time i s Bogom. Stoga ovaj sakrament, kao uvijek, ima mjesto koje donosi spasenje, prije svega kod starih ljudi. Oni se moraju izmiriti sa svojim sve slabijim stanjem i svojim životom da bi mogli utješeni i u miru umrijeti.

Dar pomirenja sastoji se u tome da mogu ostaviti sve svjesne i nesvjesne otpore i prkosne stavove (nutarnju pobunu) protiv Boga, ljudi i života. To se događa kad zacijele nutarnje rane koje su vodile do pobune, gorčine i nepomirljivosti. Bolesničko pomazanje hoće posebno pomazati nutarnje rane koje vode do gorkih osjećaja i odbijanja. Pomazanje hoće ublažiti bol rane.

Jedan oblik pomirenja sastoji se u prihvaćanju trpljenja i umiranja. „Po milosti ovog sakramenta bolesnik prima snagu i dar da se tješnje sjedini s Kristovom mukom“ (KKC 1521).

Kako primiti?

U bolesničkom pomazanju susrećemo se s Isusom Kristom kao s milosrdnim Samarijancem svoga života. Njemu svjesno donosimo svoje bolesti i rane i povjeravamo ih njemu i njegovu djelovanju. To mu daje mogućnost da po svojoj volji daruje ozdravljenje.

Sakrament bolesničkog pomazanja³² može se primiti češće. Važno je pritom da Isusu svjesno povjerimo bolest, trpljenje. U posebnim slučajevima – primjerice kod pogoršanja stanja – mogu ga u istoj namjeri nakon više mjeseci ponovno primiti. Jer bolesničko pomazanje hoće, kako to izražava obred, i izgrađivati i jačati ono zdravo.

Iznevjerena nada!?

Jedan svećenik pripovijeda: Mladić je imao 21 godinu kad je motorkotač u vojsci stubokom promijenio njegov život. – I sada se spremao na to da s bolesničkim prijevozom pođe u Lurd. Bilo je to četiri godine poslije njegove kobne vožnje. Nadao se da će mu ondje biti darovano nešto što nije uspjela ni jedna terapija: smjeti ponovno stati na vlastite noge, moći učiniti nekoliko koraka. Nadao se toliko da me je njegovo povjerenje upravo plašilo. Nisu li nebrojeni drugi bili već prije njega u Lurdu i isto tako čekali na veliki događaj – a kući su se ponovno vratili uzeti, gluhi, slijepi, bolesni od raka? Kako bi taj mladić to izdržao?

Vraćajući se kući, prošao je sa svojim pratiteljem pokraj mene. Osjetio sam pritisak u području želudca kad sam pošao u sobu za razgovor. Sjedio je ondje u svojim kolicima, malo nagnut ustranu, upravo onako kako sam ga susreo i nekoliko dana ranije. I kad sam mu pružio ruku na pozdrav, obuzelo ga je isto trzanje i drhtanje na kakvo sam kod njega naviknuo. Nije govorio puno riječi. Ionako se teško sporazumijevao. Ali znam što je rekao: „Dobro je. Bolest pripada meni. On mi je uzeo nešto drugo. Više nisam srdit, više se

³² Katekizam Katoličke crkve tumači da je primanje ovoga sakramenta prikladno za ljude „koji podnose teške bolesti i slabosti“ (KKC 1523) kao i kod onih u godinama kad iščeznu snage. Pritom pojam slabost i bolest, što sadrži puno toga, nije jasnije opisan.

ne ljutim, nisam više obeshrabren.“ To što riječima nije mogao formulirati, govorele su njegove oči.

5.2. Ozdravljenje preko sakramenta pokore

Rudolf Stertenbrink³³ pripovijeda o nekome trgovcu koji je bio kod terapeuta na liječenju. Bio je na dobru glasu i u javnome životu igrao značajnu ulogu. To što ga je ipak mučilo bio je njegov odnos s udanom ženom. Savjest ga je opominjala da prekine tu vezu. Ali pritom je nailazio na otpor svoje partnerice. Prijetila mu je da će njegovoj ženi pripovijedati o ovome odnosu ukoliko ga prekine. Ovaj nutarnji razdor doveo je toga čovjeka do premorenosti i nesanice, tako da je bio nesposoban obavljati svoju zadaću u zvanju.

Terapeut ga je poslao dobromu dušobrižniku. Ovaj ga je upozorio na to da se ne može nadati dobru snu dokle god na počinak odlazi s dva neugodna druga za spavanje. „Na koga to mislite?“, pita dotični. Dušobrižnik odvrat: „Na vašoj jednoj strani leži 'strah', a na vašoj drugoj strani leži 'krivnja'. Ako hoćete ponovno ozdraviti, morate se osloboditi straha i krivnje.“ Čovjek je odlučio prekinuti svoju vezu s onom ženom kakve god posljedice to moglo imati; jer rekao je sebi: „Nikada ne radiš krivo, ako postupaš ispravno.“ Bilo je divno gledati kako je živnuo nakon što se oslobodio ovoga dvostrukog tereta. Vratio se zdrav san a veseo čovjek mogao je ponovno ići na svoj posao.

„Nikada ne radiš krivo, ako postupaš ispravno“ i u svemu slijediš svoju savjest i otvaraš se Božjim naputcima.

Obraćanje proizvodi spasenje

Isus je od početka pozivao ljude da se otvore Božjoj ljubavi: „Približilo se kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte evanđelju“ (Mk

³³ Usp. Rudolf Stertenbrink. *Na zemlji se otvara nebo*. Verlag Herder Freiburg im Breisgau 1990., str. 177/8.

1,15). „Kraljevstvo Božje“ znači kraljevsko Božje gospodstvo. Bog hoće očitovati spasonosnu snagu svoga „kraljevstva“.

„Blizu“ znači „na dohvat ruke“. Isus dakle govori: Kraljevstvo Božje je prisutno ovdje i sada. Ono je pri ruci. Vidljivo i dohvatljivo, trebate samo pažljivo pogledati i za njim posegnuti.

„Obratite se“ znači vjerno iz grčkoga prevedeno: „Promijenite mišljenje!“ ili: „Promijenite svoje gledanje, svoje razmišljanje, svoj stav!“ Dajte promijenite pol. S „obratite se“ govori Isus recimo: Rastanite se od svojih predodžbi i očekivanja da morate biti i djelovati kao Bog. Prestanite polaziti od svojih želja, očekivanja i predodžbi. Usmjerite se prema novome središtu. Umjesto toga opažajte otvoreno i budnim duhom što Bog ovdje i sada djeluje. Upustite se potpuno i bez pridržaja u to.

„Evandjelje“ (grčki: euangelion) vijest koja svima daje odahnuti. Ovdje to znači dobra, oslobađajuća vijest o Bogu, krajnje usrećujuća poruka da je gospodstvo Kralja svijeta stoposto ljubav. Obraćanje na koje poziva Isus sastoji se dakle ponajprije u tome da kao prvo promijenimo svoje gledište o Bogu, i to tako da on za nas postane ono za čime ponajprije težimo. On je u svim situacijama najveći dobitak. Što mu se više otvorimo, to bolje za nas i za sve.

Ovo promijenjeno gledište vodi do odluke da se njemu, nebeskomu ljubećem Ocu u svemu povjerimo.

„Vjerujte evandjelju“ znači: Pouzdajte se u Božju skrb i ljubav. Vjerujte da on u svakoj situaciji hoće za vas najbolje moguće. Vjerujte da je nebeski Otac najbolji saveznik vaše životne sreće. Usmjerite prema njemu čitav svoj život, tako da on ima glavnu riječ na svim područjima.

Bit grijeha

Polazeći otuda otkriva se najnutarnija bit grijeha. Riječ „griješ“ dolazi od odijeliti se, odvojiti, rastaviti, odcijepiti. Najnutarnija točka grijeha jest nepovjerenje; nepovjerenje u Božju ljubav i vodstvo. Kao posljedica toga čovjek se odvaja od Boga i njegovih

dobrih uputa (zapovijedi). Traži svoju sreću na svojim vlastitim putevima. Nepovjerenje stvara pukotinu grijeha.

Posljedice „grieha“

Grieh ima posljedice na svim područjima života. Teološki grijeh djeluje na čovjekovo odvajanje od zajedništva ljubavi s Bogom. S time je povezano gubljenje života u punini.

Psihološki čovjek iskusi odvajanje, cijepanje u samomu sebi, neku vrstu samootuđenja. Grieh je nešto što deformira čovjeka u njegovoj biti.

Sociološki grijeh djeluje razorno na zajednicu ljudi. Izolacija i nečovječnosti svake vrste su posljedica toga.

Ekološki se grijeh iskusi kao odvajanje zajedničkoga života čovjeka i svijeta oko njega (okolina/priroda). Posljedice su razaranja okoline i remećenje čitava ekološkog sustava.

Bog nas pak na poseban način u sakramentu pokore hoće ozdraviti od grijeha i posljedica grijeha. Upravo nas u našoj slabosti hoće Isus ponovno osloboditi svake nesreće i pojačati ovaj proces ozdravljenja. Kao posljedica toga raste prijateljstvo s Bogom u nama i Božja ljubav, Božje spasenje i poredak, Božja radost i mir prožimaju malo-pomalo naše biće i sve naše odnose. Počinje proces ozdravljenja i mi osjećamo spašenost u sebi i oko sebe.

5.2.4. Kateheza u vezi sa sakramentom

U tradicionalnoj katehezi put sakramenta pokore – gledano od doprinosa onoga koji se ispovijeda – označen je s pet „P“. Prođimo to u sljedećoj katehezi.

1. Promisliti

Najplemenitija motivacija za ispovijed ne sastoji se u tome da težimo za rasterećenjem, dobrim, oslobađajućim osjećajem, nego u želji da rastemo u ljubavi. Otuda je korisno, u redovitim,

pregledljivim razmacima zastati i u tzv. „Revision de la vie“ baciti kritičan pogled na svoj život.

Kod promišljanja je potrebno iskreno promotriti stare probleme, ali i teške i poremećene odnose i njih načeti. Temeljno pitanje mora biti: Što ti želiš drukčije u svome životu? Isto si tako moram postaviti pitanja: Gdje ne živim sve mogućnosti svoga poziva i gdje se uvukla popustljivost ili truli kompromisi?

Isus je rekao: „Istina će vas osloboditi“ (Iv 8,33). Tu često susrećemo podvojenost u sebi. Čeznemo za istinskim oslobođenjem, ali često istodobno ne želimo svom ozbiljnošću upoznati svu istinu. Instinktivno naslućujemo da nas istina doduše čini slobodnima, ali i malenima. Malenima jer sebe iskusujemo kao „grješnike“... a mi upravo to ne želimo biti. Ovdje možemo naići na otpor u nama koji se može označiti i kao oholost. Ovaj otpor treba nadvladati. Zatim dolazimo do sljedećega koraka.

2. Pokajati se

Kajanje je bol duše i upućuje na emocionalnu bol. Ali emocionalnu bol nije moguće iznuditi silom. Tako je moguće čuti: „Ne mogu se pokajati za seksualni posrtaj. Jer je iskustvo s tom ženom bilo prekrasno.“

Ipak i u toj situaciji može doći do kajanja ako se dotična osoba pita: Što to znači za moju ženu, za naš brak? Što će se dogoditi ako nastavim s tim odnosom? Što to uzrokuje duboko u meni? Što to krivo ponašanje čini u duši drugih? Žive li svi tako puninu svoga osobnog poslanja?

Kod kajanja je odlučujuća spoznaja: nisam živio prema Božjoj volji, nisam živio na dobro bližnjega niti za svoje spasenje. Nisam time častio Boga, nisam mu priredio radost. Iz ove spoznaje raste Ne počinjenu djelu.

Kajanje, pravo čovjekovo obraćenje, odlučujuće je kod čitavoga puta. Jer bez obraćenja Bog nam ne može otpustiti krivnju. Bez obraćenja nema ozdravljenja ni obnove!

3. Priznati

Slikovito rečeno dolazimo sada Isusu Kristu do križa, do mjesta pomirenja i ozdravljenja: Jer je „izbrisao zadužnicu koja propisima bijaše protiv nas, protivila nam se. Nju on ukloni pribivši je na križ“ (Kol 2,14). On je za nas već ponio krivnju. Sada mu smijemo „predati“ teret krivnje. On će ju uzeti od nas da bismo se oslobodili tereta.

Ovdje – kao u svim sakramentima – susrećemo Isusa Krista, posredovana preko svećenika. Stoga svećenik kod podjeljivanja sakramenta nosi štolu. On predstavlja drugoga. Povlači se iza ovoga drugoga, iza Isusa Krista.

U priznanju stavljamo svoju krivnju u Isusove ruke, on ju je na križu već za nas nosio. Uzima ju na sebe da bismo je se oslobodili. Priznanje se zatim zaključuje kratkom molitvom kajanja, kao primjerice: „Isuse, oprosti mi sve ove grijehе, ozdravi moj život i oblikuj me tako kakvim me želiš imati.“ Ili posve jednostavno: „Isuse, moje milosrđe, smiluj mi se!“

Nakon kratka razgovora svećenik podjeljuje odrješenje. „Odrješenje“ znači: otpuštenje i oslobođenje. Sam Krist me oslobađa od krivnje. Obred predviđa za to polaganje ruku. Kad svećenik na pokornika polaže ruke hoće time izraziti da ga Isus bezuvjetno prihvaća, čak i u njegovoj krivnji.

Formula odrješenja glasi: „Bog, milosrdni Otac, pomirio je sa sobom svijet smrću i uskrsnućem svoga Sina i izlio je Duha Svetoga za otpuštenje grijehа. On neka ti po služenju Crkve udijeli oprostjenje i mir. I ja te odrješujem od grijehа tvojih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.“ U odrješenju se događa nešto što ni jedan čovjek drugomu čovjeku ne može obećati: sigurnost oprostjenja. Riječju svećenika: „Ja te odrješujem...“, pokornik zna da mu je, pozivajući se na Boga, oprosteno – zauvijek! I to toliko da se Bog tih grijehа više „ne može“ sjetiti. Oni više ne postoje, pokopani su zauvijek u Isusovoj smrti.

4. Pokora – zadovoljština

Ali učinci grijeha ne rasplinjuju se u zraku, čak ni onda kad je grijeh oprostjen. Kad mi je primjerice netko na automobilu načinio ogrebotinu, ja mu mogu oprostiti. Grijeh je oprostjen. Ali posljedica grijeha još nije dokinuta. Štetu na automobilu mora drugi ponovno dovesti u red.

Grijeh ima posljedice. Svakim se grijehom ulazi u zajednički život ljudi i upropašćuje djelić svijeta. Pojačava povezanost nesreće. Posljedice grijeha moraju dakle biti razrađene da bi lanac uzroka, taj grijehom ranjeni djelić svijeta, mogao opet biti u Božjemu poretku.

Kod pokore se radi o zauzimanju za posljedice grijeha. Pokora – popravak sastoji se u tome da ono što je do mene, u odnosu prema samomu sebi, prema ljudima, prema društvu i Crkvi, dovedem u red: Što treba razbistriti? Gdje trebam nešto (ukradeno) vratiti? Kako mogu povrjedu „popraviti“? I što je veći grijeh, to je potreban veći popravak, pokora.

5. Popraviti – odluka

Sada se postavlja pitanje: Što mi može pomoći da iznutra napredujem? Što mi može pomoći da ubuduće sebe i druge više ne ranjavam? U ovome smislu je odluka dragocjena pomoć. Pater Anselm Grün govori u vezi s ovim o „programu vježbanja“. Takav „program vježbanja“ hoće ići na korijene i svratiti pogled na milost koja nam hoće pomoći, da nadvladamo slabosti i živimo kao novi ljudi.

Prihvatiti Božje oprostjenje i mir

U prethodnoj katehezi svratili smo pogled na doprinos pokornika. Sada treba ipak razmatrati o bitnome – o Božjoj ljubavi i njegovoj želji da nam oprost i ozdravi nas. Prispodoba o milosrdnome ocu govori o nevjerojatnoj Božjoj radosti u opraštanju (*usp. Lk 15,20-25*).

Kao prvo, iskusuje sin koji se vraća preveliku očevu radost. Možda je na putu kući u svojim mislima prošao sve moguće

scenarije: kako bi otac moguće mogao reagirati; i kako bi on zatim na to odgovorio. Ali da bi otac pun radosti potrčao prema njemu i zagrlio ga, to je za njega bilo nezamislivo.

Otac obavlja sina ljubavlju kao sa svečanom haljinom. Otac govori riječi kao „radost“, „slavlje“, „sin“, „dijete“ i „ponovno živ“, dok sin govori o „gladi“, „bijedi“, „rogačima“, „svinjama“ i „najamnicima“. Sin je sada uzet u očev svijet i potpuno rehabilitiran! Tako sin po ruci Očeva sluga (svećenika) prima svečanu haljinu kao i vlast pečata i obuću. Sva sjećanja na vlastiti grijeh i na bolnu prošlost trebaju biti „pokrivena“, potpuno ozdravljena. Sin se treba osjećati ponovno rehabilitiran i prihvaćen.

Susret Isusa u sakramentu pokore dariva unatoč svemu zatajenju i svim grijesima, uskrsni mir. Čista savjest u jedinstvu s Bogom i ljudima najdragocjeniji je dar. Ništa – čak ni različite boli – ne može biti spasonosnije od ovoga božanskog mira.

5.3. Ozdravljenje preko Euharistije

Otac bio na misi sa svojim sinom. Nakon toga kaže sin: „Tata, to je opet bilo jako, jako dosadno.“ Nije li to iskustvo mnogih ljudi: misa, euharistijsko slavlje ne „donosi“ im čini ne ništa. Pa ipak ima ljudi kojima je euharistijsko slavlje velik izvor snage njihova života. Kako može do toga doći?

Neočekivano ozdravljenje

Gospođa Irmgard Scholz pripovijeda kako ju je u njezinoj potrazi za produbljenom vjerom sa 46 godina u euharistijskome slavlju potreslo duboko iskustvo koje je obilježilo njezin daljnji život.

Zdravstveno sam tada bila jako oštećena – posebno oštećen sluh na lijevome uhu ugrožavalo je moju svakodnevicu. Neprestani šumovi u uhu kao i djelomičan izostanak čujnosti prilično su me zabrinjavali.

Na nedjeljno sam bogoslužje sada išla doduše opet redovito, ali to mi je bilo „dovoljno“. Tako me je pogodilo potpuno iznenada kad sam jedne srijede navečer – kao i svake srijede u to vrijeme – čula zvonjavu zvona i u sebi osjetila snažnu potrebu da pođem na misu. U glavi mi je bila prava zbrka: „Upravo sam sjela svirati – a to mi znači puno! I uopće – tko još ide radnim danom na svetu misu?! Nisam li tada upadna? Nije li to više smiješno – ta ovdje sam ipak prilično strana!“ Misli su se odmarale u mojoj glavi – ali tajanstveni poticaj u mome srcu je ostalo Dapače, postajao je sve jačim. Tako sam ipak sjela u automobil i otišla u crkvu – s lošim osjećajem. Prispjela sam još uvijek točno na početak euharistijskoga slavlja.

Iznutra sam se osjećala pomalo čudno, suslavila sam svetu misu koja je po svome obliku bila vrlo jednostavna. A zatim – kratko nakon pretvorbe – dogodilo se: zahvatio me jedinstven, potpuno nepoznat osjećaj, a i šumovi u mome uhu bili su trenutačno nestali. Jednostavno nestali! Nestao je toliko ometajući pritisak na lijevome uhu. Nisam mogla, nisam htjela vjerovati svomu opažanju i svomu vlastitom osjećanju! To ipak ne može biti istina! No: šumovi u uhu su bili i nestali su, a moja oba uha osjećala su se potpuno jednako. Osim toga mogla sam besprijekorno čuti! Toga već godinama nije bilo!

Puno intenzivnije od promjene u mome lijevom uhu bilo je ono što se dogodilo u mojoj nutrini: Bila sam na neki način sabrana, kako to ranije nisam poznavala. Riječima to nije moguće opisati. Osjetila sam u sebi nezamislivu ali usređujuću dubinu. Moja se nutrina promijenila – bila sam kao omamljena, a istodobno iznutra potpuno ispunjena. Oče naš, primanje svete pričesti, kraj bogoslužja – sve to sam doživjela neobičnom intenzivnošću i sabranošću. Bilo mi je kao da je ju mojoj nutrini neka sila koja me kao snažan magnet privlači na sabranost – točnije: k sebi.

Nakon bogoslužja pošla sam – gotovo omamljena – opet kući i ondje se povukla. Bila sam krajnje ispunjena – i istodobno

zbunjena: Je li sve to istina? Zar zaista postoji to da Bog „tako jednostavno“ ozdravlja?! Možda si sve to samo umišljam?

Jednom sam odlučila nazvati meni vrlo poznata svećenika. Zastajkujući izvijestila sam ga o tome što sam bila iskusila. Mirno i sabrano me je saslušao a zatim rekao: „Ima toga, gospođo Scholz.“

Ove škrte, odmjerene riječi „Ima toga, gospođo Scholz“ ušutkale su moju nesigurnost i moje dvojbe. Tek sam sada bila u stanju prihvatiti Božji dar i vjerovati u svoje ozdravljenje. Tek sam sada mogla ono što sam na sebi bila iskusila, stvarno smatrati istinitim! Moje uho je ozdravilo – ali je još važnije bilo i jest nešto drugo: Bog je preobrazio i moju nutrinu. Darovao mi je nov pristup i duboku ljubav prema euharistiji. Učinio me je pažljivom – ne samo na lijevome uhu, nego i u srcu. I dao je da moja ljubav prema euharistiji raste i dalje.

Euharistijsko slavlje aktivno suživjeti

Irmgard Scholz je iskusila ono što Crkva uvijek iznova izražava: Euharistija je velika tajna vjere, izvor i vrhunac kršćanskoga života. Jer u euharistijskome slavlju sabire se Crkva oko Isusa, svoga prijatelja, Otkupitelja, Gospodina i velikoga svećenika. Sam Isus Krist slavi zajedno s nama, predstavljen po svećeniku. On nas pomiruje. On nam govori. On nas uzima u svoje predanje ljubavi Ocu. Hrani nas i jača u pričesti. I šalje nas.

Da bismo po euharistijskome slavlju iskusili spasonosnu snagu Isusa Krista, nije dostatno samo nazočiti liturgiji. Nego je potrebno naše otvoreno srce, kao što naglašuje i Drugi vatikanski koncil: „Prije nego ljudi mogu pristupiti liturgiji, moraju biti pozvani na vjeru i obraćenje.“ Samo je tako moguće „da surađuju s nebeskom milošću“ (Konstitucija o svetoj liturgiji, br. 9 i 11).

To pokazuje: Spasonosnu snagu Isusa Krista u euharistijskome slavlju iskusit ćemo onda kad očišćenom savješću i živom vjerom sudjelujemo na tome slavlju. A o čemu se kod toga slavlja radi?

U službenim tekstovima mise euharistijsko se slavlje, sveta misa označuje sljedećim riječima: Slavimo „Kristovu žrtvu“, „spomen-čin Gospodinov“, „spomen-čin Kristove smrti i uskrsnuća, „spomen-čin otkupljenja“, „oporuku njegove ljubavi“, „žrtvu pomirenja“, „gozbu ljubavi“ i drugim riječima.

U nastavku želim upozoriti na samo dva glavna naglaska³⁴ ovoga slavlja: tajna otkupljenja i spasonosna snaga svete pričesti.

5.3.1. Tajna otkupljenja

U četvrtoj euharistijskoj molitvi svećenik moli sljedeće riječi pretvorbe: „Molimo te zato, Gospodine: neka Duh Sveti posveti i ove darove te postanu Tijelo i Krv Gospodina našega Isusa Krista, da proslavimo ovo veliko otajstvo što nam ga on ostavi za savez vječni.

I kad dođe čas da ga ti, Oče sveti, proslaviš, jer je ljubio svoje koji bijahu na svijetu, ljubio ih je do kraja – i dok su bili za večerom, on uze kruh, tebe blagoslovi, razlomi kruh i dade učenicima svojim govoreći: *Uzmite i jedite od ovoga svi: ovo je moje Tijelo koje će se za vas predati.* Isto tako uze kalež pun roda trsova; tebi zahvali i dade učenicima svojim govoreći: *Uzmite i pijte iz njega svi: Ovo je kalež moje Krvi Novoga i vječnoga saveza koja će se proliti za vas i za sve ljude na otpuštenje grijeha. Ovo činite meni na spomen.“*

Isus je na Posljednjoj večeri unaprijed znakovito (sakramentalno) uzeo svoju smrt na križu. Zato je u svakome euharistijskom slavlju u tome trenutku „živo nazočna drama Golgote“ (Papa Ivan Pavao II.). Onamo je Isus ponio sve naše bolesti, trpljenja i rane. Čak i više: uzeo je na sebe svu bezbožnost i sramotu čitavoga svijeta i s njome umro.

³⁴ Čitavo slavlje euharistije je put preobrazbe i ozdravljenja. Više o tome i tumačenje obreda može se pročitati u: „Euharistija – put preobrazbe, bilježnica za sudionike s liturgijskim tumačenjima“ i „Euharistija – put preobrazbe, Čitanka“ kao i u: „Krist u Crkvi, otkriveni katoličko blago“ (usp. str. 167-168).

Ova jedinstvena žrtva Isusa Krista na križu postaje prisutna i djelotvorna. Pred ovom tajnom ljubavi padamo na koljena klanjajući se i diveći. Ministranti zvone da nitko ne bi propustio ovaj sveti trenutak! Ali ne samo to.

Mjesto univerzalnoga ozdravljenja

U svakome euharistijskom slavlju uprisutnjuje se Isusovo učovječenje, njegov skroviti život i javno djelovanje, nazočnost njegove vlasti ozdravljenja i oslobođenja, njegova smrt, njegovo uskrsnuće, njegovo slanje Duha i iščekivanje njegova ponovnog dolaska u slavi kao u kulminacijskoj točki. I to njegovo sveobuhvatno djelo otkupljenja postaje sada djelotvorno za sve koji mu se s vjerom otvaraju.

Jedan moj prijatelj đakon ide svaki dan, kad god mu je to moguće, na euharistijsko slavlje. Pritom uvijek s velikom vjerom u Isusovu žrtvu stavlja bolesnike, teške i kobne situacije, pokojne i još puno toga. On moli Isusa Krista da ozdravljjućom i otkupiteljskom snagom svoje ljubavi sada djeluje, naravno i u njegovu vlastitom životu. Istodobno stavlja sama sebe u žrtvu Isusa Krista da bi njegov život bio sve više „živa i sveta žrtva koja se Bogu sviđa“ (usp. Rim 12,1). Na kraju bogoslužja zahvaljuje s velikom vjerom za to što je Isus Krist učinio i još uvijek će učiniti. Time je, kaže on, njegova glavna zadaća dana ispunjena.

U Evanđeljima često čitamo da su ljudi iz naroda donosili bolesnike Isusu. Jednom su čak na krovu kuće načinili otvor (usp. Mk 2,4) da bi mogli bolesnika donijeti Isusu. Njihova je vjera bila toliko velika da je Isus toga bolesnika ozdravio. Danas je euharistijsko slavlje „mjesto“ gdje je Isus najintenzivnije prisutan među nama. A kako odgovara Isus na naše povjerenje? *Kad Isus vidje njihovu vjeru, reče uzetome: Sinko, otpušteni su ti grijesi!*“ (Mk 2,5). Kao što je Isus djelovao na vjeru nositelja ovoga uzetoga, tako će djelovati i na našu vjeru. I to onda kad „rezultati“ nisu odmah očiti.

Ozdravljenje od „tereta nasljeđa“

Ovdje je moguće upozoriti i na jedan drugi vidik: tereti nasljeđa. Kad se čovjek začne i rodi, on i od svojih roditelja i predaka baštini puno dobra. Katkada kod djeteta govorimo o tome da je baštinilo karakterne crte majke, odnosno djeda ili obratno. Isto tako govorimo o posebnim darovima i načinima ponašanja kao i o tjelesnim svojstvima.

Ali ne samo dobro, moguće je „baštiniti“ i karakterne slabosti i manjkavosti. U ovome se smislu danas govori o nasljednim bolestima. Današnja medicina traži puteve da preko embriona prodre u gene nasljednoga dobra čovjeka i ozdravi ga od tereta nasljeđa.

Slično je moguće ustanoviti i na psihičkome kao i na duhovnome području. Stoga se u nekim ezoterijskim krugovima, koji vjeruju u reinkarnaciju, takozvanim terapijama vraćanja unatrag³⁵, u „raniji život“ da bi se postiglo ozdravljenje od nasljednih opterećenja. O nasljednim opterećenjima govori i Biblija. Jer krivnja ima posljedice. Tako neotkupljena krivnja može djelovati dalje u potomcima. (Usp. primjerice Izl 20,5-6). Posljedice grijeha predaka koje djeluju dalje označuju se i kao „prokletstvo“. Radosna se vijest sastoji u tome da je Isus svojom smrću na križu na sebe uzeo i sve posljedice grijeha (dakle i „prokletstvo grijeha“) i darovao otkupljenje.

Kad molimo za umrle pretke, molimo posebno kod euharistijskoga slavlja da milost otkupljenja Isusa Krista potpuno prožme i posveti njihov život. Budući da otkupljenje sadrži i posljedice grijeha predaka, time „otpadaju“ i duhovna opterećenja³⁶. „Mjesto“ na kojemu se to događa najdjelotvornije jest euharistijsko slavlje, u kojemu otkupljenje postaje prisutno i

³⁵ Ove i druge vrste terapija vraćanja unatrag odbija kršćanska vjera jer to ne pomaže pravome ozdravljenju, a osim toga prema kršćanskoj vjeri reinkarnacija uopće ne postoji. Više o tome u „Reinkarnacija i vjera u sukršnuće“ WeG Verlag.

³⁶ Katkada se u svezi s ovim govori i o ozdravljenju obiteljskoga stabla ili ozdravljenju naraštaja.

djelotvorno. U ovome smislu mogu svete mise za pokojne imati i za žive ozdravljajući učinak tako da se katkada iskusi oslobođenje od neprotumačivih opterećenja.

3.4. Primanje svete pričesti

Prije svakoga primanja pričesti pokazuje nam svećenik Tijelo Kristovo i ponavlja ono što je rekao Ivan Krstitelj kad je prvi put vidio Isusa: „*Evo Jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima grijehe svijeta*“ (usp. Iv 1,29). Mi odgovaramo s malo izmijenjenim riječima poganskoga satnika: *Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.*

Kad prije primanja Tijela i Krvi Isusove molimo ovu molitvu, tada se radi o stavu koji je nadahnuo poganskoga satnika. Najprije ocjena vrijednosti. Mi priznajemo: To što nam se sada dariva, nezasluženi je dar kojemu se možemo samo diviti i radovati. Molitva je nadalje izraz našega povjerenja: „Isuse, dođi k meni, obrati se bolesnomu, nespasenomu, otvrdnulomu u meni. Reci samo jednu riječ. Ti me možeš preobraziti. Pouzdajem se u tvoju moć, u tvoje djelovanje, u tvoju milost. Ti možeš ozdraviti mene i sve moje odnose.“

U zahvali poslije pričesti svjesno prihvaćamo ozdravljujuću milost Isusa Krista. Sada smijemo dopustiti da Isus na nama i u nama djeluje. Možemo preda nj staviti sva neotkupljena područja, napetosti, otvrdnuća, rane, da bi ih otvorio, prožeo, preobrazio i ozdravio. Naš duh, naše tijelo, naše osjećaje, našu nesvijest, našu ženstvenost, našu muževnost itd., čitavo naše biće treba postati njime prožeto i od njega preobraženo da njegova ljubav i njegov mir struji kroz sve i kroza sve zrači.

Isusova hranjiva snaga

U najranijemu tekstu o Euharistiji (oko 55. godine poslije Krista) piše Pavao između ostaloga kako trebamo primati svetu pričest:

„Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe. Stoga, tko god jede kruh ili pije čašu Gospodnju nedostojno, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje. Neka se dakle svatko ispita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. Jer tko jede i pije, sud sebi jede i pije ako ne razlikuje Tijela. Zato su mnogi među vama nejak i nemoćni, i spavaju mnogi“ (1 Kor 11,26-30). Kad Pavao upućuje na to da nedostojno primanje Kristova Tijela čini „slabim i bolesnim“, onda tek pravo vrijedi obratno. Dostojno primanje jača i ozdravlja.

O velikoj hranjivoj snazi njegova Tijela i Krvi govori Isus u Ivanovu Evanđelju u velikom govoru o kruhu (6,22-59). Ondje se spominju tri vrste kruha. Isus najprije govori o kruhu u pustinji: mani (usp. 6,31-32.59). Na kraju govori Isus o kruhu koji je on sam (usp. 1 6,35) i uspoređuje djelovanje tih dvaju kruhova: *„Ja sam kruh života. Očevi vaši jedoše u pustinji manu i pomriješe. Ovo je kruh koji silazi s neba: da tko od njega jede, ne umre. Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek“ (Iv 6,48-51).*

Zatim govori o trećoj vrsti: *„Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek. Kruh koji ću ja dati tijelo je moje – (ja ga predajem) za život svijeta“ (Iv 6,51). Usred nerazumijevanja svojih slušatelja svjedoči Isus: „Tijelo je moje jelo istinsko, krv je moja piće istinsko. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac i ja živim po Ocu, tako i onaj koji mene blaguje živjet će po meni“ (Iv 6,55-57).*

Iskustva

Koliko euharistija hrani ne samo nebesko zdravlje, nego i naše fizičko tijelo, pokazuju različiti ljudi koji su živjeli samo od primanja euharistije.

Brat Niklaus iz Flüelija (1417.-1487.) živio je posljednjih dvadeset godina isključivo od svete pričesti. Brat Niklaus

posvjedočio je jednom da „kad vidi svećenika kako se pričešćuje, prima takvu snagu da može biti bez jela i pića“.

Drugi primjer je Marthe Robin (1902.-1981.), jednostavna seoska djevojka. Bolest tifusa u drugoj godini života trajno je oslabila njezino zdravlje. Od godine 1928. Marthe je privezana uz krevet. Neprestano trpi od reumatskih boli, boli glave i želudca. Nije podnosila svjetlo, više nije mogla primiti hranu i jedva je više mogla spavati. Potpuno je ovisila o njezi i tijekom pedeset godina živjela isključivo od svete pričesti.

Od nje je izlazio silan blagoslov. Znakovito je da su na njezinoj sprovodnoj misi 12. veljače 1981. koncelebrirala četiri biskupa i više od 200 svećenika, k tomu su brojni vjernici dohodočastili u malo francusko mjesto Chateauneuf de Galaure. Više od 6000 vjernika nazočilo je službi Božjoj.

Isus raste u meni

Idem na svetu pričest, često kažemo. Ali zapravo je obratno. U biti ne uzimamo mi Isusa u sebe, nego Isus uzima u sebe nas i integrira nas dublje u svoje Tijelo. Uzima nas u pokret svoje ljubavi.

Pavao govori: „*U meni živi Krist*“ (Gal 2,10). U pričesti postajemo jedno s Isusom u nama. Isus nas čini dobrima iznutra. Mi smijemo svjesno u sebe primiti njegovu snagu, njegovu odvažnost, njegovu odlučnost, njegovu napredovanje, njegovu širinu, njegovu vjernost, njegovu sposobnost trpjeti, njegovu spremnost na bol, njegovu zauzimanje za istinu, njegovu ljubav prema protivnicima, njegovu strast za Božje kraljevstvo, njegov žar, njegov mir u promašajima i neuspjesima, njegovu otvorenost za sve ljude... i postati njegovo tijelo i krv.

Povezujemo se s onim u nama koji je „gospodar“ svega i koji je sve. Ili kako kaže Ivan: „*On, koji je u vama, veći je od onoga, koji je u svijetu*“ (1 Iv 4,4). Isus raste u nama. Po njemu u nama postajemo jaki u ljubavi, jaki u povjerenju, jaki u vjernosti. „*To vam rekoh da u meni mir imate. U svijetu imate muku, ali hrabri budite – ja sam*

pobijedio svijet“ (Iv 16,33). Tako se Isusova snaga u nama razvija i nebesko zdravlje raste.

6. Ozdravljenje preko molitve

Luka pripovijeda da su mnogi ljudi dolazili k Isusu. *„Sve je to mnoštvo tražilo da ga se dotakne jer je snaga izlazila iz njega i sve ozdravljala“ (Lk 6,19).*

Nalog ozdravljati

Isus je ovu ozdravljajuću snagu prenosio dalje. Tako je Isus naložio apostolima da nastave njegovu službu ozdravljanja.

„Otišavši, propovijedali su obraćenje, izgonili mnoge zloduhe i mnoge su nemoćnike mazali uljem i oni su ozdravljali“ (Mk 6,12-13, usp. I Lk 9,1-2).

Nakon svoga uskrsnuća od mrtvih poslao je Duha Svetoga. Apostoli su djelovali u snazi ovoga Isusova Duha. I opet su se događala čudesna ozdravljenja, oslobađanja itd. preko apostola i drugih učenika. To je izazivalo divljenje, čak strah: *„Strahopoštovanje obuzimaše svaku dušu: apostoli su činili mnoga čudesa i znamenja“ (Dj 2,43).*

Svršetak Markova Evanđelja, koji je bio dodan kasnije, pokazuje da su ozdravljenja u Prvoj crkvi spadala u normalan život kršćanske zajednice: *„A ovi će znakovi pratiti one koji uzvjeruju: u ime će moje izganjati zloduhe, novim će jezicima zboriti, zmije uzimati; i popiju li što smrtonosno, ne, neće im nauditi; na nemoćnike će ruke polagati, i bit će im dobro“ (Mk 16,17-18).*

Da bi darovao Božje milosrđe ljudima u svim dimenzijama, djeluje Isus u Crkvi i dalje ozdravljajuće i oslobađajuće. Pritom se – kao što naglašuje Pavao – nekim vjernicima dariva „dar liječenja“ (1 Pt 12,9; usp. I 1 Kor 12,28). Takve „darove“, zvane i karizme, dariva Duh Sveti. Ni jedan čovjek ne može ih postići sam po sebi, dati ih drugima ili ih se domoći određenim metodama. Dar ostaje nezasluzen dar.

Moliti za ozdravljenje

Isus sve do danas dariva pojedinim ljudima karizmu da ozdravljaju bolesne³⁷. Jer uvijek je Isus Krist onaj koji ozdravlja u Duhu Svetome. Taj je dar posvjedočen i tijekom čitave povijesti Crkve. I premda nemaju svi dar ozdravljanja bolesnih, ipak smo svi pozvani moliti za bolesne, jer uvijek je Duh Sveti, snaga Božja, ta koja liječi.

³⁷ Pa ipak nema kršćanskih iscjelitelja. Sam Isus Krist je iscjelitelj.

Francis Mac Nutt piše: „Svatko tko hoće moliti za bolesne mora znati da postoje tri različite vrste bolesti; svaka traži za svoje ozdravljenje temeljito drugi oblik molitve³⁸:

- Oboljenje duha kao posljedica osobnoga grijeha;
- Duševna oboljenja (kao recimo strah), izazvana psihičkim smetnjama u prošlosti;
- Tjelesna oboljenja, uzrokovana bolešću ili nesrećom.

Dodatno mogu tri spomenute vrste bolesti – grijeh, psihičke smetnje i tjelesna trpljenja – biti uzrokovana i nevoljom od demonâ. Ovaj drukčiji uzrok traži tada i temeljito drukčiju molitvu, naime egzorcizam³⁹ ili molitvu za oslobođenje. Darovi spoznaje pomažu prepoznati koji je oblik u dotičnoj situaciji primjeren.

I premda neki imaju posebne darove ozdravljanja, mogu svi vjernici moliti za bolesne i to trebaju činiti. Jer Bog djeluje na našu molitvu i dariva svoje milosrđe. Katkada se na bolesnika pritom polažu i ruke.

Sada ćemo predstaviti dvije molitve za ozdravljenje koje je moguće moliti i osobno.

Ozdravljenje suosjećanjem: molitva

Isus Krist, u kojemu je sam Bog postao čovjekom, svojim se očovječenjem solidarizirao sa svim ljudima. Ni jedan čovjek otada više nije potpuno sam. Krštenjem na Jordanu Isus se solidarizirao sa svom krivnjom čovječanstva i s njome umro na križu. To pozitivno znači: ni jedan čovjek u svome trpljenju nije nikada sam. Uza nj je uvijek Isus i sve nosi zajedno s njim.

³⁸ „Žena u srednjim godinama može primjerice moliti za to da ozdravi od artritisa (tjelesno ozdravljenje). U razgovoru se ispostavi da je u svome djetinjstvu teško povrijeđena od svoga oca (duševno ozdravljenje), da mu nikada nije mogla oprostiti (kajanje). Ali tako nije mogla uspostaviti pravi odnos sa svojim bračnim drugom (vjerojatno duševno ozdravljenje). Tražeći izlaz sudjelovala je na spiritističkim seansama na kojima je neki 'vođa duhova' iz carstva mrtvih dao naputke automatskim pisanjem (oslobođenje). Citirano prema: Francis Mac Nutt, Snaga ozdravljanja. Molitvom i meditacijom. Topos plus Taschenbücher. 2000. Verlag Styria-Graz. Str. 117.

³⁹ Francis Mac Nutt: vidi navedeno djelo, str. 115-116.

Smijemo znati: Isus je prisutan u svim događajima našega života i suosjeća s nama. Gledajući na to možemo proći svoju životnu povijest, preda nj staviti svoje rane i povjeriti mu ih. Gledajući na njegovu ljubav, koja je uvijek suosjećala s nama i suosjeća, kao i gledajući na njegove rane, možemo zadobiti ozdravljenje. Petar piše: „*Njegovom se modricom izliječiste*“ (1 Pt 2,24).

Ozdravljenje ne znači da su naše rane iz naše životne povijesti nestale. Ali iz otvorenih, bolnih rana mogu nastati zacijeljene rane. Sjećanja i ožiljci ostaju. Ali nas više ne bole.

Sljedeća molitva za ozdravljenje⁴⁰ može pomoći da bolna sjećanja iskuse ozdravljenje. Može ju se češće moliti osobno. Sadržajno se osobito radi o svjesnu prihvaćanju ljubeće i suosjećajne Isusove nazočnosti u čitavome našem životu. Svjesnim prihvaćanjem i sve većim nutarnjim opažanjem da je Isus uvijek u životu već bio prisutan, može Božja ozdravljajuća milost ući u našu prošlost. U bolnim sjećanjima može se korak po korak povući osjećaj boli.

K tomu je važno oprostiti gdje god u sebi opazimo nepomirljivost. Oproštenje hoće uvijek biti konkretno. Potpuno točno, ciljano oproštenje određene situacije, događaja, rečenice, jednoga jedinog čina, mnogih istih čina ... jest ono što dovodi do stvarnoga ozdravljenja. U tome smislu sljedeća molitva nam može pomoći da si ponovno posvijestimo situacije koje još trebaju oproštenje.

Može biti korisno moliti ovu molitvu pred izloženim Presvetim, gdje je Isus prisutan u znaku kruha u svome na križu predanu tijelu. On je ondje s nama već ponio sve trpljenje.

U kratkoj tišini nakon pojedinačnih životnih faza možemo preda nj donijeti sjećanja koja se javljaju.

Isuse, zahvaljujem ti što si sada ovdje.

Dobro mi došao!

Lijepo je što sada smijem biti tu pred tobom.

⁴⁰ Neke misli ove molitve preuzete su iz hagioterapije profesora Tomislava Ivančića.

*Klanjam ti se.
Isuse, želim da me sada dodirneš,
da me ozdraviš i oslobodiš
za daljnje zadatke u mome životu.*

*Marijo, Majko Božja, molim te,
zagovaraj sada za mene.
Moli za mene, i moli sa mnom.*

*Isuse Kriste, najprije te molim:
Ozdravi sve moje povrjede,
koje sam baštinio od svojih predaka,
možda čak do sedmoga koljena.
Molim te, Isuse,
svojom krvlju i pobjedničkom snagom svoga uskrsnuća,
rastrgni sve negativne utjecaje mojih predaka,
sve utjecaje koji me sprječavaju i vezuju.
Isuse, hoću od srca oprostiti svojim predcima.
Sve moje umrle pretke
uvedi k sebi u nebo.*

*Isuse, molim te,
dođi u ovaj trenutak, kad sam bio začet
pod srcem moje majke.
Ti si bio pokraj.
Ti si me htio!
Ti si rekao: „Živi!
Hoću da živiš!“
Ti si mi se radovao!
Moje začćeće pod majčinim srcem
bijaše za tebe divan trenutak.
Hvala što si me htio!
Isuse, sada hoću oprostiti svima,*

*svima koji me u trenutku začeća
možda nisu htjeli i tako su bili protiv mene.
Hoću od srca oprostiti.*

*Isuse, sada u tvoje ruke polažem
devet mjeseci u krilu moje majke.
Ti si bio uza me, Isuse,
htjela me moja majka ili ne,
bila ona bolesna,
ili morala teško raditi,
mrmrljala ona,
negodovala protiv mene,
što god bilo,
ti to znaš.
Jer ti si bio tu.
Ti si mi uvijek govorio: „Živi!
Hoću da živiš!
Hoću te!“*

*I ti si se radovao mome dolasku.
Ja sam željeno dijete.
Skroz naskroz ljubljeno.
Imam pravo na život u ovome svijetu!
Smijem se pokazati svima.
Isuse, hoću od srca oprostiti svima,
koji su mi u ovih devet mjeseci štogod nanijeli.*

*Isuse, sada ti predajem vrijeme moga rođenja.
Ti si bio prisutan.
Kakvo je god rođenje bilo,
ti si rekao: Hoću da živiš!
Hvala, ako su me moji roditelji htjeli
i ako su me mnogi ljudi htjeli.*

Hvala prije svega što si me ti htio!

*Isuse, opraštam svima
koji su prilikom rođenja bili možda protiv mene
i odbili me;
Svima od srca opraštam, Isuse.
Blagoslovi ih!
Jer ti si me htio i to takva
kakav jesam.
Hvala Isuse!*

*Isuse, sada u tvoje ruke polažem
moj život do sedme godine.
Ti si me htio.
Ti si bio uvijek uza me;
i onda kad sam možda doživio šok ili bolest.
Možda sam bio u bolnici
ili kod rodbine ili kod djeca i bake,
ili u dječjemu domu umjesto kod roditelja.
Možda sam u to vrijeme ili pak kasnije
iskusio seksualno zlouporabu i osjećam se krivim.
Možda sam sebe osjetio ostavljena samoga.
Možda sam iskusio premalo zanimanja
ili premalo naklonosti.
Ali ti si uvijek bio uza me.
Ti se zanimaš za sve na meni.
Ti u svemu osjećaš sa mnom.
Uvijek si me razumio.
Tako nikada nisam bio sam.
To je lijepo, Isuse!*

*Zato opraštam svima
koji prema meni nisu imali dostatno ljubavi,*

*koji su prema meni bili možda tvrdi i zli
ili se nisu za mene brinuli.
Svima od srca opraštam.*

*Isuse, sada ti predajem
svoj život do svoje petnaeste godine.
To je bilo vrijeme u kojemu sam
od djeteta postajao dječak (mladić), postajala djevojčica.
Ti si u svakome tom trenutku bio prisutan.
Bio si sa mnom u školi.
Bio si prisutan u svim uspjesima i razočaranjima.
Bio si prisutan u svim nesigurnostima spolnoga sazrijevanja.
Bio si prisutan i potpuno si me razumio.
Radovao si mi se.
To je tako lijepo, Isuse.
Bio si uza me i uvijek za mene!*

*Isuse, sada opraštam svima
koji su mi u to vrijeme moga života
nanijeli različite povrjede,
kod kuće, u školi i u slobodno vrijeme.
Možda me moji roditelji nisu mogli ljubiti,
jer ni sami nisu bili ljubljeni.
Možda su i sami trpjeli
zbog pomanjkanja ljubavi i nježnosti.
Razumijem ih.
Hoću ostaviti sva moja svjesna i nesvjesna predbacivanja
protiv njih i protiv svih drugih autoritetâ.
Hoću im od srca oprostiti.*

*Isuse, sada u tvoje ruke polažem svoj život
od petnaeste do dvadeset i pete godine.
Bilo je to vrijeme kad sam se odvojio od roditelja*

*i sam u svoje ruke uzeo svoj život.
Izučio sam zvanje
ili nastavio školovanje.
Ti si bio prisutan u svim nesigurnostima,
u ispunjenim i povrijeđenim odnosima.
Bio si prisutan u svim slabostima, pogriješkama i grijesima.
Bio si prisutan u uspjehu i radosti,
ali i u dubokim dvojbama, tamama i nevoljama.
Uvijek si bio prisutan, Isuse.
I – i uvijek si bio za me.
Tješio si me i jačao,
čuvao i štutio!
U svemu si me razumio.
Nikada me nisi osudio, čak ni u mojim grijesima.
Hvala, Isuse!*

*Isuse, sada hoću oprostiti svima,
koji me u to vrijeme moga života nisu razumjeli,
koji su me odbacili, zaveli ili povrijedili.
Svima koji su prema meni postupili nepravedno, opraštam.
Blagoslovi ih i dovedi k sebi.*

*Isuse, predajem ti svoj život
sve do današnjega dana.
Ti poznaješ svaki trenutak moga života, svaku fazu.
Bolesti,
samoću,
gubitak dragih ljudi,
slomljene odnose,
poteškoće na radnome mjestu,
djecu, možda čak i malu djecu,
razočaranja,
razorene i neispunjene snove,*

*teške brige,
tamu, depresiju.
U svemu što sam doživio,
uvijek si bio prisutan, Isuse,
i sa mnom si dijelio moju bol.*

*Bio si prisutan, i kod svega lijepoga i ispunjenoga,
u radosnim, opuštenim i sretnim trenutcima.
Osjećao si sa mnom.
Radovao se sa mnom,
u svemu me razumio i ljubio.
Hvala, Isuse.*

*Ispuni sada moju prošlost potpuno
svojom nazočnošću.
Daj mi posve duboko opaziti
da su tvoja ljubav i nježnost bili uvijek uza me,
i da si me nosio.
Isuse, hoću svima od srca oprostiti,
mome bračnom drugu,
mojim roditeljima,
mojoj djeci,
mojim prijateljima i kolegama,
mojim pretpostavljenima u Crkvi.
Svima, koji su prema meni postupali nepravedno
ili me povrijedili,
hoću sada oprostiti.
Hoću se sada osloboditi svega negativnoga,
potpuno se osloboditi svake vrste gorčine i srdžbe,
i potpuno se osloboditi za dobro i lijepo, za pravu ljubav,
potpuno se osloboditi za tvoje planove u mome daljnjem životu.*

Isuse, u tvoje ruke polažem sada

*i svoj daljnji život sve do smrti.
Ti ćeš biti uvijek uza me,
došlo što mu drago.
Štitit ćeš me, jačati i tješiti.
Uvijek ćeš mi davati potrebnu snagu.
Poći ćeš sa mnom u smrt.
Uzet ćeš me za ruku
i povesti me u kraljevstvo vječne ljubavi
nebeskoga Oca.
Isuse, hvala ti.*

*Isuse, sada u tvoje ruke polažem čitav svoj život.
Smijem biti takav kakav jesam.
Smijem sada živjeti.
Smijem se potpuno razvijati u svome životu.
Jer ti me ljubiš.
Imaš me rado.*

*I mnogi ljudi imaju me rado, hvala.
I cvijeće i ptice imaju me rado.
Čitav svijet ima me rado.
Dubina svakoga čovjeka ima me rado.*

*Isuse, i ja hoću ljubiti druge ljude.
Hoću se radovati životu drugih.
I svi drugi se moraju moći razvijati.*

*Isuse, oslobodi me svakoga samosažaljenja,
zavisti i ljubomore.
Oprosti mi predbacivanja sebi i drugima.
Isuse, učini i mene slobodnim.*

Isuse, hoću prihvatiti sve,

*i ono što mi teško pada.
Govorim Da svemu što jest i što će doći.
Jer ti ideš sa mnom.
Daješ mi snage i jačaš me.
Jer ti si moj prijatelj, moj Bog, moj Gospodin.
Hvala što me činiš slobodnim
i vodiš u puninu moga života.
Hvala, Isuse. Amen.*

Sada su mi možda na pamet došle različite povrjede koje su mi u mome životu nanesene: kod kuće, u školi i u slobodno vrijeme. Možda me moji roditelji nisu mogli ljubiti jer ni sami nisu bili ljubljeni. Možda su i oni trpjeli od pomanjkanja ljubavi i nježnosti...

Sada sam pozvan one povrjede, koje mi je Duh Sveti pokazao, konkretno oprostiti. Konkretno znači komu i što. Opraštam i time činim prvi korak, prva ljuska lukovice je oguljena, drugi put sljedeća i tako dalje, sve dok lukovice ne nestane i ja više ne osjećam gnjev, gorčinu, a to ne znači da ću nanesene mi povrjede zaboraviti, no one su dobrim dijelom ozdravile.

Ako još uvijek ne mogu oprostiti, molit ću da dobijem volju za to. Primjerice: „Jačaj moju volju i pomози mi da se mogu odlučiti za oproštenje.“ Time ostajem svjesno stajati pred oproštenjem i savršeno mi je jasno da ga nisam učinio.

Nakon što sam oprostio molitvu mogu zaključiti ovako: *Blagoslovi ih i dovedi k sebi. Amen.*

Ako nam teški trenutci našega života dođu ponovno na pamet, važno je gledati ne na rane, nego na Isusa koji je bio sa mnom, podupirao me, tješio i nosio. On me hoće ozdraviti i moj život stvoriti novim.

Ozdravljenje predanjem trojedinom Bogu

Sljedeća molitva može pomoći da dublje urastem u snagu Duha Svetoga i iskusim nutarnje ozdravljenje. Ovo se događa, kad sam

Duh Sveti ima vodstvo kod ove molitve. Ondje, gdje riječi daju da u nama nešto zazvoni ili odgovara našoj čežnji, boravimo. Primjerice: Da, upravo to želim sve više i više! Ili stavljamo preda nj odgovarajuća područja našega života i molimo Duha Svetoga da u njih prodre i ondje nas ozdravi i posveti. Kod pojedinačnih područja života osluhnimo pokazuje li nam Duh Sveti nešto ili daje da to u nama na blag način odjekne. Ovo stavljajmo preda nj tako dugo dok blago ne primijetimo da on u tome djeluje.

Dobro je uzeti si redovito barem 30 minuta vremena (bolje još više). Pritom možemo iskusiti da Duh Sveti uvijek iznova želi druga područja našega života dodirnuti, posvetiti i ispuniti svojom nazočnošću.

Nebeski Oče ljubavi, svim srcem i čitavom dušom predajem se sada Tebi. Želim potpuno ispuniti tvoj božanski plan za moj život. Nastani se u mome srcu. Otvaram Ti sva područja svoga života i govorim: „Dođi, svrati k meni“.

Isuse, Ti si veliki prijatelj moga života. Ti si moj Spasitelj i Otkupitelj. Vjerujem u Tebe i priznajem Te svojim Gospodinom i Izbaviteljem. Potpuno ti se povjeravam. Sve što jesam i imam, pripada Tebi. Ništa ne želim zadržati.

Duše Sveti, vodi me do još većega obraćenja k Isusu. Predajem Ti sve. Prodri u sva područja moga bića. Promijesi, sredi, razbistri, očisti i ozdravi sve po svojoj volji.

Zato Tebi i Tvomu djelovanju predajem: svoje zdravlje, svoje odnose (partnera, obitelj, prijatelje, suradnike...), sve što imam (novac), svoj rad (svoje postupanje s vremenom), svoj odnos prema Crkvi (župi...) i svoju budućnost.

Prepuštam Tebi sve svoje poglede (spoznaje), svoje sudove, svoje odluke i svoju volju. Govorim potpuno Da svojoj životnoj situaciji (stanju svoga života).

Predajem Ti svoje jake i svoje slabe strane, svoje osjećaje, svoje strahove i nesigurnosti, svoju seksualnost i povrjede svoga života. Posebno Ti predajem sve što me na bilo koji način vezuje...

Duše Sveti, dođi u sva mračna i zamršena područja moga bića. Izlij svoju ljubav na sve rane i obilježnosti moje prošlosti koje još uvijek djeluju na način moga razmišljanja i suzuju moju slobodu. Ti ispuni sve moje nedostatke.

Očisti me od svakoga sjemena i korijena gorčine. Istrgni me iz mulja samosažaljenja. Izvuci me iz nutarnjih i vanjskih povlačenja. Suprotstavi se svakomu obliku rezignacije. Pomaži sva razočaranja i rane pomašću Tvoga mira.

Duše Sveti, sve sada pripada Tebi. Ti me ispunjaš svojom nazočnošću. Zahvaljujem Ti što svojom ljubavlju činiš moj život zdravim i svijetlim.

7. Putevi ozdravljenja

Sada ćemo pobliže proći neke daljnje puteve ozdravljenja po Bogu. Različiti su, kao i nevolje ljudi, i putevi ozdravljenja. Bog u svome milosrđu i ljubavi hoće na svim područjima darovati pomoć i ozdravljenje.

Za to se Bog koristi čovjekom (liječnici, terapeuti, dušobrižnici), kojima je darovao specijalne darove, vještine i znanje. On koristi stvari stvorenja, različite djelotvorne snage koje je položio u svoje stvorenje i koje su ljudi otkrili kao lijekove, sredstva i metode

ozdravljenja. Djeluje ozdravljajuće preko ljudskih odnosa, riječi, gesta, radnji, ... Djeluje u svojoj riječi i u sakramentima da nam daruje spasenje i ozdravljenje. U tome smislu razmatramo sada o nekim putevima ozdravljenja.

7.1. Liječničko i njegovateljsko djelovanje

Bog je stvorio prirodu sa svim njezinim ozdraviteljskim snagama i čovjeku naložio da ju sebi podčini, a to znači i da rabi njezine ozdraviteljske snage. Određene stvorene supstance kod životinja, kamenja i biljaka itd. imaju ozdravljajući učinak. Već su naše bake znale što može izdjelovati poneki čaj, oblog i puno toga drugoga. Time su određeni darovi stvorenja stavljeni na službu Bogu i u službu zdravlja.

Bog ozdravlja po od njega u stvorenje stavljenim ozdraviteljskim snagama koje rabe liječnici. Bog ozdravlja različitim liječničkim znanjem i moću. Ozdravlja njegom i terapijama. Već nas Stari zavjet uči da cijenimo liječnika: *„Časti liječnika čašću koja mu pripada zbog njegove službe, jer je i njega Gospod stvorio. Liječenje od Svevišnjeg dolazi, kao što se dar od kralja dobiva ... Djelima njegovim se liječi i bol ublažuje, od njih ljekarnik lijekove priprema... Sine moj, u bolesti ne budi potišten, već se Bogu moli, jer on zdravlje daje...Ali i liječniku mjesta daj, i njega je Gospod stvorio: nek' nije daleko od tebe, jer i on je potreban“* (Sir 38,1.2.7.9.12).

Kao blagoslov za čovječanstvo razvija se sve više prirodnoznanstvena medicina. Tu se bolesno odstranjuje operacijama, ono što nedostaje umjetno nadomješta, poremećene funkcije korigiraju. Ona radi s različitim lijekovima, tehničkim aparatima, operacijama i terapijama (kao primjerice fizioterapija), da bi se dijagnosticirale i ozdravljale bolesti, da bi ih se preduhitrilo i izdjelovalo opuštenost.

Isto se tako kao velik blagoslov pokazao znanstveni napredak u različitim psihičkim oboljenjima. Ovdje pomažu psihijatri i

izobražene žene i muškarci u psihijatrijskim klinikama s različitim metodama i lijekovima.

U 16. stoljeću učio je poznati liječnik Paracelzo (1493.-1541.): „Liječnik je sluga prirode, a Bog je gospodar prirode. Umijeće pravoga liječnika dolazi od Boga.“ I premda u pravilu liječnici ne računaju s izravnim Božjim zahvaćanjem, i danas ima liječnika i terapeuta koji sebe svjesno shvaćaju kao sluge Božje. Tako primjerice u jednoj razgovornici stoji sljedeća rečenica: Medicus curat – Deus sanat (Liječnik njeguje – Bog ozdravlja).

7.2. Ozdravljenje preko zdrava stila života

Danas znamo koliko je važna dobra i zdrava prehrana. Isto tako koliko kretanje pospješuje zdravlje. Iz ta dva vidika razvila se danas široko rasprostranjena znanost o prehrani i kulturi prehrane, kao i kultura športa i fitnesa.

Bogu je od početka bilo važno da pronađemo dobar i zdrav ritam života u kojemu će se odnosi prema njemu i među nama ljudima, i rad, slobodno vrijeme – čak i čitav naš život dopuniti⁴¹ u red koji donosi zdravlje. Stoga postoji poseban dan u tjednu – nedjelja. Taj „sveti“ dan pomaže nam da dobar red stvaranja živimo u pravoj mjeri vremena za odnose i vremena rada.

Dan slobode i radosti

Iz izvorne subote kao dana počinaka u nas je nastala nedjelja. Nedjelja nam je darovana da bismo odahnuli i mogli uživati ljepotu života. Za sebe same trebamo vrijeme i dokolicu, za naše odnose i prije svega za to što izgrađuje naš život i daje da postane svečanošću. Bog nam dariva nedjelju da bismo ju doživjeli kao

⁴¹ I tako glasi izvorni Božji napatuk: Pnz 5,12-15. Svetost subote ovdje se temelji na napomeni o oslobođanju iz Egipta. U subotu se radi o slobodi. Budući da je Bog svoj narod oslobodio ropstva i tlake u Egiptu, subota nas treba sačuvati od toga da sebe same ne zarobimo radom. Nikakvi nutarnji ili vanjski „nadglednici tlake“ ne trebaju nas tjerati niti o nama određivati.

ispunjeno vrijeme. Nedjelja nam treba dati da svoj život iskusimo ponovno kao dar, da bismo u radosti rasli u životu.

Da bismo nedjelju – a time i čovjeka – cijenili govori nam Katekizam Katoličke crkve: „Svaki kršćanin mora izbjegavati da drugima, bez nužde, nameće ono što bi im priječilo da obdržavaju dan Gospodnji. Kad običaji (šport, ugostiteljske radnje i td.) i društvene potrebe (javne službe i td.) od nekih zahtijevaju nedjeljni rad, svatko nek se smatra odgovornim da za se odvoji dostatno slobodna vremena. Vjernici će, umjereno i s ljubavlju, paziti da izbjegavaju izgrede i nasilja koji se katkada događaju prilikom masovnih zabava. Unatoč strogim gospodarskim zahtjevima, javne će vlasti bdjeti da građanima osiguraju vrijeme namijenjeno odmoru i bogoslužju. Slična je dužnost poslodavaca u odnosu na zaposlene“ (br. 2187).

Kršćani su od početka slavili tjedni Uskrs, nedjelju, kao svoj glavni blagdan. Nedjelja je već vrlo rano dobila obilježje „*Dana Gospodnjega*“ (Otk 1,10), kojega se shvaćalo kao tjedna svečanost uskrsnuća i pobjede, kao svečanost radosti i života. Svaka nedjelja hoće biti svečanost koja usidruje naš pogled i naše srce u vječnoj svečanosti života. Pritom trebamo svratiti pogled na otkupljeno stvorenje.

Od Heinricha Spaemanna potječu sljedeće riječi: „Najbliže odricanju od nepotrebna rada jest najvažnija subotnja vježba odricanja od nepotrebne kritike, od utvrđivanja lošega ili kod određenih ljudi ili u vremenskim prilikama. Kritika može radnim danom biti potrebna... ali nedjeljom bismo sebi trebali zabraniti uzajamno gundanje i kritiziranje.“ Umjesto toga trebali bismo svratiti pogled na dobro. Riječ zahvalnosti i pohvale, priznanja i potvrde pridonosi opuštanju i izgrađuje.

Danas postoji sve veća opasnost da se nedjelju žrtvuje radu, uživanju do stresa i konzumiranju. Buronut, sagorjelost i kao posljedica preopterećenosti postala je moderna bolest. To ukazuje

na aktualnost ove zapovijedi. Tko obdržava tjedni dan počinka, traži odmor i opuštenost, pronaći će blagotvoran ritam života.

7.3. Ozdravljenje preko Božje riječi

Uza sve lijekove i metode ozdravljenja povjerenje u liječnika je značajan faktor ozdravljenja. Što mu više osobno vjerujemo, to ćemo se lakše upustiti u ono što nam on savjetuje. Snaga riječi ima sada veći učinak ako dolazi od samoga božanskog liječnika Boga.

Snaga Božje riječi koja mijenja

Nadovezujući se na govor o kruhu u Kafarnaumu Isus je između ostaloga rekao: „*Duh je onaj koji oživljuje, tijelo ne koristi ništa. Riječi koje sam vam govorio duh su i život*“ (Iv 6,63). I Pavao svjedoči o snazi Božje riječi: „*Ne stidim se, uistinu, evanđelja; ono je snaga Božja za spasenje svakomu tko vjeruje*“ (Rim 1,16). Božja riječ posreduje snagu, duh i život. U vezi s ovim slijedi jedno iskustvo:

– **Božja riječ – moja snaga, nada, pouzdanje i ozdravljenje**

Sylvia Häfeli pripovijeda: 6. siječnja 1999. primila sam dijagnozu raka dojke, bila je to druga vrsta po snazi agresivnosti, stoga su mi liječnici jedva mogli dati nadu u ozdravljenje. U isto vrijeme je i moj muž bio teško bolestan i umro je šest tjedana kasnije.

Stajala sam tu, potpuno shrvana, bez nade u ozdravljenje i bez stvarne vjere i povjerenja u Boga. Moj strah se penjao do bezgraničnoga i ja sam upoznala depresiju i strah od straha. Izgubila sam svako tlo pod nogama. Naš župnik me je hrabrio da čitav svoj život povjerim potpuno Isusu i stavim u njegove ruke, jer tada će u svakom slučaju biti dobro. Trenutačno za mene ipak nije bilo nikakve utjehe. Ali njegove mi riječi ipak nisu izlazile iz glave i ja sam uvijek iznova o tome razmišljala.

I moja sestra me je također uvijek iznova upućivala na Božju riječ. Često bi mi donosila biblijske retke koji su mi darivali

ohrabrenje, snagu i nadu. Tako sam počela ozbiljno tražiti Isusa i izgrađivala prisan odnos s njim. Počela sam svakodnevno čitati Bibliju. U njoj sam tražila i nalazila tekstove koji su mi činili ugodu, davali nadu i utjehu.

Poslije toga u meni je nastala sve veća čežnja za Božjom ljubavlju koju mi je On posredovao svojom riječju. Svaki dan sam tražila hranu u Božjoj riječi da bih izdržala dotični dan.

Pri svakodnevnoj šetnji nosila sam često Božju riječ s džepnoga kalendara u džepu od hlača i držala je se doslovce čvrsto u ruci. Nad ormarićem za kruh u kuhinji visio je Psalam 62,2: „*samo on je moja hrid i spasenje, utvrda moja: neću se pokolebati*“. Na ormariću s ogledalom u kupaonici visio je redak Lk 8,5: „*Ne boj se, samo vjeruj*“. A svake večeri sam molila Psalam 23: „*Gospodin je pastir moj!*“ I Iz 53,5: „*Njegove nas rane iscijeliše*“. Zatim Ps 118,17: „*Ne, umrijeti neću, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja.*“ Ujutro iz Iv 5,8: „*Ustani, uzmi svoju postelju i hodi!*“

Tako sam često molila rastrgana tamo-amo, kolebajući, s više ili manje vjere i povjerenja, ali ipak u nadi da će se njegova riječ i na meni ispuniti. Moja teta, imala je tada 78 godina, hrabrila me da Isusu svaki dan zahvalim za njegovu riječ, njegovu ljubav i njegovu pomoć. Bila sam sve mirnija a i strahovi su, doduše polagano ali ipak postupno, slabjeli.

Moje je povjerenje poslije toga prerastalo u ljubav i snagu Isusa Krista. Posjećivala sam različite seminare o vjeri koji su mi korak po korak pomagali dalje. Pritom sam iskusila nutarnje ozdravljenje. Ozbiljno sam uzimala Božja obećanja da po njemu imam božansko dostojanstvo i da sam vrijedna ljubavi. To me je malo-pomalo oslobađalo od osjećaja manje vrijednosti. Tako se više nisam osjećala kao žrtva, nego sam sama uzela svoj život u ruke. Pouzdala sam se da Isus za mene kao udovicu ima još uvijek poslanje i zadaću. To me je oživjelo i ojačalo.

Jednoga sam dana iskusila duboku nutarnju sigurnost da sam ozdravila od raka, što su i liječnici potvrdili. Već sam deset godina

zdrava, smijem živjeti i smijem navješćati djela Gospodnja! Prema obećanju Psalma 118,17: „*Ne, umrijeti neću, nego živjeti i kazivat ću djela Gospodnja.*“ Božja riječ je sve do danas moja snaga, moja jakost i moje spasenje, i nikada ju više neću ostaviti.

Sada ćemo se kratko posvetiti pitanju: Što nam Bog hoće posredovati svojom riječju? Time želim upozoriti na još dva područja: identitet i smisao.

Naš pravi identitet

Neki židovski učitelj pitao svoje slušatelje: „Koje je najgore djelo zla nagona?“ Svi su šutjeli. A kad nitko nije znao odgovor, sam je odgovorio: „Najgore djelo zla nagona jest to da čovjek zaboravi da je kraljevsko dijete.“ Najgore djelo je zaboraviti tko smo mi doista. Grijeh – dakle ono što nas odvaja od Boga, od ljubavi, od pravoga života – sastoji se u tome da ne prepoznamo i ne prihvatimo svoju vrijednost, svoje dostojanstvo.

S Božjega motrišta mi smo stvoreni krasni, divni i lijepi. „*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih... I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro*“ (Post 1,28.31). Biti ta slika i prilika Božja naš je pravi i trajni identitet. Sveti župnik Arški je jednom rekao da ljepota duše nadilazi sve vidljive ljepote stvorenja. Toliko smo lijepi duboko u sebi ondje gdje smo slika i prilika Božja.

Kad čovjek to može prihvatiti i vjerovati, tada on otkriva svoje dostojanstvo i urasta u svoj identitet. Iskusi se unatoč svemu zlu, bolestima i tamama koje u sebi nalazi, u najdubljoj dubini lijepim, vrijednim i jedinstvenim. To čovjeka izgrađuje iznutra.

I u bolesti prepoznati smisao

Polazeći od sebe ne možemo znati odakle dolazimo, kamo idemo i što je smisao našega života. Pa ipak trebamo pouzdane odgovore na pitanja Odakle, Kamo i smisao našega ljudskog života. Odgovore na kojima možemo graditi. Bog nam po svojoj riječi hoće

objaviti smisao našega života. Hoće nam pokazati da naš često tako banalan, tjeskoban i razočaravajući život ima veće značenje, da naš život ima budućnost.

Tjeskobni, obeshrabreni i resignirani napustili su učenici iz Emausa Jeruzalem. Tada im je prišao Isus i razgovarao s njima. I slijedom toga bilo im je toplo oko srca. „*Tada rekoše jedan drugome: 'Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?'*“ (Lk 24,32). Ova dvojica učenika su slušajući čitavu povijest spasenja, otkrili smisao svoje konkretne situacije. Njima je sinulo „svjetlo“. Mir, radost i snaga ušli su slijedom toga u njihov život.

– **Smisao daje snagu**

Smisao je potreban za naš život. Bez smisla naš život može brzo zakržljati i ukrutiti se. Logoterapija – ozdravljanje smislom – zove se stoga novi oblik terapije. Otkrio ju je bečki psihijatar Viktor Frankl u koncentracijskome logoru. Ondje su uvjeti života bili za sve katastrofalno isti. Ali nisu svi nosili iste posljedice toga. Ista životna situacija podnošena je različito. On je na zadivljujući način ustanovio da su neki brzo gubili snagu i uskoro podlegli teškim uvjetima života. Drugi su pak, unatoč teškim uvjetima zatočeništva, razvili snagu i preživjeli.

Odakle ta razlika? Zašto su jedni razvili novu snagu a drugi nisu? Sigurno su postojali različiti odgovori kao zdravstveno stanje, tjelesna sposobnost itd. Viktor Frankl je istraživao to pitanje. Pritom je ustanovio da su svi oni koji svojoj životnoj situaciji u koncentracijskome logoru nisu više mogli dati nikakav smisao, bili puno brže obeshrabreni i da su jedva mogli razviti snagu otpora. Drugi pak, koji su još uvijek mogli svojoj životnoj situaciji dati smisao, bili su ojačani.

– **Ohrabrenje „odozgor“**

Tko usred bolesti, trpljenja i razočaranja otkrije taj veliki smisao u koji je njegova sadašnja situacija smještena, prima svjetlo i utjehu. Postoji snaga da se izdrže teške i bolne situacije. Riječ koja daje smisao hoće nam Bog darovati u svakoj situaciji i tako nam biti blizu. Hoće nam dati iskusiti da ide zajedno s nama. Hoće nam darovati povjerenje da se po njemu sve okreće na dobro.

Tako primjerice stoji 365 puta u ovome ili sličnu obliku u Bibliji: „Ne boj se, ja sam s tobom!“ Bog nam hoće dati budućnost i nadu, i poslije smrti. On hoće naš život dovesti do dovršenja. Želi nas jednom zauvijek učiniti sretnima i dati nam udjela na svojoj slavi.

7.4. Ozdravljenje preko zajednice

„Nije dobro da čovjek bude sam“ (Post 2,18). Čovjek je stvoren u odnosu prema zajednici. On je biće u odnosu i preko Ti nalazi Ja (Martin Buber). U zajednici nalazi pravi identitet i ispunjenje. Odnosi mogu ozdravljati i povrijediti, činiti zdravim i bolesnim. To bitno ovisi o tome kako se odnose živi.

U kršćanskoj je zajednici na poseban način prisutna ozdravljajuća ljubav Isusa Krista. „Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima“ (Mt 18,20). Ova ljubav ozdravlja na različite načine. Tri vidika hoćemo malo pojasniti.

Snaga i utjeha

Jedan župnik je nakon bogoslužja još razgovarao s nekim ljudima. Tada mu priđe mladi bračni par, stavi u ručnike zavijen zavežljaj u njegove ruke i zamoli ga da se pomoli za bebu. Kad je pitao, kako se beba zove, majka skinje povoj koji je pokrivao njegovo lice. Osjetio je kako su koljena klecaju. Da ga otac nije pridržao, vjerojatno bi se bio srušio. Još nikada nije vidio toliko strašno iznakaženu bebu koja je sada ležala na njegovim rukama. Čitavo središte njegova sitna lica bilo je uvučeno unutra. Za župnika je bila prava zagonetka kako to dijete može uopće disati.

Zanijemio je. „Zove se Tamara“, reče majka. „Rekli su nam da će živjeti samo oko šest tjedana“, dodao je otac. „Molimo vas da se za nju pomolite da može osjetiti našu ljubav prije nego umre.“ Zajedno su intenzivno molili za Tamaru. Kad je ponovno vratio dijete roditeljima, pitao je: „Možemo li inače još što god za vas učiniti? Može li zajednica u ovo vrijeme na neki način pomoći?“

Otac mu je odgovorio tako da se zadivio. Rekao je: „Gospodine župniče, nama je dobro. Stvarno. Godinama smo u dragoj maloj grupi. Drugi u grupi su znali da se ova trudnoća iskomplikirala. Bili su kod nas doma one večeri kad smo dobili nalaz. Bili su u bolnici kad je Tamara došla na svijet. Pomagali su nam da prihvatimo sav domet njezine bolesti. Čak su nam očistili kuću i pobrinuli se za objede kad smo Tamaru donijeli kući. Neprestano za nas mole, nazivaju nas više puta na dan. Pomažu nam čak i u tome da pripremimo Tamarin pogreb.“

U tome trenutku priđu i tri druga bračna para i okruže Tamaru i njezine roditelje. „Na bogoslužje dolazimo uvijek kao mala grupa“, reče jedan od članova grupe. U ovome iskustvu suosjećajne ljubavi i podrške ovaj je bračni par iskusio Isusovu ozdravljujuću ljubav.

Prihvatanje ozdravlja

Mnoge psihičke smetnje i krivi razvoji svode se na povrjede u prvim godinama života. Ovdje može iskustvo prihvaćenosti kakav jesi opustiti i imati ozdravljujuće djelovanje. U vezi s time iskustvo jedne žene. Ona pripovijeda: Godinama sam bila neurotična, depresivna i bojažljiva. Svi su mi uvijek govorili da se trebam mijenjati. Povlađivala sam im i htjela sam se promijeniti. Ali jednostavno nisam uspijevala, koliko god sam se trudila.

Najviše me je boljelo to da mi je i moj najbolji prijatelj često govorio koliko sam neurotična. I on je svako malo rekao da se trebam mijenjati. I njemu sam dala za pravo. I htjela sam, ali koliko sam se god trudila, nisam uspijevala. Osjećala sam se nemoćnom i zarobljenom.

Tada mi je moj prijatelj jednoga dana rekao: „Nemoj se mijenjati. Ostani takva kakva jesi. Stvarno nije važno da se mijenjaš, jer ja te ljubim upravo takvu kakva jesi. Tako je to. „Ove su riječi u mojim ušima zvučale kao glazba: „Nemoj se mijenjati, nemoj se mijenjati. Ljubim te upravo takvu kakva jesi.“

I ja sam se opustila i živnula. I čudo nad čudima, promijenila se! Sada znam da se stvarno nisam mogla promijeniti sve dok nisam pronašla nekoga tko me je ljubio promijenila se ja ili ne.

Zajednica mjesto ozdravljenja

„Dokle god smo bili sami, mogli smo misliti da ljubimo sve ljude. Čim živimo zajedno s drugima, opažamo koliko smo nesposobni ljubiti. Zajednički život je često upravo mučna objava granica, slabosti i mana svakoga pojedinog od nas. Stoga često bježimo pred zajedničkim životom i odnosom s drugima. Iskustvo Boga u molitvi, iskustvo da smo od zajednice ljubljani i prihvaćeni omogućuje nam polagano ali sigurno prihvaćati sebe takvima kakvi jesmo: sa svim našim ranama i manama“ (Jean Vanier).

To će zacijelo biti razlog zbog čega Isus od početka ljude nikada nije pozivao samo u personalno-individualni odnos k sebi, nego i u zajednicu pod njegovim vodstvom. Pogledamo li popis njegovih najbližih učenika, ti ljudi su bili krajnje različiti po svome karakteru, svome političkom stavu i svome podrijetlu. Tu se nalaze ribari bez ikakve izobrazbe, impulzivni ljudi (dvojica su se zvali „sinovi groma“), slabići, sumnjivci, jedan radikalni, patriotski borac za slobodu (zelot), izdajica naroda opsadnoj vlasti i financijski stručnjak (carinik) i jedan koji ga je sam izdao. Mješovitiju grupu nije si moguće zamisliti. Tu su sukobi i trvenja bila dakle već unaprijed programirani.

Upravo u takvim sukobima očituju se ranodjetinje obilježnosti, slabosti i povrjede. Milost zajednice sastoji se u tome da im se posvijesti da mogu biti prihvaćeni. Time je položen temelj za ozdravljenje.

– Ozdravljenje u braku

Poseban oblik kršćanske zajednice jest poziv za brak. Prema kršćanskome shvaćanju partner nije nešto što se „uzima“, nego od Boga prima. Partner je Božji dar, čak najdragocjeniji dar kojega se povjerava za radost, za potporu, za rast i za posvećenje života.

Polazeći od kršćanskoga shvaćanja dvoje ljudi sa životno-povijesnim obilježenostima ne susreću se slučajno u braku. Bog zna zbog čega. Tako su oni jedno drugomu povjereni za ozdravljenje i za posvećenje. Karakterne slabosti, bolesti i problemi postaju izgledi da jedno drugomu pomogne rasti i jačati u sposobnosti za ljubav. Isto vrijedi i za put djece.

Brak kao mjesto ozdravljenja ima za pretpostavku da oba partnera žive imajući u vidu „trećega u savezu“, Isusa Krista i njegovu ljubav.

Pavao piše: „*Podložni budite jedni drugima u strahu Kristovu!*“ (Ef 5,21). Isus Krist je Gospodar njihova braka. Njemu bračni drugovi povjeravaju svoj zajednički život.

To ima za posljedicu da kršćanski bračni drugovi ne pitaju najprije o svojim osobnim željama, nego o volji njihova zajedničkog Gospodina: Kako ti, Isuse, želiš da svoju ženu, svoga muža sada ljubim, da bi ona/on preko mene iskusio/la Božju ljubav i mogao/la rasti u svetosti? Što ti želiš dati da u ovoj teškoj fazi raste? Takva pitanja njemu, Gospodinovoj volji oslobađaju nas naše sebične zarobljenosti. Tada brak postaje put sazrijevanja u „raj“ i bude doživljen kao zajednica koja ozdravlja.

7.5. Ozdravljenje preko klanjanja

Zbog uzroka svake nesreće, odvajanja od Boga i njegova plana spasenja čovjek je, kako to jednom reče sveti Augustin, u sebi iskrivljen. Put ozdravljenja iz ove iskrivljenosti događa se u slavljenju Boga i klanjanju.

Slavljenje – živjeti naše određenje

Slaviti Boga naše je najdublje bitno određenje. Pavao govori: „*Da budemo na hvalu Slave njegove*“ (Ef 1,12a). To znači da ćemo tada postati najdublje jedno s našim najnutarnijim pozivom, kad Bogu dadnemo čast, kad ga hvalimo i slavimo. Tko slavi Boga, izlazi iz kruženja oko sebe, oko svojih briga, strahova i želja. Hvaliti znači gledati prema gore i slaviti Božju ljubav i veličinu, njegovu dobrotu i njegovo milosrđe, njegovu moć i slavu.

U slavljenju darivamo Bogu svoju ljubav. Govorimo mu da nam je on jedinstven, da je Gospodar svega i da sve čini pravo. Kad hvalimo jedni druge, govorimo: „Ti si jedinstven. Divim ti se.“ Pohvala je izraz ljubavi srca.

Nismo uvijek raspoloženi hvaliti Boga. Katkada mrmljamo, ljutimo se, ranjeni smo. Tada nam je više do jadanja nego do slavljenja. Pred Bogom smijemo uvijek biti takvi kakvi jesmo. I jadanje je dobra molitva. Ali kad smo mu izjadali svoju bol, trebamo pogled upraviti prema njemu. Prestati baviti se sobom i njemu dati klanjanje i čast.

Sve naše brige, planove i strahove, sva naša potištujuća raspoloženja i boli prepustiti njemu, odricanje je, žrtva: „*Prinesi Bogu žrtvu zahvalnu*“ (Ps 50,14). Takva žrtva može osloboditi. Takvo slavljenje treba neprestano našu odluku, inače ostajemo vezani uz svoje trenutačne osjećaje, raspoloženja i doživljaje. Ali Bogu se u njegovoj nenadmašivoj slavi može i treba uvijek klanjati i slaviti ga.

Slavljenje u onima koji izriču hvalu, priznanje i dobru riječ, djeluje spasenje. Jer slaviti znači vidjeti dobro. Tko druge iskrena srca hvali, iskusi radost u vlastitome srcu. A jednom će naše srce biti potpuno ispunjeno i prožeto radošću Božjom⁴².

Euharistijsko klanjanje

⁴² Ivanovo Otkrivenje pokazuje nam pogled u budućnost koja je u Bogu već prisutnost (Otk 5,11-13).

Klanjanje je stav kojim izražavamo da je Bog „Bog“, a mi njegova stvorenja. „Bože, ti si sve! Priznajem te svojim Gospodinom. Ti si onaj koji potpuno ljubi.“ Ima puno oblika molitve hvale i klanjanja. Postoji liturgijska molitva, unaprijed formulirana molitva, spontana molitva. Kod ovih oblika molitve naš razum sudjeluje aktivno. Mi „činimo“ nešto. Govorimo i razmišljamo.

Euharistijsko klanjanje može se razumjeti i kao jedan daljnji oblik: Kao molitva opuštanja. Usporedimo to sa sunčanom kupelji. Kao što se ljudi kod sunčane kupelji opuste i daju da im se tijelo zagrije, mi svoj život stavljamo pred Isusa. Opuštamo se kod njega. Ne trebamo se naprezati. Jednostavno smo uza nj.

U „euharistijskome klanjanju“ (klanjanje pred izloženim Presvetim) susrećemo se sa samim Bogom, on je prisutan u pokaznici, u znaku kruha. On je tu u njegovu Sinu, i to u Tijelu za nas na križu predanu. On je tu u svojoj ozdravljujućoj i otkupljujućoj ljubavi.

Euharistijsko „izlaganje“ je oblik posebne blizine. Isus se nama „izlaže“ u obliku kruha, u Oltarskome sakramentu, a mi se „izlažemo“ Isusu otvarajući mu se. Tu vrijedi samo jedno: ljubav! Isus nama dariva svoju ljubav, a mi njemu darivamo svoju. U vezi s ovim Terezija iz Lisieuxa: „Hoću se izložiti ljubećemu Isusovu pogledu i dopustiti mu da djeluje u mojoj duši.“

Sveti župnik Arški promatrao je redovito kako jedan čovjek ulazi u crkvu i ondje provede više sati. Jednoga dana ga je pitao, što radi čitavo to vrijeme u crkvi. Čovjek je nato odgovorio: „Isus gleda mene i ja gledam njega.“

Tko tako dulje vrijeme ustraje pred Presvetim, pred Isusom, izlaže se njegovim spasonosnim zrakama koje imaju tjelesno i psihički ozdravljujuće djelovanje. Na poseban način postaje ipak prijemljiviji za fine poticaje koji dolaze od Isusa. Postaje slobodniji za ono što Isus s njim namjerava. U njegov život prodire Božje svjetlo i daje da malo-pomalo postaje sve svjetliji i svjetliji.

7.6. U trpljenju iskusiti ozdravljenje i slavu

Isus Krist hoće u nama sve više i više rasti. To vodi u nove dimenzije Božjih puteva ozdravljenja.

Rasti u trpljenju

Na ovome svijetu ne ozdravljaju sve bolesti – naprotiv: svaki će čovjek jednom umrijeti od tjelesnih nedostataka. Tako Božji pogled ide dalje. On ima u vidu nebesko zdravlje.

Bogu nije prvenstveno do toga da imamo komotan, ugodan život, nego da na vidjelo dođe naš pravi identitet: prava Božja slika i prilika! Bog nas hoće preobraziti u slavu svoga božanskog bića! Bog je zainteresiran prije svega za našu nutarnju ljepotu, za naše ozdravljenje, za našu vječnu slavu. Mi ljudi nemamo to tako uvijek u vidu. Naš je najvažniji cilj katkada da smo slobodni od tegoba. Ali tegobe i trpljenje mogu djelovati blagoslovno kako to pokazuje i sljedeća pripovijest:

U pustinji, točnije: na rubu oaze, stajalo je malo drvo palme – u najboljem rastu i krasno za pogledati. Tada putem prođe Ben Sadok. On je bio tako žučljiv u svome karakteru da nije mogao vidjeti ništa zdravo i lijepo a da to ne uništi. Zato ga je naravno srdila ta krasna mlada palma, i on uzme težak kamen i baci ga tom mladom stablu ravno u krošnjju. Cinična osmjeha ode nakon toga „herojskog čina“.

Mlada se palma stresla i pokušala zbaciti teret. Uzalud, previše čvrsto stajao je kamen u njezinoj krošnji. Mlado se drvo tada grčevito dočepa tla i svom se žestinom odupre ovomu kamenom teretu. I istodobno podigne kamen tako visoko da je krošnja sve nadvisila. Ni jedna sjena nije više na nju padala. Voda iz dubine i žar sunca iz visine dali su da mlado stablo izraste u kraljevsku palmu.

Nekoliko godina kasnije dođe Ben Sadok ponovno da se raduje zakrčljalu stablu koje je bio upropastio. Krasna velika palma spusti

sada svoju krošnju, pokaže kamen i kaže: „Ben Sadok, moram ti zahvaliti, tvoj teret mene je učinio snažnom.“

Drvo palme se nikada ne bi vinulo do te veličine, snage i ljepote i nikada ne bi pronašlo taj duboki izvor, da nije bilo toga zla tereta. Tako nikada nije odlučujuće ono *što* sve od trpljenja, bolesti i zla iskusimo, nego *kako* na to reagiramo: Tko je na ovaj način spoznao da se u životu radi o preobrazbi, o rastu i o sposobnosti ljubiti, u konačnici o svetosti, malo-pomalo će manje težiti za time da se uvijek osjeća ugodno. Nego će biti usmjeren na to da sve protivštine prihvati kao priliku za duhovni rast i sazrijevanje.

Očituje se Božja snaga

Mnogi ljudi stječu iskustvo da su kroz trpljenje rasli. Trpljenje ih je učinio profinjenijima, mudrijima i snažnijima. Trpljenje je preobrazilo njihov život. Iz trpljenja je izraslo dobro. Trpljenje je za dotičnoga i za druge postalo blagoslovom. Božja spasonosna snaga djelovala je u trpljenju. Iz takva stava mogao se Pavao čak hvaliti trpljenjem i poteškoćama: „*I ne samo to! Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost nadom*“ (Rim 5,3-4).

Pavao je trpio i od tajanstvene bolesti koju je označavao kao „*sotonin anđeo*“. „*Za to sam tripud molio Gospodina, da odstupi od mene. A on mi reče: 'Dosta ti je moja milost jer snaga se u slabosti usavršuje'*“ (2 Kor 12,8-9a). Ovdje se ozdravljenje sastojalo u tome da je Pavao u trpljenju i boli iskusio Božju snagu.

U takvim situacijama objavljuje se Božja ljubav, u miru, kojim se trpljenje može prihvatiti i podnijeti. Čovjek tu iskusuje: Bog ide zajedno sa mnom i zajedno sa mnom podnosi. Ovu se Božju nazočnost naziva i utjehom.

Sutrpjeti s Isusom Kristom

„Ozdravljenje“ se može dogoditi i dimenziju dublje. Čovjek se ne oslobađa samo od pobune protiv boli, nego u njoj iskusuje i

utjehu. Tako može rasti nešto temeljito novo: sutrpljenje s Isusom Kristom.

Kako to treba razumjeti? Pogledajmo na Isusa na križu. Biti obješen na drvo križa za Židova vjernika bio je znak najveće sramote. Raspeti se smatrao od Boga prokletim i odbačenim. „*Jer je obješeni prokletstvo Božje*“ (Pnz 21,23b). „*Krist nas otkupi od prokletstva Zakona, postavši za nas prokletstvom – jer pisano je: Proklet je tko god visi na drvetu*“ (Gal 3,13).

Umrijeti na križu znači biti izrod i predmet sramote. Isus se time solidarizira s onima koje se u bilo kojemu obliku smatra otpadom čovječanstva, koje se smatra od Boga i od ljudi prokletima i odbačenima. On sebe čini jednim s njima. Uzima na sebe njihovu sramotu i njihovo prokletstvo. Isus prihvaća – iz solidarnosti s grješnicima i odbačenima – čak to da i sam bude smatran takvim i podnese njihovu kaznu. Trpi kao nedužni s okrivljenim ljudima. Ne pita trpi li tko zaslužno ili nezasluzeno, pravedno ili nepravedno.

Sutrpljenje je prelaženje iz vlastitoga trpljenja u bol drugoga. Sutrpljenje je izraz solidarne ljubavi koja ne uzmiče ni pred bolju drugoga. Tko supati daje sebe pogoditi trpljenjem drugih i zlom u svijetu. Tko je iznutra dodirnut i pogođen nevoljom i trpljenjem drugih, njemu vlastito trpljenje postaje manje.

Isus danas trpi sa svim trpećima. Tako se Isusov put trpljenja nastavlja u svim trpećima. On na poseban način trpi i u tome da se odbija njega i njegovu ponudu spasenja. Trpi zbog nevjernosti svojih pozvanih služitelja i još puno više. U ovo sutrpljenje može Isus sada uvesti i ljude. Petar govori o „*zajedničarima Kristovih patnja*“ (1 Pt 4,13). Takvo se sutrpljenje smatra darom. Čovjek vidi da smije supatiti s Isusom i tako poslužiti spasenju ljudi. Trpljenje i trud se tada ne samo spremno podnose, nego i smatraju prilikom da se Isusu iskaže služenje ljubavi.

U ovome smislu možemo – kao što i papa Benedikt XVI. u okružnici „*Spe salvi*“ br. 40 spominje – „*prikazati*“ male napore

svakodnevice koji nas uvijek iznova kao – osjetni ubodi igle pogađaju, „žrtvovati“ i to staviti u veliku Kristovu supatnju. To znači: nositi iz ljubavi prema njemu. Tako za ljude u Kristovu Tijelu i nema više besmislena trpljenja. Sve se može živjeti kao predanje i tako pridonositi plodu i blagoslovu.

Neki sjemeništarc posjećivao redovito staricu koja je stanovala u nekome sumračnom dvorištu u koje je jedva prodiralo sunčevo svjetlo, a koja je već godinama ležala u krevetu. Pri jednome posjetu pita ju: „Kad tako pogledam u kojoj bijedi živite, pomislim da čeznete za danom kad će vas smrt smjeti otkupiti i dovesti kući k Bogu.“ Ona se nato osmjehne: „U pravu ste što se mene tiče. Ali tu prijeko na drugoj strani dvorišta stanuje mladi par koji se neprestano svađa. Čujem ih, njihove zle riječi dopiru do mene. Tada pomislim: kad bih svojim ležanjem i trpljenjem mogla izdjelovati milost da se ponovno ljube, rado bih i dalje ostala ležati⁴³.

Trpljenje je moguće i zagrliti i time razveseliti Isusa i pomoći mu da dovrši svoje djelo otkupljenja. U tome leži tiha, duboka radost: „*Radujem se sada dok trpim za vas i u svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu*“ (Kol 1,24).

Slava kršćanskoga umiranja

Ne samo trpljenje, nego i umiranje je moguće živjeti kao predanje. Pavao spominje ovo naznačujući u Poslanici, koju je napisao svojoj ljubljenoj zajednici u Filipima: „*Jer znam: po vašoj molitvi i pomoći Duha Isusa Krista to je će mi biti na spasenje, kako željno i očekujem i nadam se da se ni zbog čega neću smesti, nego da će se mojom posvemašnjom odvažnošću – kako uvijek tako i sada – Krist uzveličati u mom tijelu, bilo životom, bilo smrću. Ta meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak*“ (Fil 1,19-21).

Slava kršćanskoga umiranja pokazuje se u slobodi reći potpuni Da volji Božjoj. Umiranje u tome Da dobiva novu dimenziju.

⁴³ Citirano prema Franz Schobesberger u: „Okružnica za preoblikovanje Crkve i društva“ Brunenthal 3/2009.

Umiranje ne postaje samo nešto otkupljujuće, nego možda čak najdublji oblik proslave Boga. Tako je Isus nazvao svoje umiranje u Ivanovu Evanđelju proslavom. „*Duša mi je sada potresena i što da kažem? Oče, izbavi me iz ovoga časa? No, zato dođoh u ovaj čas! Oče, proslavi ime svoje! Uto dođe glas s neba: Proslavio sam i opet ću proslaviti*“ (Iv 12,27-28).

I Šimun Petar treba svojim umiranjem proslaviti Boga. „*A to mu reče nagovještujući kakvom će smrću proslaviti Boga*“ (Iv 21,19a).

Kako se događa proslava Boga u umiranju?

Mi smo na stanovit način svoju smrt u krštenju već unaprijed uzeli. Jer „*koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni*“. Budući da smo u krštenju prihvatili Isusa Krista kao našega Gospodina i Otkupitelja, „umrla“ je tako naša vlastita volja u poslušnosti Isusu koji je bio svom Ocu poslušan „*do smrti, smrti na križu*“ (Fil 2,8).

Mi od krštenja pripadamo Isusu Kristu, a ne više samima sebi. Krist nas smatra svojim vlasništvom. Vlasništvo nije u smislu jednostranoga uzimanja u posjed, nego uzajamna darivanja sebe, kao što susrećemo u između muža i žene u pravome kršćanskom braku.

Ovu osobnu uzajamnost između Krista i nas izražava Pavao u Poslanici Rimljanima ovako: „*Jer nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire. Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo – Gospodinovi smo. Ta Krist zato umrije i oživje da gospodar bude i mrtvima i živima*“ (Rim 14,7-9). Naše umiranje bitno spada u našu povezanost s Isusom Kristom.

Veliki teolog Romano Guardini (1885.-1968.) piše u jednoj meditaciji o križnome putu: „I kad sa mnom jednom bude tako da ništa ne mogu ostvariti i da se u svijetu osjećam nekorisnim, tada još uvijek mogu učiniti ono najuzvišenije: Zajedno s tobom, tiho i spreman na žrtvu prikazati svoje trpljenje, svoju nemoć, čak i svoje umiranje za druge. Gospodin će sam dovršiti ono što ni jedna

ljudska mudrost, ni jedna vlast i ni jedno dobro svijeta ne mogu izvršiti: Samo će tako trpljenje i smrt biti uistinu nadvladani.“

Tako smrt može postati najdubljim oblikom našega predanja Isusu Kristu, kao što je njegova smrt bila najdublji izraz njegova predanja Ocu. Jer „*nitko sebi ne umire... umiremo li, Gospodinovi smo*“. Tako mogu Isusu Kristu poslužiti i svojim umiranjem. Moje umiranje služi tada njegovu planu spasenja, dapače, može čak postati vrhuncem moga apostolata, moga služenja njemu. Ako pripadamo Gospodinu, njemu prepustimo to kada i kako će nas on u smrti uzeti k sebi. Vjerujemo da Gospodin zna za što treba naše trpljenje.

Umiranje ostaje uvijek umiranje i povezano je sa strahom i nesigurnošću. Način našega umiranja nije uvijek izraz života. Neki sveci su umrli „teško“, to znači u tami i strahovima. Zastupnički su ponijeli teret drugih. Za njih je taj Da ovom umiranju bila njihova posljednja ponuda pridonijeti otkupljenju ono što je njima još bilo moguće. Njihovo umiranje bilo je njihovo posljednje veliko djelo ljubavi. „*Dragocjena je u očima Gospodnjim smrt pobožnika njegovih*“ (Ps 116,15).

7.7. Kratak pregled: Bog hoće očitovati svoje djelovanje

U Ivanovu Evanđelju čitamo: „*Prolazeći ugleda čovjeka slijepa od rođenja. Zapitaše ga njegovi učenici: 'Učitelju, tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji da se slijep rodio?' Odgovori Isus: 'Niti sagriješi on niti njegovi roditelji, nego je to zato da se na njemu očituju djela Božja'*“ (Iv 9,1-3). Dok učenici traže krivnju za ovo trpljenje, dok su usredotočeni na prošlost, Isus govori: Sada je Bog tu i hoće sada objaviti svoju ljubav, svoje djelovanje. Zato je važno pitanje uvijek: Kako Bog želi objaviti svoju ljubav, svoje djelovanje? Na kojim nas putevima želi susresti ozdravljujuće? Ovo se može dogoditi na posve različite načine.

Ima puno trpljenja koje Bog – barem onako kako ga mi doživljavamo – ne želi. On nas želi osloboditi mnogih trpljenja, možda čak i više nego mi mislimo. Zato je dobro moliti za bolesnike i računati s time da Bog i danas ozdravlja.

Trpljenje nas često navodi pitati za uzroke. Zatim nas trpljenje može uputiti na stvari u našem životu kojih ranije nismo bili svjesni. U takvoj spoznaji djeluje i Bog. Tako može u ozdravljenje pripadati i to da se moramo odvojiti od negativnih i krivih misli, od nepomirenoga i od škodljivih navika.

Postoji i trpljenje koje Bog ne želi od nas uzeti, nego ga „pozlatiti“. To znači: Želi dati da iz trpljenja izraste dobro. Želi dopustiti da trpljenje za dotičnoga i za druge postane blagoslovom.

Bog ne ozdravlja svakoga čovjeka onako kako to mi želimo i sebi zamišljamo. Ali uvijek hoće darovati svoju snagu, svoju pomoć i prije svega svoju utjehu. Uvijek hoće u svim situacijama objaviti svoju ljubav, premda se to trenutačno ne može vidjeti. Katkada je tek u osvrtu moguće Božju nazočnost u trpljenju prepoznati, i time svjesno opaziti.

Zato kršćani, kad se radi o trpljenju, imaju širi pogled. Vjernici ne pitaju najprije za najbolje i najdjelotvornije metode, nego za volju Božju, za Božji način gledanja u situaciji bolesti. U vezi s time mogu između ostaloga pomoći sljedeća pitanja:

- Leži li u iskustvu bolesti poruka koja je značajna za bolesnika ili njemu bliske osobe?
- Postoji li povezanost između tjelesne, socijalne, psihičke i duhovne dimenzije?
- Na kojim putevima i na koji način hoće Bog darovati ozdravljenje?
- Kako želi Bog objaviti svoje djelovanje?

Pritom je s kršćanskoga stanovišta jasno: Istinski ozdravlja ono što služi nebeskomu zdravlju, što unaprjeđuje odnos s Bogom i

međusobno. Sve što ovo umanjuje ili blokira, škodi naposljetku čovjeku.

Molitva

Molitva u čekaonici jedne bolnice može otvoriti naš pogled za veće Božje djelovanje i dati nam naslutiti kako se on upušta u naše najdublje čežnje:

*„Gospodine,
molio sam te za snagu da uspijem; a ti si mi dao da postanem slab da bih naučio slušati.*

Molio sam te za zdravlje da činim velike stvari; a primio sam bolest da naučim bolje stvari.

Molio sam te za bogatstvo da budem sretan; a dobio sam siromaštvo da postanem mudar.

Molio sam te za moć da me ljudi cijene; a primio sam nemoć da osjetim čežnju za tobom.

Molio sam te za prijateljstvo da ne moram živjeti sam; a ti si mi dao srce da ljubim svu svoju braću i sestre.

Ništa nisam imao od onoga što sam bio molio; ipak sam imao sve čemu sam se nadao.

Moje neizgovorene molitve uslišane su gotovo protiv moje volje. Najobdareniji sam od svih ljudi. Hvala ti, Gospodine.“

Treći dio:

Konkretno razlikovanje i dušobrižnička pomoć

U posljednjemu poglavlju razmatrali smo o Božjim ozdravjujućim putevima. Izvor ozdravljenja je Isus Krist koji i danas djeluje i čini po Duhu Svetom. Božja namjera je sveopće spasenje ljudi. Ovamo na prvome mjestu spada „nebesko“, duhovno, vječno zdravlje. Zatim, ukoliko koristi, i tjelesno i psihičko zdravlje čovjeka.

Božji putevi ozdravljenja i kršćanska slika svijeta i čovjeka pomažu nam u razlikovanju u pogledu na različitost ponuda ozdravljanja našega vremena. U nastavku ću se kao svećenik ograničiti samo na spiritualni, točnije duhovni vidik⁴⁴. Pritom želim imati u vidu i daljnje puteve spoznaje, kod kojih je riječ o spiritualnim silama a zatim, polazeći s kršćanskoga stanovišta, donijeti razlikovanje.

Temeljno pitanje

Prema ranije izloženome, posebno o kršćanskoj slici svijeta i čovjeka, postalo je jasno da pali anđeli i dalje posjeduju od Boga im povjerene snage i sposobnosti, ali te snage i sposobnosti sada usmjeruju protiv Boga i protiv spasenja ljudi. Tako Ivan u otkrivenju govori o tome da zvijer (misli se na bezbožnu silu) čini „velike znakove“ i čuda. „Čini znamenja velika: i oganj spušta s neba na zemlju naočigled ljudi“ (Otk 13,13).

Drugim riječima: čuda i najrazličitije vrste ozdravljenja mogu se dogoditi i preko bezbožnih sila i snaga. Dakle nije dobro sve što pomaže. Niti je pravo sve što pomaže. Nego moramo brižno

⁴⁴ U vezi s pitanjem o učinkovitosti ovih metoda ozdravljenja upućujemo na knjigu: O'Mathùna, Dònal/Larimore, Walt: Priručnik alternativne medicine. Prikaz i prosudba s kršćanskoga motrišta. R. Brockhaus Verlag, D-Wuppertal, 2006., koja iskorištava opsežna znanstvena istraživanja. U vezi s ovim postoje i druga znanstvena istraživanja

razlikovati i pitati za izvore ozdravljenja. Ovo to više jer, kako kaže Pavao, Sotona se prurušio u „*anđela svjetla*“ (usp. 1 Kor 11,14). To znači: Bezbožne sile mogu stoga doći u odijelu svjetla i dobra. I nedvojbena djeluju.

Elisabeth Kurath pripovijeda: „Neposredno prije nego sam navečer pošla na posao, pala sam s biciklom i uganula nogu. I tako sam počela noćnu smjenu u staračkome i njegovateljskom domu. Onamo iz sigurnosnih razloga uvijek putujem pješice. Tako je svaki korak bio bolan.

Brinem se za umirovljenike, među kojima je bio i iscjelitelj. Imao je iza sebe dugo vrijeme prakse i poznao je različite metode ozdravljenja. Često smo razgovarali o Bogu i svijetu, i znala sam za njegove dobronamjerne nakane ozdravljenja.

Tako me taj gospodin upitao za razlog moga šepanja. Zatim mi je ponudio da me preko misli, dakle preko duha ozdravi. Prije nego sam napustila sobu, još je rekao da će odmah s time započeti. Već nakon najkraćega vremena stvarno sam primijetila djelovanje: moja noga trenutačno me više nije boljela.

Zbog toga sam se jako uplašila i bila istodobno razočarana sobom što se nisam usprotivila ovoj metodi ozdravljenja. Tako sam počela moliti. „Gospodine, ako si ti taj koji sada ozdravljaš, dobro je, inače želim podnositi tu bol.“ I još jednom sam doživjela trenutačno djelovanje. Bol se ponovno vratila i dala mi te noći svaki korak posve snažno osjetiti. Pred jutro sam zatim uzela tabletu protiv bolova i za sljedeću noć zamolila kolegicu da me zamijeni. Jer bol u nozi osjećala sam još nekoliko tjedana...“

Kako ovo iskustvo pokazuje, radi se o razlikovanju i procjeni različitih postupaka ozdravljanja, naposljetku o osobnome pitanju identifikacije: Gdje stojim? S kojega gledišta promatram i prosuđujem ta pitanja? Gradim li na kršćanskoj vjeri i s time povezano na kršćanskoj slici svijeta i čovjeka ili napuštam iznutra kršćansku vjeru i na taj sam način „otvorena“ za sve svjetonazore.

Ako ste se, draga čitateljice, dragi čitatelju, iznutra odlučili za kršćansku vjeru i ako je time kršćanska slika svijeta i čovjeka vaš temelj, tada vam naputci koji slijede mogu poslužiti. Shvatite ih kao pomoć da biste mogli osobno razlikovati.

1.

Nekršćanski duhovni postupci ozdravljenja

Ovdje se radi o duhovnim postupcima ozdravljanja i praksama čiji izvori u pravilu nisu bez daljnega odmah očiti. Stoga često govorimo o skrivenim (okultnim*) izvorima. To znači: Podrijetlo izvora ostaje tajno i u pravilu se ne razjašnjuje otvoreno.

Najčešće su ljudi ti, koji na neki način mogu „više“ i imaju posebne snage i posebno znanje. Oni se u pravilu pozivaju na posebne metode, prosvjetljenja i susrete, duhovna bića, umrle iscjelitelje, kozmičku energiju, na božanske snage i na puno drugoga. Ne malo njih mogu pokazati uspjehe ozdravljanja, koji se objavljuju i na internetu. Takve prakse izvode i religiozni i „neporočni“ ljudi koji često ni sami bez daljnega ne razumiju problematiku svoga čina.

U takve nekršćanske, spiritualne postupke ozdravljanja spadaju sve metode ozdravljenja duha (kao primjerice različite metode polaganja ruku kao „Therapeutic Touch“ [Polaganje ruku], „Strujanje“*, reiki*, šamanizam*, čakra*, prana-ozdravljanje*). Ovamo dalje spadaju i spritistička iscjeljenja i spiritističke spoznaje; sotonizam, kult vještica*, čarobnjaštvo*, vidovnjaštvo*, astrologija* (horoskopi), tarot, crna i bijela magija*, propitivanje proroštava*, uporaba amajlija* i talismani*.

1.1. Ozdravljenje duha (molitva za ozdravljenje)

Nakon ovoga nabranjanja okrenut ćemo se području iscjeljenja duha. Danas više gotovo i nije moguće otvoriti novine ili časopis a da ne naiđemo na ponude iscjelitelja duha. Što o tome treba držati?

Različite grupe

Jedna grupa iscjelitelja duha poziva se na duh umrlih⁴⁵, „posebnih ljudi“, velikih osobnosti. Oni se povezuju s njima tražeći od njih duhovne snage. Ova povezanost, taj kontakt s pokojnima naziva se spiritizam*.

Druga grupa iscjelitelja duha pokušava se služiti unutarljudskim, nesvjesnim silama, kao recimo vidovnjaštvo i čitanje misli. Ovdje govorimo o parapsihologiji i izvanosjetnomu opažanju, jer se radi o procesima koji još uvijek nisu potpuno ili uopće istraženi od znanstvene psihologije.

Liječenje energijom

S medicinskoga stanovišta gledano liječenjem duha smatra se liječenje energijom. Liječenje energijom postoji u mnogim različitim kulturama s različitim oznakama. Energija⁴⁶ se u tradicionalnoj kineskoj medicini naziva *chi*, u indijskoj ajurvedskoj medicini *prana*, u japanskoj medicini *ki*. U nas rabljeni nazivi jesu: životna energija, pra-energija, kozmička energija, božanska bujica snage i drugo.

Slika svijeta

Prema ovoj slici svijeta energija treba prožeti čitav svemir i u pojedinim se ljudima „manifestirati“ kao „ljudsko energetsko polje“. U energetskoj medicini (iscjeljenje duha) nema se primarno u vidu ljudsko tijelo. Nego se iscjeljenje događa na razini dovođenja energije i oslobađanja blokada energije, što ponovno treba omogućiti dotjecanje energije. Ova energija života predstavlja se

⁴⁵ Primjerice, Bruno Gröning (1906.-1959.) oko kojega se formirao krug prijatelja i pokret iscjeljenja.

⁴⁶ Na ovome mjestu napomenimo da naravno svaku pojedinu riječ ne smijemo staviti na „zlatarsku vagu“ kad terapeuti svojim riječima tumače terapiju i mehanizme njihova djelovanja. Riječ „energija“ može se rabiti i mehanički, fizikalno kao i kršćanski. I Duh Sveti može biti opisan kao snaga, kao „energija“. Stoga treba pažljivo oslušivati što se pod tim pojmom misli.

kao nefizička i univerzalna, a prožima sve što živi. Energija pojedinca je lokalna manifestacija neizmjenjnih energetskih polja koja prožimaju svemir.

Ovo energetsko polje, koje se naziva i aura*, sastoji se iz različitih slojeva kojima se dodjeljuju različita „energetska tijela“, kao primjerice eterična tijela, astralna tijela, mentalna tijela, kauzalna tijela i spiritualna tijela. Prema hinduističkoj predodžbi energija se preko čakri* transformira u različite slojeve i naposljetku u ljudsko tijelo.

Zdravlje rezultira iz ravnoteže ovih energija u tijelu i nespriječenoj razmjeni energije s okolinom. Blokade dotjecanja energije dovode do različitih smetnji i bolesti.

Dok se elektromagnetske energije mogu objektivno dokazati, postojanje ove duhovne energije života do sada se nije moglo dokazati. Budući da ljudsko energetsko polje objektivno nije moguće ustanoviti, meditacija* (ili specijalne tehnike) je važan vidik liječenja energijom. Vježbama meditacije postižu energetski terapeuti navodno višu razinu svijesti, koja im omogućuje opažanje energetskoga polja i preko koje dobivaju upute za ozdravljanje.

Ovo upravljanje može biti intuitivno, kao kod dr. Edwarda Bacha kad je razvijao svoju terapiju cvjetovima potočnih biljaka. Ali ono može doći i drugim putevima, kao primjerice kod reikija, izravno od duhovnih bića. Katkada do ove „velike energije“ postoje posrednici, zvani i duhovi voditelji, ili neka osobna bića, koja uspostavljaju traženu vezu s božanskom univerzalnom snagom ozdravljanja.

Terapije koje se baziraju na liječenju energijom su primjerice, Qi-gong, reiki, Tai chi i therapeutic-touch.

Skriveni izvori

Prema kršćanskoj slici svijeta ne postoji takva nefizička energija⁴⁷ uz Duha Svetoga. Izvor te energije je dakle skriven. On ili nije realan ili su u igri čak protubožje moći i sile. Tada se u određenoj vremenskoj točki tražilo i ulazilo u povezanost⁴⁸, u neku vrstu „saveza“ s protubožjim svijetom duhova (pojednostavljeno sa đavlom). Ovo povezivanje (savez) ne mora biti sklopljeno od strane osobe iscjelitelja osobno, nego se može svesti na roditelje, djedove i bake, ili pak daljnje naraštaje, generacijama prenošeno ili baštinjeno.

Može biti da je ta „izvorna osoba“ imala veliku zdravstvenu ili drugu nevolju i s navodnim „ukazanjem anđela“ ili drugom pojavom (primjerice pokojnih) dobila ponudu pomoći. S ponuđenom pomoći može biti dan i „dar“ da to učini i kod drugih.

Ako se sada k jednomu takvom iscjelitelju pođe s molbom za ozdravljenje, postaje se automatski i dijelom njegove povezanosti s demonskim silama, budući da se od te snage, koja stoji iza te sposobnosti, hoće nešto dobiti. Tako se otvara. To vrijedi i za ozdravljenja na daljinu ili liječenje preko telefona.

Učinci

Stvarno iscjelitelji duha postižu relativno često odstranjivanje tjelesnih simptoma: boli koje smetaju kao recimo reuma ili migrena iščezavaju potpuno ili djelomično. To za pacijenta naravno ponajprije znači znatno olakšanje. Ali najprije je potrebno pričekati, koliko dugo ozdravljujuće djelovanje drži. Ako se naime radi pretežno o sugestiji, bolno djelovanje će u najviše slučajeva relativno brzo popustiti.

⁴⁷ Razlikovanje je temeljno za sljedeća izlaganja. Prema kršćanskome shvaćanju ne postoji „neutralna“ nefizička energija, kako se ona god nazivala. Ili snage i energije potječu od Boga i njegova reda stvaranja, ili „potječu“ iz protubožjega duhovnog svijeta palih anđela.

⁴⁸ Ova povezanost (savez) ne mora se sklapati svjesno s protubožjim duhovima (đavlom). Kod reikija*, primjerice, povezuje se različitim obredima posvete (nesvjesno) s moćima i silama skrivenoga svijeta.

A ako su – možda od iscjelitelja duha nenamjerno ili neprepoznato – u igru došle sile zla, tada će dodatno uz ozdravljujuće djelovanje biti i sporednih djelovanja (nuspojave), koje pacijent često uopće ne dovodi u vezu s iscjeljenjem duha: on se tada odjednom žali na nemir, nervozu, stanja straha, nesanicu, možda čak i na sumnje u vjeri, neraspoloženost za molitvu, za čitanje Biblije, za odlazak u crkvu, na nemir u obitelji i na radnome mjestu.

Ovo se može ustanoviti i kod dobrih kršćana koji su, ništa ne sluteći i u dobroj vjeri, odlazili k iscjelitelju duha. Možda su onamo išli jer im njihov kućni liječnik u njihovoj nevolji nije mogao dalje pomoći, ili im je čak taj put preporučio.

1.2. Kriteriji razlikovanja za ozdravljenje duha

Ova izlaganja mogu iritirati, učiniti nesigurnim i izazvati pitanja. Stoga je dobro zastati i pripaziti na neke kriterije razlikovanja.

Ali to je ipak dobro!

Na prvi se pogled puno toga čini dobrim, čak i kršćanskim, kao pozitivno razmišljanje, ostavljanje, poštovanje i ljubav. Tako se primjerice zove pet načela reikija, koja uvijek vrijede samo za danas:

- Živim u stavu zahvalnosti
- Ne zadajem si brige
- Ne ljutim se
- Radim koliko bolje mogu
- Pokazujem svakomu živom biću ljubav i poštovanje

Ove stavove načelno treba prihvatiti. Tako puno toga sa čime se susrećemo na području alternativnoga i spiritualnoga postupka ili u istočnim filozofijama i religijama kao temeljni stav i načelo, odgovara kršćanskomu stavu života. Isto se tako može pritom citirati Bibliju i Isusa. Pa ipak moramo pitati dublje: Odakle dolaze

te prividno iscjeliteljske snage ovih postupaka ozdravljenja i spoznaja? Što su njihovi najnutarniji izvori? I koju se sliku svijeta posreduje?

Reiki* ne poznaje vjeru u osobnoga Boga Stvoritelja. Izvor univerzalne energije je skriven. Dok mi kršćani svoj život povjeravamo Isusu i njega molimo da u nama živi i preko Duha Svetoga i preko nas djeluje, kod reikija postoje različiti obredi posvete skrivenim (okultnim) silama i moćima. U reikiju postoje različiti stupnjevi s ukupno devet obreda posvete. Učitelji reikija višega stupnja mogu provesti i liječenje na daljinu.

Ozdravljenje kojom „božanskom“ snagom?

„Ali i ovaj iscjelitelj govori o Isusu i Bogu!“ No takav izričaj treba ispitati i razlikovati: Na kojega se boga i na kojega Isusa pod time misli⁴⁹?

Bacimo pogled na Novi zavjet. Već su u to vrijeme postojala razračunavanja s različitim svjetonazorima. Čini se da je to bio slučaj i u sredini u kojoj je živio i pisac Prve Ivanove poslanice. Ondje čitamo: „*Tko je lažac ako ne onaj koji tvrdi da Isus nije Krist? Antikrist je onaj koji niječe Oca i Sna. Svaki koji niječe Sina, nema ni Oca, a tko priznaje Sina, ima i Oca*“ (1 Iv 2,22-23). I: „*Ljubljeni, ne vjerujte svakom duhu, nego provjeravajte duhove jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci izišli u svijet. Po ovom prepoznajete Duha Božjega: svaki duh koji ispovijeda da je Isus Krist došao u tijelu, od Boga je*“ (1 Iv 4,1-3a).

Tri vidika su ovdje bitna: Prvi: Ispovijedanje „*Oca i Sina*“. Nije moguće Oca ili Sina promatrati izolirano i dijeliti jednoga od

⁴⁹ K tomu još dolazi to da postoje takozvane „kršćanske“ verzije, primjerice reikija. Tu se dodatno moli Isusu Kristu za „snagu reikija“. Ali ovdje je baza reiki, a prava molitva dodatak. U ovome se smislu ne može govoriti o božanskome ozdravljenju ili ozdravljenju molitvom. Usp. 25. ožujka 2009. objavljeno pismo američkih biskupa s originalnim naslovom: GUIDELINES FOR EVALUATING REIKI AS AN ALTERNATIVE THERAPY. Committee on Doctrine United States Conference of Catholic Bishops“, br. 8.

drugoga. To činiti ne bi bilo u skladu s Božjom stvarnošću. Kršćanska slika o Bogu jest Trojstvo: jedan Bog u trima osobama.

Drugi: Isus nije tek neki među drugima. Ne, on jest „Krist“, Mesija, Božji Poslanik. On je druga božanska osoba Trojstva.

I treći: Isus Krist je „došao u tijelu“. Ovdje se naznačuje Božje očovječenje: Drugim riječima: Isus je potpuno Bog i istodobno potpuno čovjek.

Kad god se govori o Isusu i citira Bibliju, valja objasniti misli li se na ovu jedinstvenost osobe Isusa Krista, ili je pak on samo (najidealnije) utjelovljenje božanske snage ili božanskoga ponovnoga rođenja.

Dar razlikovanja

Za ovo više teološko, intelektualno razlikovanje povjerena nam je karizma razlikovanja; „*sposobnost razlikovati duhove*“ (1 Kor 12,10).

U ovome daru dariva Duh Sveti svjetlo u ljudskome razumu skrivena područja. Tako dolazimo na novu dublju razinu opažanja koje nam nije bez daljnjega dostupno.

Slobodan dar ili vlastita zasluga?

Bitan vidik razlikovanja odnosi se na podrijetlo dara. Stoga moramo pitati: Kako ljudi dolaze do darova ozdravljenja? Karizme daje Bog naime osobi uvijek izravno a nikada posredstvom drugih osoba ili „kanala“. Isto tako, oni nisu baštinjeni. Moguće je samo otvoriti im se, ali ih se ni na koji način ne može sam postići. A sam Bog zadržava sebi slobodu da te darove ponovno i povuče.

U jednome karizmatском daru djeluje uvijek Isus u Duhu Svetomu. Njegovo djelovanje nije proračunljivo i načinivo. Tko ima neki karizmatски dar, uvijek ostaje ovisan o Duhu Svetomu koji je

slobodan djelovati kako on hoće⁵⁰. Takve darove ozdravljenja kao i sve druge darove treba preispitati. Oni služe izgradnji Božjega kraljevstva i spasenju ljudi. Proslavljaju Boga.

Suprotno karizmama koje Bog dariva na slobodan način i koji njima obdarene osobe drže u ovisnosti o Bogu, kod iscjelitelja duha često se poseže za skrivenim silama. *Sam* čovjek je određenim ritualima, vježbama, meditacijama ili pak, kao kod molitve za ozdravljenje baštinjenjem došao do „više“. U pravilu su to „medijali“ (to znači određenim metodama, praksama posredovani) darovi, koji su dostupni svakomu ako izvrši odgovarajuće vježbe ili obrede.

Suprotno slobodi karizmi imaju molitelji za zdravlje prisilu dar prenijeti, bilo preko knjiga ili uvođenjem ili najkasnije na samrti na članove obitelji. A Duh Božji Duh je slobode (usp. 2 Kor 3,17).

Koje snage djeluju?

Većina iscjelitelja duha upada u nepriliku kad ih se upita: „Kako stojite prema Crkvi, prema vašoj župnoj zajednici? Posjećujete li bogoslužje i primete li sakramente?“ Odgovor često glasi: „To mi nije potrebno, ja sam iznad toga!“ Ali time je već navedena i stvarna razlika između iscjelitelja duha i ozdravljenja po Duhu Svetomu.

Jedan nekadašnji iscjelitelj duha, koji ništa nije znao o svojoj povezanosti s protivnom stranom, svoj je dar, nakon što je svoj život predao uskrsnulomu Isusu Kristu, izgubio. Time postaje jasna i razlika. Tko svoj dar hoće staviti u službu Bogu (a time i Isusu Kristu), vraća mu uvijek iznova svoj dar i moli za očišćenje dara od svega sebičnoga i krivoga. Moli za to da samo od Boga primi ono što je u njegovoj volji i što se njemu sviđa.

Posljedice liječenja

⁵⁰ Duh Sveti nekima daje poseban dar ozdravljenja da preko njih očituje milost Uskrsnuloga. Međutim, i najžarče molitve ne postižu uvijek ozdravljenje od svih bolesti (KKC br. 1508.)

Još je nešto kod razlikovanja važno: posljedice. Čini li liječenje slobodnim ili vuče posve tankoćutno nekoga u prokletstvo? Pavao govori: „*Sve mi je dopušteno! Ali – sve ne koristi. 'Sve mi je dopušteno!' Ali – neću da mnome išta vlada*“ (1 Kor 6,12).

Čudnovato je da u pravilu prvo liječenje iz okultnih izvora nije dostatno. Nego raste potreba za daljnjom pomoću i metodama, što u konačnici može dovesti u ovisnost. Zavodničko djelovanje privlačne snage u svijetu ozdravljenja duha može biti posljedica. Time tjelesno i psihičko dobro raspoloženje dobiva sve veću vrijednost.

Ovdje se pokazuje kako se zavođenje događa profinjeno. Zavođenje se u pravilu ne događa tako da se bori izravno protiv Boga, nego tako da je drugo važnije i u konačnici postaje nadomjestkom za Boga. Danas se nebrojenim ljudima posreduje da se vjera sastoji u tome da su oni sami bog; da ne trebaju Stvoritelja i Otkupitelja samo ako traže svoje „nutarnje božansko sebstvo“. Ovo obožavanje Ja egzaktno je zavođenje u takozvanom raju (usp. Post 3). Svaka metoda, svejedno je li stara 1000 godina ili je potpuno nova, koja hoće čovjeku pomoći da dođe do sreće i pritom prikazuje put k Bogu bez našega osobnog obraćenja, krije u sebi opasnost odvajanja od Boga u sebi.

Sažetak: Sile i energije koje svoje podrijetlo nemaju od Duha Svetoga odnosno od trojedinoga Boga Biblije, polazeći od kršćanske vjere treba odbaciti, budući da škode pravomu ozdravljenju čovjeka, makar prolazno na određenim područjima mogu dati ublaženje i pomoć. Budući da odvođe od Isusa Krista, pravoga spasa i blokiraju ili sprječavaju trajno „nebesko“ ozdravljenje.

1.3. Filozofija i slika čovjeka

Svi spiritualni postupci ozdravljenja imaju kao temelj određenu sliku (predodžbu) o svijetu, o čovjeku i o smislu života. To može biti

filozofski način gledanja. Takvi čisto filozofski načini gledanja i predodžbe mogu se nadomjestiti drugim načinima gledanja i predodžbama. Drukčije je kod religioznih svjetonazora. U religiji⁵¹ se radi o vezivanju. Religija pokazuje uza što se naše srce veže, komu ili čemu darujemo povjerenje. Ali sada može filozofski način gledanja prijeći na religiozni svjetonazor.

Razlikujuće pitanje je sada dokle je jedan nekršćanski, spiritualni postupak ozdravljenja vezan uz nekršćanski svjetonazor. Ili drukčije upitano: Može li se ovaj postupak ozdravljenja i odvojeno od filozofske i religiozne pozadine plodno prakticirati? Drugim riječima: mogu li ovi postupci ozdravljenja biti „preimenovani“, tako da kroz čovjeka više ne teče kozmička energija, nego prirodna snaga života ili snaga Duha Svetoga?

Što može postati „preimenovano“?⁵²

U pitanju koji postupci ozdravljenja mogu biti „preimenovani“ a koji ne, mišljenja se i među kršćanima razilaze. Gdje su odlučni kršćani nejedinstveni, smije svatko vjerovati osobnome vodstvu Duha Svetoga. Ovo vodstvo može, ovisno o situaciji, izgledati različito. Dok neki zahvalno prihvaćaju određene postupke ozdravljenja, koji su ranije bili povezani s istočnom filozofijom, drugi to ne čine.

U postupke ozdravljenja koji se mogu odvojiti od svjetonazorne pozadine, ubraja se određene oblike kineziologije, akupunkturu, akupresuru i autogeni trening. Ove se stvari može smatrati darom od Boga. Neko sam vrijeme i sam bio prihvatio jedan oblik akupresure od jedne kršćanske terapeutkinje. Terapeutkinja je

⁵¹ Re-ligio znači ponovno vezivanje.

⁵² Bilo bi vrijedno razmisliti ne bi li kod nekih postupaka ozdravljenja promjena imena bila korisna ili čak potrebna, da se označi odmak od izvorno pratećega svjetonazora (primjerice, umjesto „tradicionalna kineska akupunktura“ „zapadna akupunktura“). Time bi kršćanima bilo jasno da s jedne strane kroz tisuću godina raslo iskustvo medicinskoga znanja ljudi u Kini hoće rabiti, ali slobodni od isповijedanja taoističke religije ili konfucionističke filozofije.

tijekom liječenja molila i uvijek mi na kraju priopćila dojmove koje je u molitvi primila.

Ali i takvi postupci ozdravljenja mogu, ako ih se svjesno ne ugrađuje u kršćanski put ozdravljenja, zatvoriti vrata do pravoga i dubokoga ozdravljenja. Jer opasnost se sastoji u tome da se ne obraća Trojedinomu Bogu, izvoru spasenja, nego se obožava određene metode. I ovisno o terapeutu može nešto od duhovnoga stava terapeuta „uteći“.

2.

Osoba terapeuta (liječnika)

Time smo stigli do vrlo odlučujućega područja: do osobe terapeuta. Ova osoba je kod mnogih postupaka liječenja, kod kojih su u igri spiritualni elementi, presudna. Jer ovisno o duhovnoj pozadini i osobnome izvoru snage pouzdanja terapeuta može ista metoda ili isti postupak liječenja nanijeti štetu ili donijeti zdravlje. Jer jedan te isti terapeut može prakticirati na različite načine i pod različitim predznacima.

Jedan terapeut je primjerice kršćanin⁵³: on liječi ljude u biblijskome smislu cjelovito i pazi na brižnu, znanstveno sigurnu dijagnozu. Ako je potrebno, predaje pacijenta liječniku. Drugi terapeut živi primjerice u ezoterijskome misaonom blagu (makar se prokazuje kršćaninom i eventualno čak odlazi na bogoslužje), i tako može pacijenta nesvjesno uvući u ezoterijsko područje. Može nastati zavodnička privlačna sila. Isto se tako može dogoditi da su izvorne

⁵³ Postoje i kršćanske škole (primjerice, www.cdschweiz.ch) za cjelovit postupak liječenja, koje nude izobrazbu u različitim terapijama i masažama.

metode liječenja doduše u redu, ali se zatim preporučuju daljnje metode koje to više nisu.

Duhovno-religiozno udomaćenje

Stoga nisu važni samo znanje o terapiji i način njezine učinkovitosti, nego isto tako i osoba i svjetonazor (religija) terapeuta. Pritom mogu biti korisna sljedeća pitanja:

- Kojemu svjetonazoru ili religiji pripada terapeut?
- Što on osobno vjeruje i koliko je njemu važna duhovnost?
- Pripada li nekoj Crkvi?
- Kako dolazi do duhovne snage koju posreduje?
- Mogu li i drugi prakticirati ovaj oblik terapije ili terapeut postaje „guru“?
- Kojim putevima izobrazbe je prošao?
- Pokušava li mi svoj svjetonazor nametnuti? Obecava li mi ozdravljenje? Rabi li svoju terapiju u dobrom smislu dijagnostike ili se bavi proročanstvom (pretkazivanjem budućnosti)?
- Vodi li me do vlastite odgovornosti i samostalnosti, ili pak radi čak sa strahom i vodi me u ovisnost?

Terapeuti koji rade u kršćanskom smislu, dat će o tome spremno izvješće. Jer nemaju što skrivati.

Tko se kao vjernik podvrgava operaciji ili terapiji, zna da je Bog gospodar svega. Tada je dobro sebe i liječnika/terapeuta staviti pod zaštitu i gospodstvo Isusa Krista.

Čovjek koji sebe i liječnika koji liječi stavlja pod volju Božju, često sam osjeća služi li mu liječenje na dobro ili ne. Važno je stajati uz najnutarniji dojam, ići putem vjerno u molitvi i, ukoliko je potrebno, prekinuti liječenje.

3.

Pojedinačna područja promatrana izbližega

Dva ćemo područja, o kojima se u kršćanskim krugovima često kontroverzno raspravlja, hoćemo još promotriti.

3.1. Homeopatija

Homeopatija (iz grčkoga: homoion pathos, što prevedeno znači isto što i „slična bolest“ postala je poznata po liječniku, kemičaru i ljekarniku Samuelu Hahnemannu (1755.-1843.). Svojim nezadovoljstvom s tadašnjom medicinom, čije su se metode liječenja u bitnome svodile na to da se „zle sokove“ „istjera“ otvaranjem krvnih žila, otvaranjem, znojenjem i odvođenjem, sve više se posvećivao studijama o ljekovitim biljkama i sredstvima za liječenje i prevođenju inozemnih rezultata istraživanja. Pritom je naišao na neki engleski članak o djelovanju kore kininovca. Nakon toga je vlastitim pokusima otkrio da kora kininovca, uzeta od

zdravih, izaziva simptome malarije, dok pacijenti koji trpe od malarije uzimanjem kore kininovca ozdravljaju.

Iz rezultata svojih pokusa formulirao je Hahnemann načelo homeopatije: slično ozdravlja sličnim⁵⁴. Zasluga Hahnemanna bila je učiniti ovaj princip za medicinu ponovno izvedivim i iskoristivim (nebrojenim pokusima preko djelovanja biljaka, minerala i životinjskih tvari). Da bi izbjegao moguće pojave trovanja, Hahnemann je vrlo brzo došao do toga da radi s razrijeđenom supstancom za liječenje. Pritom je pronašao da više razrijeđene substance bolesnika često ozdravljaju obzirnije i brže ozdravljaju nego koncentrirane. Na temelju ove spoznaje nazvao je ovaj postupak postupna razrjeđivanja prasustance „potenziranje“.⁵⁵

Tri smjera

Danas postoji više pravaca u homeopatiji: klinička (zvana i prirodoznanstveno-kritička) homeopatija koja poglavito rabi manje stupnjeve razrjeđenja i mješavina iz više polazišnih tvari i klasična homeopatija, koja nakon iscrpna razgovora o anamnezi propisuje pojedinačno sredstvo koje zahvaća sveukupnu simptomatiku pacijenta i time predstavlja vrlo individualno propisivanje.

U posljednje se vrijeme na tržištu alternativnih metoda liječenja pojavio i treći oblik homeopatije: „nova homeopatija“. Ona više nema nikakve veze s sa znanstveno fundiranom i od Hahnemanna utemeljenom homeopatijom. Ova „nova homeopatija“ jasno spada na područje ezoterije⁵⁶ i treba ju s kršćanskoga gledišta odbaciti.

⁵⁴ Već je Hipokrat navješćivao ovaj zakon liječenja: „Preko sličnoga nastaje bolest i primjenom sličnoga se bolest liječi.“

⁵⁵ Ovaj odabir riječi njegovi kritičari danas navode kao dokaz za duhovnu dimenziju ove metode liječenja – kao i pojmove „životna snaga“ i „poput duha“. Ovi su pojmovi bili u njegovo vrijeme općenito rašireni i izražavaju predodžbu da se u svakome živom biću nalazi snaga kao usmjerenost prema cilju razvoja. Kad je Hahnemann rabio pojam „poput duha“, onda se to nije događalo u smislu „duhovan“ ili „produhovljen“. Ovdje se romanski jezik krivo interpretiralo.

⁵⁶ S tzv. „Körblerrute“ (nazvanoj prema pronalazaču) testirani su stanja bolesti i lijekovi, i liječenje najčešće nije bilo homeopatskim lijekovima, nego tzv. „Strichcodes-ima“, koji se nanose ili izravno na pacijenta, ili u lijekove odnosno namirnice i trebaju djelovati energetski.

Prosudba

Prosudba homeopatije (barem kliničke i klasične homeopatije) dijeli kršćane vjernike. Zbog čega? Odlučujuće je pitanje: Što ovdje djeluje? Prema današnjim znanstvenim spoznajama ne znamo što točno u homeopatiji djeluje. Jer kod potencija preko dvanaestoga stadija razrjeđivanja ne nalazi se više kemijska molekula polazišne tvari.

Neki se sad boje da su ovdje u igri bezbožne snage, budući da je Hahnemann imao kontakt sa slobodnim zidarima⁵⁷ i spiritistima. Drugi se pouzdaju u to da će znanstveno istraživanje za nekoliko desetljeća⁵⁸ moći utvrditi učinak.

Naposljetku mora o pitanju treba li homeopatiju prakticirati ili ne, svaki pojedinac za sebe odlučiti. Tko s homeopatijom nema načelnih problema, neka potraži pouzdana i iskusna terapeuta koji ne polazi od predodžbe liječenja energijom, jer se inače preko takva terapeuta mogu otvoriti vrata do ezoterije.

3.2. Visak

Ljudi u pravilu rabe visak medijalno da bi tako primili informacije. U drugoj polovici 19. stoljeća dvojica francuskih

⁵⁷ Predbacivanje da je Hahnemann bio slobodni zidar ili spiritist do danas nije potvrđeno! S druge pak strane o Hahnemannu se govori kao o duboku vjerniku i skromnu čovjeku. „Bolesnika ne ozdravljam ja, nego Bog“, riječ je iz njegovih usta. Pa čak da je i bio slobodni zidar, moramo si postaviti pitanje moramo li na temelju njegove metode liječenja homeopatije, koja se temelji na prirodnoj znanosti, odbaciti! Kad bi kvaliteta vjere duhovnoga začetnika bila odlučujući kriterij, morali bismo odbaciti ne samo nauku o relativnosti nego i genijalno stvaralaštvo jednoga Mozarta, budući da su obojica, i Einstein i Mozart, bili slobodni zidari.

⁵⁸ Jer iz prošlosti možemo naučiti da to što prekoračuje naše trenutačno stanje spoznaje, može unatoč tomu biti. U Božje stvorenje spadaju mnoge neprotumačive stvari. Njih ne smijemo samo zbog toga pripisivati protubožjim dusima što ih ne možemo protumačiti ili jer potječu iz nekršćanskoga prostora. I Kopernik i Galilei su radi svojih tvrdnji da se zemlja vrti oko sunca, jako napadani i progonjeni. Obojica su svojim znanjem ispred vremena, ali to nisu mogli dokazati sredstvima koji su im tada bila na raspolaganju.

svećenika⁵⁹ s velikim su se „uspjehom“ bavili viskom i u crkvenim krugovima ga učinili prihvatljivim za otmjeno društvo. Tako je bilo (i ima) pobožnih svećenika i redovnica koji su se bavili viskom (ili to još uvijek čine). Kako bavljenje viskom treba ocijeniti?

Neki uzimaju u ruku visak jer hoće postići dobro i poslužiti ljudima. U ovome smislu mnogi rabe visak da ljudima pomognu ozdraviti. Istodobno se visak može koristiti i za dobivanje informacija koje drugima škode. Jedno pitanje stoga glasi: *Kako se tko koristi viskom?*

Daljnje pitanje je čime se visak pokrene? Različiti eksperimenti, koji su provedeni na sveučilištima – između ostalih i na Parapsihološkom institutu u Freiburgu im Breisgau – pokazali su da svaka misao ili voljni poticaj u tijelu oslobađa aktivnosti koji se mogu prenijeti i na najmanje mišiće i time mogu i visak zanjihati. Rezultat viska prema tome nije objektivan. On je uvijek pod utjecajem (i) terapeuta.

Time dolazimo do dubljega pitanja: Je li visak oruđe koje Bog hoće ili koje se Bogu protivi? Jer ni dobra namjera ne može opravdati krivo sredstvo (usp. KKC 2116). S time je povezano pitanje: Odakle dolaze primljene informacije? Dolaze li one od Duha Svetoga? Iz vlastite podsvijesti? Nalazi li se ondje toliko znanja ili informacije dolaze i iz skrivenoga svijeta duhova? Je li sve pomiješano?

U Knjizi Ponovljenoga zakona čitamo: *„Neka se kod tebe ne nađe nitko tko bi kroz oganj ponio svoga sina ili svoju kćer; tko bi se bavio gatanjem, čaranjem, vračanjem i čarobnjaštvom; nitko tko bi bajao, zazivao duhove i duše predaka ili se obraćao na pokojnike. Jer tko god takvo što čini gadi se Gospodinu; zbog takvih odvratnosti njih i goni ispred tebe Gospodin, Bog tvoj. Budi posve vjeran Gospodinu, Bogu svome“* (Pnz 18,10-13).

⁵⁹ Jedan je bio Abbe Alexis Mermet, rektor kapele svete Magdalene, Jussy kod Genfa (umro 7.9.1937.)

Ono što se ovdje označuje kao „gatanje“ – i kao protubožje sredstvo – primjenjuju ljudi darom spoznaje na visak. Oni visak označuju kao medijalno i bezbožno sredstvo koje u konačnici stoji na putu čovjekovu spasenju. Pritom se upućuje na sljedeće:

Prvo: Nije u središtu Bog, nego medij visak⁶⁰. Ne pita se Boga nego visak koji na sva moguća pitanja odgovara kao automat. Način kako Bog odgovara nije tako jednostavan. U put vjere često spada to da on od nas traži da živimo s otvorenim pitanjima. Ali ako u središtu stoji visak, on postaje nekom vrstom „boga“, što je idolopoklonstvo.

Visak može učiniti ovisnim. Oni koji su napustili visak govore kako su viskom upali u tešku ovisnost i jedva su se usuđivali neku odluku donijeti bez viska: „Nisam htio preuzeti nikakvu odgovornost i bilo mi je drago da je visak sve bitno za mene odlučivao.“

Drugo: Ljudi koji se bave viskom, zaostaju u svome duhovnom rastu. Bitna područja njihova duhovnog života tako kržljaju i tako sprječavaju duboko osobno ispunjenje. Bog često želi senzibilnost ovih ljudi Duhom Svetim pročititi, produbiti i darovati im svoje karizme. Ali budući da se čvrsto drže viska, on im postaje zaprekom. To pokazuju i sljedeća iskustva:

Prvo iskustvo

Brat Franz Bommer je desetljećima medicinski brat u benediktinskome samostanu u Disentisu. Mnogim bolesnicima pomaže on savjetom i djelom. Neka iskustva nam priopćuje u sljedećemu razgovoru:

Više od deset godina bavili ste se viskom, kako ste do toga došli?

⁶⁰ Kod viska se ponaša slično kao kod pomicanja stola da su mogući samo odgovori Da/Ne. Kontaktirano duhovno biće se moli da svoje odgovore Da primjerice naznači njihanjem u širinu a odgovore Ne u poprečnome pravcu. Nažalost je od svih spiritističkih tehnika kod viska vjerojatnost najveća da će se vlastita podsvijest uključiti u komunikaciju. Stoga primljene informacije treba ovdje uživati s najvećim oprezom (www.paranormal.de/spiritismus/pendeln).

Preko poznatoga subrata patra Thomasa Häberlea. On se tijekom gotovo pedeset godina kod bolesnih i kod ljudi koji su tražili pomoć bavio viskom. Bio je sedam godina sa starijim tegobama kod mene na bolesničkom odjelu. Preko njega sam došao u kontakt s viskom i bavljenjem viskom.

Što ste bavljenjem viskom htjeli postići?

Htio sam za ljude koji traže pomoć u svojim različitim bolestima i nakanama potražiti jedan oblik terapije ili odgovor.

Što vas je pokrenulo da prestanete baviti se viskom?

Za mene je primjena viska uvijek bio provizorij. U meni se javila želja ljude koji traže pomoć dovesti do Božje riječi i do Duha Svetoga, da bi tako u Isusovoj ljubavi iskusili ozdravljenje.

Također sam u sebi osjetio žudnju da kod sebe i kod bližnjih koji traže, osnažim vjeru u trojedinoga Boga i te ljude pratim. To se događa samo u molitvi, tu visak i druge tehnike nemaju što tražiti. Tehnike ometaju razvoj i djelovanje Duha Svetoga u čovjeku.

U svemu tome bio sam ojačan razgovorom s liječnikom i đakonom Philippom Madre, kojega sam pomogao upoznati prilikom škole za voditelje obnove iz Duha Božjega u listopadu 1999. godine.

Što se otada u vašemu služenju bolesnima promijenilo?

Danas se moje služenje sastoji u tome da nakane pažljivo poslušam, povedem ljude k Isusu, k Božjoj riječi i uvedem u molitvu da bi vjera u tim ljudima mogla rasti i oni tako iznutra i izvana mogli postići ozdravljenje, sa ili bez liječničkih zahvata i terapijskih mjera.

Što biste danas rekli osobi koja se bavi viskom?

Sretan sam da se više ne trebam baviti viskom i što to više niti ne mogu. Moj poziv je sebe i bližnje u najrazličitijim molbama uvoditi u vjeru trojedinoga Boga i njegovu snagu ozdravljanja. U ovome služenju bavljenje viskom je deplasirano.

Drugo iskustvo

Melanie Gähwiler pripovijeda: „Kao dijete igrala sam se viskom. Tada je to bilo jednostavno samo napeto, rasonoda. Nisam znala da sam time protubožje duhove pozivala u svoj život, otvarala im vrata i upadala u neželjenu ovisnost. Odakle sam to trebala znati? Nisam čula nikakav oslobađajući, snažan, pravi navještaj koji štuje Boga.

Unatoč tomu pronašla sam živ, osoban odnos s Bogom. Iskusila sam i doživjela da stvarno postoji taj, svom dušom traženi Nasuprotnik za kojim sam čeznula. Uza sav radostan napredak i duhovni rast, preko jedne stvari nisam mogla prijeći. Kao nekom gumenom vrpcom držana, vraćan sam natrag, svejedno koliko sam se trudila.

Naposljetku sam uz pomoć Duha Svetoga otkrila svoj grijeh. Nakon što sam ga ispovjedila, doživjela sam kako je tama s mene otpala i kako sam mogla odahnuti u novoj slobodi. Neutemeljeni strahovi koji su me neko vrijeme obuzimali, nestali su.

Otada sam dovedena do intenzivnoga služenja za Božje kraljevstvo i do dosljednoga nasljedovanja. Živim sve više i više u slobodi i u autoritetu djece Božje i ispunja me tugom kad vidim da vlastite sestre i braća u vjeri (pa i svećenici i redovnici) u svakakvim vezanostima mučno, čeznući za ispunjenjem, idu kroz život.“

3.3. Rašlje

Poseban oblik bavljenja viskom je su i rašlje, da bi se otkrilo vodene žile i škodljiva zračenja zemlje i zaustavilo ih se ili se od njih zaštitilo. Što o tome treba držati?

Bog je zemlju stvorio savršenom. „*Sve bijaše veoma dobro*“ (Post 1,31). Ali padom u grijeh i stvorenje je bilo ranjeno i biva kao i čovjek od Sotone zlouporabljeno. Isus Krist je pak otkupio ne samo čovjeka, nego i stvorenje!

Ali ljudi sada s posebnom osjetljivošću opažaju žile vode i po zdravlje škodljiva polja napona. I time ti ljudi dolaze u situaciju

odluke: Kako se trebaju ponašati? Povjeravaju li se otkupiteljskoj snazi Isusa Krista ili grade na (skrivenim) moćima za zaštićivanje?⁶¹.

K tomu se mora spomenuti i to da neki koji koriste rašlje nakon utvrđivanja polja smetnja imaju pripravno skupo rješenje. Onomu koji traži savjet u njegovoj nevolji tada ne preostaje ništa drugo nego kupiti skupi madrac ili aparat za otklanjanje smetnji.

Gdje god su ljudi zaokupljeni okultnim sposobnostima kao visak, rašlje i zaštićivanje, odbijaju u konačnici Božju brigu i skrb koju nam on želi darovati. Uskraćuju samima sebi iskustvo živoga Boga.

4.

Dušobrižnički naputci i pomoć

Bog uvijek i u svim situacijama ima za nas pripravljene puteve ozdravljenja. Čak i onda, kad smo se upleli u sva moguća područja protubožjega. Da bismo njegove puteve ozdravljenja mogli razumjeti, moramo si posvijestiti u koje smo ovisnosti i neslobode upali.

Jedna legenda pripovijeda: U vrijeme svetoga Nikole živio trgovac koji je bio jako bogat. Danonoćno je razmišljao samo o tome kako bi mogao postati još bogatiji. Jednoga dana mu pristupi đavao i pita ga: „Ne želiš li postati najbogatiji čovjek na čitavome svijetu i posjedovati više od svih drugih ljudi zajedno? Dat ću ti sav novac svijeta, ali samo pod jednim uvjetom, da ti meni dadeš svoju

⁶¹ Kad tko trpi od vodenih žila, trebao bi najprije razmišljati o prirodnoj pomoći, kao što je primjerice, premještanje kreveta, fotelje i tako dalje. Isto tako može djelotvorna pomoć biti i molitva za zaštitu.

dušu.“ Biti neizmjereno bogat, o tome je trgovac uvijek sanjao, i tako se upusti u ovaj najbolji, kako je mislio, posao svoga života.

Tko se otvorio okultnim izvorima...

Ova legenda pokazuje ono što potvrđuje dušobrižničko iskustvo. Kad se ljudi upuste u protubožja područja, oni za to dobivaju nešto⁶², ali istodobno „gube“ dio svoje duše. Tko dopušta da mu pomogne zlo (pa i ne znajući), najčešće bude vezan. Nastaje neka vrsta nutarnje blokade, otpora, neslobode... prije svega protiv Boga i njegove istine.

Okultno opterećenje može nastati onda, kad se tko

- upusti u kojekakve magijske prakse. Ovamo spadaju spiritističke sjednice, micanje stolova, tarot, zazivanje duhova, zaklinjanje pokojnika, čarobnjaštvo, zapisivanje krvi i još puno toga.
- utječe vraćanju, visku i bajanju i povjerava se takvim ljudima.
- u obitelji obavlja spiritističke ili sotonističke prakse. Negativno prenošenje na članove obitelji koji ne sudjeluju često se opaža. Nadalje mogu i prakse drugih članova obitelji, posebno neposrednih predaka, dovesti do smetnji koje koriste različite prakse ozdravljenja, u kojima djeluju protubožje sile.

U prvoj zapovijedi govori Bog o mogućim opterećenjima sve do trećega ili četvrtog koljena (usp. Pnz 5,10). Slikovito rečeno: Tko pije prljavu, onečišćenu ili zatrovanu vodu, u njegovu tijelu može zaostati nešto od prljavštine i otrova. Od takvih „ostataka“ mora se osloboditi da bi se došlo do punine života.

... potrebno je odvratanje i ozdravljenje

⁶² To može – kao što je već spomenuto – biti i oslobođenje tegoba ili boli i psihičko i fizičko ojačanje kao uspjeh, vlast nad ljudima ili bogatstvo.

Tko nasljeđuje Isusa, njemu Duh Sveti u svjetlu Božje ljubavi može pokazati da se upustio u protubožja područja. I premda toga nije bio svjestan⁶³, ili se takvo što dogodilo u djetinjstvu, protubožja se opterećenja mogu usidriti.

Kad netko sada spozna da se upustio u protubožja područja (grieh protiv prve zapovijedi) ili postane svjestan da su možda protubožja opterećenja na njega došla, primjereni su sljedeći koraci ozdravljenja:

1. Reći Ne svemu protubožjemu

U Isusovo ime *svemu protubožjemu*, u koje se upustilo, *reći Ne*. Isto je tako potrebno prije svega odvojiti se od povezanosti s osobama preko kojih je protubožje na nas došlo (a time najčešće i od samih osoba), i *zamoliti Boga za oprostjenje*.

Gdje je moguće, potrebno je potražiti sakrament ispovijedi sa sakramentalnim odrješenjem preko svećenika. Gdje to nije moguće, mogu se sva područja od kojih se hoće odvojiti, svjesno kod euharistijskoga slavlja položiti na oltar. Jer ondje je Isus Krist u otkupljujućoj snazi svoje smrti i svoga uskrsnuća prisutan i djelotvoran.

2. Prihvaćanje ili obnova krštenja

U krštenju *vezati svoj život uz Isusa Krista* i njega prihvatiti kao jedinoga Spasitelja. To od početaka kršćanstva sve do danas sadrži trostruko (to znači potpuno) odreknuće od zla: Odričem⁶⁴ se od đavla i svjesno odvajam od svega protubožjega, kao i trostruko otvaranje Božjoj ljubavi, „Vjerujem“: Vežem svoj život uz trojedinoga Boga. Njemu povjeravam vodstvo života i uzimam Evanđelje kao nit vodilju i mjerilo vlastitoga života.

⁶³ Suprotno Duhu Svetomu, koji u svemu poštuje našu slobodu, protubožje sile prodiru posvuda gdje im se za to ponudi mogućnost.

⁶⁴ Vidi obred krštenja...

Molitva za oslobađanje od svega protubožjega i njezino djelovanje dovršava ova dva koraka.

Ovisno o situaciji mogu sada dodatno biti primjereni sljedeći koraci. *Molitva za ozdravljenje*, ako se nečim protubožjim bilo zaokupljalo i *molitva za ispunjenje Duhom Svetim*.

3. Odstranjivanje svega što ne valja i čišćenje

Uništiti sve predmete (i knjige i CD...) koji su bili povezani s okultnom djelatnošću. Ovamo mogu spadati i predmeti koji su iz okultno opterećenih područja doneseni kao uspomena ili pak primljeni kao dar.

Ovamo može također pripadati odvajanje od magične slike svijeta i dualističke slike o Bogu (da su dobro i zlo jednako jaki). Isto je tako potrebno napustiti nasilne i osiguravajuće stavove, jer Isus je izvojevao pobjedu i on je Gospodar nad svim silama.

4. Darove povjeriti Isusu

Tko posjeduje posebne darove i sposobnosti i njima se služi, potreban mu je sljedeći korak: Prekinuti spremnost služenja zlu u Isusovo ime, kao i *vraćanje medijalnih sposobnosti* Bogu.

Dodatak

U ovome Dodatku daju se prve informacije o pojedinim područjima u skraćenome obliku. Mnogi naputci potječu iz preporuke vrijednih knjiga „Priručnik alternativne medicine. Prikaz i prosudba s kršćanskoga gledišta“, te „Putovi ozdravljenja?“ (v. popis literature), nadalje iz „Wikipedia – slobodna enciklopedija (njem.)“⁶⁵ iz interneta, kao i od stručnjaka koji su nam bili na pomoći. Želja nam je u ovome Dodatku osim prve informacije pružiti i prosudbu iz kršćanske perspektive.

Akupunktura

Akupunktura (latinski *acus* = igla i *punctio* = ubod) je jedno područje tradicionalne kineske medicine (TKM). Tanke igle uvlače se kroz kožu i ubadaju u „akupunkturnu točku“, koja se prema vrsti točke nalazi na različitoj dubini. Procedura u pravilu ne izaziva nikakve ili posve male bolove.

Akupunktura i akupresura zasnivaju se na pretpostavci da tijelo ima nevidljivu životnu energiju koja teče nevidljivim putevima. Promijeni li se tok, ili je zapriječen, u tijelu dolazi do neravnoteže koja može izazvati bolest.

Do sada nije uspjelo posvema razjasniti način djelovanja akupunktura. Ali do sada je poznato: Na mnogim definiranim akupunkturnim točkama prolaze snopovi živaca kroz rupe u mišićima pod kožu. Osim toga poznato je da podražaji živaca akupunkturu sprječavaju sprovođenje signala boli prema leđnoj moždini. Ubadanjem igala povećava se lučenje endorfina (substanci protiv bolova) i neurotransmitera (hormona u mozgu) koji djeluju na udaljene organe. Prokrvljenost se poboljšava, mišići se opuštaju.

⁶⁵ U ovome izvoru nije sve znanstveno provjereno. Ipak, za početno shvaćanje i prvu prosudbu ove informacije su često korisne.

Time je objašnjen pozitivni utjecaj akupunkture na stanja boli, depresije i strahove, ali i na oboljenja ovisnosti.

Čisto europsku metodu akupunkture pod nazivima: auriculo-medicina, ušna akupunktura razvio je francuski liječnik dr. Nogier iz Lyona i prvi put publicirao 1952. godine. Ova je metoda nastala bez dalekoistočnih utjecaja.

Prosudba: Akupunktura se može primjenjivati bilo kao čista metoda, bilo kao dio tradicionalne kineske medicine (TKM) povezane sa svjetonazorom Taoizma, koji naučava između ostaloga reinkarnaciju i panteizam. Stoga je (i ovdje) poželjno, informirati se prije terapije tko primjenjuje metodu – u pitanju je duhovna pozadina terapeuta – i primjenjuje li se akupunktura kao čista metoda ili sa svjetonazorskom pozadinom. U ovom posljednjem slučaju terapija nije za preporuku.

Akupresura / Shiatsu

Akupresura (latinski *premere* = pritiskati) je metoda liječenja koja se primjenjuje osobito u tradicionalnoj kineskoj medicini (TKM) i u japanskoj medicini. Akupresura je jednostavna tehnika masaže, primjenjivana u kineskome medicinskom sustavu. Danas se u Kini akupresuru preporučuje za samoterapiju prenapetosti i umora kao i za sprječavanje bolesti. Isto vrijedi i za Shiatsu, japansku varijantu ove metode.

Akupresura i Shiatsu zasnivaju se na tome, da pritiskanjem na određene točke meridijana (pretpostavljenih u toj metodi) nastoje ponovno uspostaviti ravnotežu energetskoga toka poremećena bolešću ili nezdravim stilom života.

Prosudba: Kao kod akupunkture.

Amulet

Amulet (latinski *amuletum* = davatelj snage) je bilo koji predmet kojemu se pripisuju magične moći, po kojima bi on trebao donijeti sreću i odvratiti zlo. Amulete se nosi na tijelu (često i kao ukras) ili

na odjeći, drži ih se u vozilima ili u kući, ili se objesi stoci oko vrata. Mogu se sastojati od različitih materijala, a njihovi bi se nositelji trebali osjećati zaštićeni samim njihovim prisustvom. Kod amuleta je na djelu pretpostavka da magične moći djeluju na čovjeka, a da se amuletom on od njih brani.

Prosudba: Amulet treba odbaciti kao oblik praznovjerja.

Antropozofija

Antropozofija (doslovno: mudrost o čovjeku) je nauk čiji je osnivač Rudolf Steiner (1861.-1925.). Ta duhovna i tajna znanost nastoji posredovati uvid u više svjetove. U taj nauk pripada i posebno učenje o Isusu Kristu, a po tome se nauku u biti razara temeljna vjera u Isusa kao utjelovljenoga Sina Božjega.

Studirajući duhovne znanosti Rudolf Steiner je došao do shvaćanja da su početkom naše ere rođena dva dječaci Isusa, oba iz plemena Davidova. Pri tome se on poziva između ostaloga i na različita izvješća o Isusovu rođenju u Evanđeljima po Mateju i po Luki. Dječak Isus Matejeva Evanđelja za Rudolfa Steinera je reinkarnacija Zaratustre.

U dvanaestoj godini Zaratustra napušta tijelo toga dječaka Isusa i ide u tijelo drugoga dječaka Isusa, kojega je opisao evanđelist Luka. Stoga taj dječak postaje potpuno drukčiji, nakon što je u njega ušao duh Zaratustre. Time Steiner objašnjava čuđenje njegovih roditelja kad su ga našli u jeruzalemskom Hramu.

Do tridesete godine živio je duh Zaratustre u mladiću Isusu, koji je poticao iz natanovske linije kuće Davidove. „U tome drugom tijelu dozrijevaio je on do još veće punine. Još valja napomenuti, to drugo tijelo, u kome je sad živio duh Zaratustre, imalo je značajku da je u njegovo astralno tijelo Buda slao svoje impulse iz duhovnoga svijeta. ... Sve ovo bilo je nužno da bi nastalo ono tijelo što je u Jordanu primilo Krista po Ivanovu krstu“ (Rudolf Steiner).

Isus dakle ne bi bio identičan s Kristom. Duh Krista, koji je pri krštenju u Jordanu ušao u Isusa, po ovome učenju napustio ga je

prije njegove smrti na križu. Stoga je Isus na križu uzviknuo: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ Iz ovoga je jasno vidljivo da nauk Rudolfa Steinera o Isusu Kristu razara centralno otajstvo kršćanske vjere. Krista se, naime, shvaća kao čisto svjetlosno biće, nastanjeno u suncu, koje je sada postalo duh zemlje, a ne posrednik između Boga i ljudi.

Namjera antropozofije da prožme sva područja života djeluje na mnoge ljude privlačno, što se osobito pokazuje u antropozofnoj medicini i u waldorfskim školama. Popularnost tih škola temelji se na činjenici da one više važnosti polažu na osobnu glazbeno-umjetničku naobrazbu negoli na uspjeh u tradicionalnim područjima znanja.

Premda waldorfske škole ne žele biti svjetonazorske škole, u njima ipak djeluje „duh antropozofije“. U njima se naučava ponovno rađanje pojedinca, predodžba o sedam godišnjih faza života i *antropozofsko ponašanje povijesti*.

Rudolfu Steineru je važan sljedeći vidik ideje o reinkarnaciji: Ljudski duh sam si traži određene oblike sudbine. On si primjerice traži svoje roditelje, svoje bolesti, svoj životni put. Ovome daje podlogu predodžba kako si ljudska duša u cilju poboljšanja u sljedećemu životu sama bira „pogodne“ životne uvjete, makar to bili i teški uvjeti. Jer, što je sa zemaljskoga stanovišta tegobna sudbina, to je u očima antropozofa traženi, nuždan put daljnjega razvitka i usavršavanja.

Djelotvornost *antropozofske medicine* i gore navedena mogućnost biranja životnoga puta ima svoj temelj u Steinerovu nauku o četiri članka istoga bića – takozvano fizičko tijelo, etersko tijelo, astralno tijelo i Ja – koji se u vremenski pomaknutim fazama susljedno „rađaju“. (Dva od tih članaka bića imaju po Steineru sposobnost napustiti tijelo i potražiti si u duhovnom svijetu naputke od viših duhovnih bića. Cilj je u krajnjoj liniji biti tako prosvjetljen, da se može čitati u duhovnome svijetu – naime u prošlosti, sadašnjosti i osobito u budućnosti). Antropozofski nauk smatra da

bolest potječe od neravnoteže četiri članka bića. To znači da se pokušava odgovarajućim „globulima“ ili razrijeđenim kapljama ojačati odgovarajući članak bića i smanjiti aktivnost drugih.

Prosudba: Nauk Rudolfa Steinera, kako je prethodno pokazano, jasno proturječi kršćanskoj vjeri.

Astrologija / Horoskop / Životinjski znak

Pojam „astrologija“ sastavljen je od riječi *astros* (zvijezda, zviježđe) i *logos* (riječ, pojam, nauk) i može se doslovno prevesti kao „nauk o zvijezdama“. Astrologija je sustav od raznih učenja, predaja i vjerskih načela sa ciljem da se iz položaja zvijezda dobije upute o osobama i događajima na zemlji.

Astrologija tvrdi da je životni put čovjeka donekle određen položajem zvijezda. Astrolozi pokušavaju iz konstelacije zvijezda dobiti saznanje o sudbini, budućnosti, karakteru i slično. Astrologija najjače dolazi do izražaja u vjerovanju u horoskope. Osnovna pravila astrologije spadaju u ezoteriju (tajna učenja).

U modernoj prirodnoznanstvenoj slici svijeta polazi se od toga da planete nemaju neki izravan utjecaj na čovjeka, a u znanstvenim studijama se ne potvrđuju iskazi i predviđanja astrologije. Za razliku od astrologije, astronomija se bavi izgledom, promjenama i kretanjima nebeskih tijela. Ona predstavlja znanstveno bavljenje nebeskim svodom.

Počevši od njena nastanka u pretkršćanskome tisućljeću pa do šesnaestoga stoljeća nije se pravila razlika između astrologije i astronomije. „Astrologija je nastala u vrijeme kada se vjerovalo da Zemlja stoji u središtu svemira i da nebeska tijela svaki dan učine jedan krug oko Zemlje. Astrologija bi htjela pomoću rođendanskog horoskopa predkazivati događaje na Zemlji, analizirati osobne sudbine ili birati pogodna vremena za određene radnje. No, prije nekih 300 godina naša su se saznanja o građi univerzuma i o silama koje tu vladaju temeljito popravila i promijenila. Pa ipak, astrologija živi još u vremenu kada se zvijezde smatralo bogovima koji određuju

sudbinu ljudi. U ovih 300 godina došlo je do potpune i jasne podjele između astronomije i astrologije. U astrologiju ne vjeruju danas ni jedna astronomka niti bilo koji astronom“ [prof. dr. Harry Nussbaumer, Institut za astronomiju na Saveznoj tehničkoj visokoj školi u Zürichu. Citirano iz časopisa „Sonntag“ 3 (2009.)]

„Horoskop“ je grčka riječ. Tu se misli na izračunati položaj zvijezda s obzirom na mjesto, dan i sat nekoga događaja, osobito rođenja. Takav horoskop rabi se u astrologiji kao polazište za tumačenje karaktera i sudbine.

Najpoznatiji oblici horoskopa su: rođendanski horoskop (trebao bi odrediti nepromjenjivi „pečat“ karaktera novorođenčeta), elekcijski horoskop (kazuje pogodno vrijeme za neki pothvat), partnerski horoskop (trebao bi otkriti sve o međusobnom odnosu u određenoj vezi između ljudi), a osim toga postoje horoskopi koji redovito izlaze u novinama i časopisima.

Osnovu za horoskop daje „krug životinja“. Znak životinje u zvjezdanom krugu za pojedinca obično je onaj u kojemu se sunce nalazilo u vrijeme njegova rođenja. Životinjskomu znaku osobe pripisuju se odgovarajuće karakteristike, koje – istina – ne mogu izdržati znanstvenu provjeru.

Procjena: Tko horoskopima poklanja povjerenje, sebe pravi neslobodnim. On se djelomično predaje slijepoj sudbini. Kršćani pak vjeruju da Bog u svojoj ljubavi nama uvijek daje mogućnost slobodne odluke, da je stalno u svojoj ljubavi s nama i mijenja naš život. Otuda valja postaviti pitanje ne proturječi li kršćanskoj vjerošćenje zvjezdanoga životinjskog znaka kao ukrasa oko vrata. Znak križa sigurno bi bio ispravniji.

Horoskopi žutoga tiska ne uzimaju se ozbiljno, budući da svojim neodređenim porukama mogu biti primjenjeni uvijek i za svakoga. A godišnje prognoze poznatih astrologa o društvu, politici i okolišu, gledajući ih unazad, bili su za 95% netočni. Tako promatrano ipak je čudno zašto unatoč tomu tako mnogo ljudi u anketama priznaju da su redovito čitali horoskope iz žutoga tiska. Bar mi kršćani trebali

bismo se kritično preispitati kakav je naš odnos prema horoskopima. Jer i ono što se u igri kroz duže vrijeme čini, određuje nas i slabi naš vrijednosni sustav.

Aura

U raznim ezoterijskim učenjima izrazom „aura“ označuje se čovječje energetsko tijelo od fine tvari. Aura omotava fizičko tijelo svakoga živog bića, kao drugi omotač. Prije nego li se pokažu bolesti u fizičkome tijelu, mijenja se stanje aure pa vidoviti ljudi (tako tvrde) mogu to prepoznati po boji energije u auri.

Prosudba: Učenja u vezi s „aurom“ ne odgovaraju kršćanskoj vjeri pa od njih treba odvrćati. Nešto, što bi moglo ići u istome smjeru, u kršćanskome je području aureola kojom umjetnici žele prikazati naročito isijavanje životne snage Isusa Krista – često u ljudima i po ljudima. Nešto od toga sjaja možemo i danas utvrditi kod ljudi. No, to je nešto bitno drukčije od aure.

Ajurvedska medicina

Ajurveda (doslovno: znanje o dobrome životu) religiozno je nadahnutu filozofija, staroindijski nauk o bitku i zdravlju, koji bolest shvaća kao poremećaj nutarnje ravnoteže između razina tijela, duše i duha, pa se nastoji postići tu ravnotežu. Ajurvedska medicina s klijentima provodi terapije meditacijama, tjelesnim vježbama i vježbama disanja (npr. joga), čišćenjem tijela od otrova i izmjenom prehrane.

Prosudba: Ajurveda je u sebi zatvoreni sustav sa snažnom religiozno-filozofskom pozadinom. Po mišljenju ajurveda-medicinara njihova je kura samo onda djelotvorna, kada je prati pripadno „nutarnje čišćenje“ po meditaciji i jogi (takozvane „tehnologije svijesti“). Stoga ovdje treba vladati krajnji oprez.

Korisni vidici ajurvedske medicine (npr. poneka njihova preporuka o ishrani) mogu se prihvaćati, a da se ne upušta u sustav kao cjelinu. Tako je službena medicina već odavna počela znanstveno provjeravati ajurvedske medikamente na djelotvornost i

djelomično donijela na tržište i kod nas priznate lijekove (npr. sredstvo za jetru Liv 52 i tamjan).

Terapija cvjetovima potočnih biljaka

Ovu terapiju pod imenom „Bachblüten-Therapie“ razvio je Edward Bach (1886.-1936.). Bach je bio liječnik te je polazio od pretpostavke da sve bolesti valja svesti na duševne i karakterne probleme. Problemi nastaju uglavnom jer su poremećeni titraji energije što povezuju čovjeka sa prirodom.

Karakterne slabosti kao mržnja, egoizam, okrutnost, ponos i nesigurnost za njega su bile glavne bolesti. On nabraja 38 negativnih duševnih stanja koja se pokazuju u određenim bolestima. Bach je razvio sustav biljaka, čijom je pomoću htio otklanjati svaku od tih smetnji. Za razliku od homeopatije po dr. Samuelu Hahnemannu, koji je točno utvrdio djelovanje svake pojedine farmaceutske supstancije, dr. Bach je djelovanje biljaka na stanja osjećaja pripisivao intuitivno, dakle proizvoljno. Moć tih esencija otklanja navodno blokade poremećenih titraja energije. Osim toga, koja esencija odgovara kojemu pacijentu određuje terapeut obično po intuiciji, budući da pacijentu daje da naslijepo izabere za sebe „odgovarajuću“ esenciju. Ovdje vrijedi uvjerenje: „Intuicija je sve, ništa nije slučaj!“

Bach je bio panteist. Nije vjerovao u osobnoga Boga stvoritelja. Obećanje da će se po cvjetovima potočnih biljaka postići „čistoća duše“, veoma slični težnji za spašavanjem po vlastitoj moći. Naime, po dr. Bachu utjecalo bi se na karakter samim uzimanjem izabranih koncentrata cvjetova.

Prosudba: Nama kršćanima upada u oči da po ovoj terapiji za ozdravljenje karakternih slabosti nije potrebno obraćenje u mislima, riječima i djelima. Kao kršćani smijemo nasuprot ovoga – hvala Bogu – vjerovati da mi možemo nadvladati svoje slabosti uz pomoć Božje milosti i potpomognuti ljubavlju svojih bližnjih.

Bajanje / „Molitva za ozdravljenje“

Bajanje je oblik magije. Stvari i osobe nad kojima se drži govor podvrgavaju se volji govornika. Klasično je, na primjer, bajanje nad bradavicama.

Tražiteljima pomoći obično je posvema nejasno u što se upuštaju. Obično se ova vrsta pomoći naziva „molitva za ozdravljenje“, što većina vjernika drži za posve kršćanski postupak, te je prošireno u katoličkim krajevima. Upadljivo je da se molitve tiho (i tajno) mumljaju, a prenose se kao tajna s generacije na generaciju, i ne tumače otvoreno.

Pa i sposobnost bajati da bradavice nestanu, ili ugasiti požar, u pravilu se pred smrt predaje nekome od članova obitelji. Ova činjenica pobuđuje u nama kršćanima pitanje nije li posrijedi upitna upletenost i posljedice vršenja čarobnjaštva iz prijašnjih generacija. Naime, za to sklopljeni savezi sa Zlim djeluju neprimjetno s generacije na generaciju.

Prosudba: Bog daje svoje darove (pa i dar ozdravljanja) svakom čovjeku zasebno. Kršćanska molitva je pouzdano obraćanje Bogu uz molbu za pomoć i u povjerenju da Bog najbolje zna što je za naše dobro. Kršćanske molitve ne djeluju automatski po obdržavanju određenih rituala ili formula molitve. To bi bila magija (prisvajanje nadnaravnih moći), što u svakome slučaju treba odbaciti (makar bi se time htjelo postići neko dobro).

Budizam

Budizam je sa svojih 375 – 500 milijuna sljedbenika po veličini četvrta religija na zemlji. Budisti se pozivaju na učenja Siddharthe Gautame, koji je po predaji rođen 563. godine prije Krista. Njega se naziva „povijesni Buda“, kako bi ga se razlikovalo od mitskih likova Bude, za koje nema povijesnih svedočanstava. „Buda“ (doslovno: „probuđeni“), časni naslov, odnosi se na doživljaj označen kao bodhi („probuditi se“), a prevodi se često kao „prosvjetljenje“. Time se po budističkome učenju misli na temeljnu oslobađajuću spoznaju o

osnovnim uvjetima svega života, a iz te spoznaje proizlazi nadvladavanje svega tjelesnog bivovanja. Postići tu spoznaju, po uzoru na povijesnoga Budu, nasljedovanjem njegovih učenja, cilj je svake budističke prakse.

Po budističkome učenju svako je živo biće podvrgnuto beskrajnomu kružnom toku (samsara) rođenja i ponovnoga rođenja (reinkarnacija). Cilj budista je, po etičkome djelovanju, po njegovanju krjeposti, po praksi „udublivanja“ (po meditaciji i razvijanju suosjećanja i mudrosti) izići iz toga kruga. Srž Budina nauka su četiri časne istine: prvo, spoznaja da je sav život označen trpljenjem; drugo, spoznaja da trpljenje uzrokuje požuda; treće, da se požudu, pa tako i trpljenje, može nadvladati krjeposnim životom i meditacijom; i četvrto, da put prema tome cilju ide osmerostrukom stazom, koja nam daje naputke prema krjeposnu životu, a centar toga života su obzirnost i spoznaja.

Najviši cilj budizma je izbjeći kružni tok ponovnoga rađanja i ući u nirvanu („utrnuće“).

Prosudba: Nije spojivo s kršćanskom vjerom. U suprotnosti sa kršćanstvom budizam poriče opstojnost Boga stvoritelja, naučava reinkarnaciju, a može se označiti kao „religija samospašavanja“.

Čakra

Nazivom čakra (doslovno: točak, disk, krug) u hinduizmu, jogi, tradicionalnoj kineskoj medicini (TKM) i nekim ezoteričkim učenjima označuju se fini energetski centri između tijela i astralnog tijela čovjeka te raznih slojeva kozmičkih polja energije. Ti energetski centri povezani su finim energetskim kanalima. Budući da ih se ne može materijalno odrediti, do danas nema medicinskoga dokaza za njihovo postojanje.

Govori se da se takozvana „trbušna čakra“ nalazi u solarnome pleksusu, „solarnome spletu“, jednome mjestu gdje tijelo na poseban način zrači toplinu. Medicinski gledano, na tome mjestu se

nalazi najviše nervnih završetaka izvan mozga, što dodatno pojašnjava činjenicu da nam stres „tišti želudac“.

Prosudba: Otvaranje čakre s kršćanskoga je gledišta problematično i za odbacivanje, jer se čovjek možda otvara protubožanskoj energiji i silama.

Opasno je povrh toga kad se (npr. u vikend-tečajevima) poučava kako otvoriti te „čakre“, jer se pri tome može stvarno osloboditi energije kojima ne znamo upravljati.

Channeling – Kanaliziranje

„Channeling“ znači „biti kanal“. Ljudi se daju kao posrednici na raspolaganje duhovima, učiteljima ili mrtvima. Poruke se primaju u transu, dubokoj koncentraciji ili meditaciji.

Prosudba: Za kršćane ovo nije tema! Jasno odbaciti.

Taoizam

Taoizam (kineski *tàojiào* = „nauk puta“) potječe od Laoci-ja (kin. „stari učitelj“), koji je živio u 6. stoljeću prije Krista. „Tao“ prvotno znači „put“, ali već u klasičnom kineskom znači „metoda“ i „načelo“. Tao je najviša stvarnost i prapočetno jedinstvo. Iz tao-a nastaju „deset tisuća stvari“, dakle i kozmos, ali i poredak stvari potječu od njega. Taoizam se procjenjuje kao vlastita i autentična religija Kine. Od 2. stoljeća prije Krista to je narodna religija prožeta magičnim elementima, sa mnogim božanstvima i „svetima“.

Prosudba: Proturječi kršćanskoj slici o Bogu i svijetu. Osim toga, magiju valja uvijek odbacivati.

Liječenje obiteljskoga stabla

Liječenje obiteljskoga stabla postoji odavno. Liječenje obitelji u pravilu je djelomičan vidik općenite terapije. Ovaj oblik liječenja obiteljskog stabla može se primjeniti u okviru kršćanski orjentirane psihoterapije.

Danas je poznato „liječenje obiteljskoga stabla po Bertu Hellingeru“. Anton Hellinger (rođ. 1925. god.) potječe iz

tradicionalne katoličke roditeljske kuće. Kasnije je postao redovnik, ali je kasnije krenuo drugim putem.

Danas ima mnogo vrsta, ponekad veoma različitih oblika liječenja obiteljskoga stabla. Veoma je važno da se taj rad odvija u zaštićenu okviru i da je dio opće terapije.

Prosudba: Budući da ima više oblika, treba obratiti pozornost na oblik terapije i na duhovni zavičaj terapeuta.

Vidovnjaštvo

O vidovnjaštvu se govori kad netko tvrdi da na paranormalan način (ne preko osjetila) dobiva saznanja koja se odnose na neki određeni predmet ili istodobni fizički događaj u sadašnjosti. U širem smislu može se takvo stjecanje znanja odnositi i na prošlost i na budućnost.

Nejasno je iz kojih sve različitih izvora se crpe te informacije. Iz iskustva pak znamo da kod mnogih ljudi poslije nastanu psihički problemi, jer predskazivanje budućnosti određuje, stvara stanje očekivanja koje dokazivo utječe na naše ponašanje i time ograničuje našu slobodu. Da bi se štitilo tu slobodu, Biblija zabranjuje nastojanje da se sazna budućnost.

Prosudba: Vidovnjaštvo se danas veoma često nudi kao jedan oblik gatanja o budućnosti, pa je neprimjereno za kršćane koji se pouzdaju u Božje vodstvo.

Hinduizam

Hinduizam je mnogolika indijska religija, kojoj su glavne značajke priznavanje svetih knjiga Veda i pripadnost nekoj od kasta. Hinduizam sa svojih 900 milijuna pristaša poslije kršćanstva i islama treća je po veličini religija u svijetu, a potječe iz Indije. Pripadnici te religije zovu se hindusi. Vjerni hindusi svoju religiju shvaćaju kao način života. Najstarije svete knjige hinduizma su Vede. Hinduizam ne poznaje zajedničkoga utemeljitelja.

Bogovi, ljudi i životinje prema hinduističkoj vjerskoj predodžbi putuju kružnim tokom vremena svijeta, obilježenim vječnim ponavljanjem. U vrijeme života se, već prema ponašanju, nakuplja dobra ili zla karma, što po hinduističkome vjerovanju utječe na buduće reinkarnacije i na „otkupljenje“, koje se sastoji u stapanju sa „kozmičkom sviješću“.

Prosudba: Kršćani vjeruju u jednoga Boga u trima osobama (ne u bezbroj bogova), vjeruju u Spasitelja Isusa Krista u kojemu je sam Bog postao čovjekom kako bi nas prihvatio u vječnom kraljevstvu ljubavi (nema reinkarnacije).

Hipnoza

Pojam „hipnoza“ potječe iz grčke riječi *hypnos* (bog sna) budući da se u početku istraživanja pretpostavljalo da se radi o stanju sličnom spavanju. Hipnoza je postupak za postizanje promijenjenoga stanja svijesti u kojemu se mozak ne nalazi pod uobičajenom kontrolom racionalnoga mišljenja.

Praksa hipnoze pretpostavlja – kako vele i sami hipnotizeri – odnos povjerenja između hipnotizera i pacijenta. Druga je pretpostavka spremnost osoba za prihvaćanje utjecaja, što ovisi i o njihovu psihičkom stanju. Hipnoza se danas prakticira na četiri životna područja: za zabavu, za medicinsku obradu, u psihološkome savjetovanju i za postizanje duhovnih doživljaja.

Prosudba: Dok se uporaba hipnoze za medicinske zahvate (obično za smanjenje boli) može prihvatiti bez rezerve, prijeko je potrebno savjetovati da se ne koristi hipnozu u svrhu zabave. Realan je naime rizik da se po hipnozi izložimo demonskim silama. Ovo naročito vrijedi, ako se hipnozom dajemo vratiti nazad u „prijašnji život“. Psihički labilne osobe naročito su ugrožene, a zbog osobnih trpljenja često spremne „sve iskušati“.

Stoga kod ove metode naročito vrijedi provjeriti: U što vjeruje terapeut? Iz kojih izvora crpi svoju životnu mudrost? Jer, osobito u

dubokoj opuštenosti naša je podsvijest spremna primati ne samo ozdraviteljske impulse, nego i sve drugo što te impulse prati.

Kineziologija

Kiropraktičar Georg Goodheart otkrio je 1964. godine da se slabost nekih mišića može otkloniti masažom drugih mišića, koji naizgled s njima nemaju veze. Iz toga je razvio misao da bi poremećaji mišića mogli upućivati na probleme u organima i žlijezdama.

U kineziološkoj teoriji zdravlje je složeno isprepletanje strukturnih, kemijskih i duhovnih komponenta, koje zahtijevaju mnoge različite terapije. Po učenju kineziologije različite su grupe mišića povezane „energetskim kanalima“ (sličnim meridijanima u kineskoj medicini) sa organima i sustavima tijela. Za dijagnozu zdravstvenih problema testira se snaga nekoga relativno velikog mišića.

Dovde se dade shvatiti metodu, makar i ne bila znanstveno provjerena. Jer kako brzo reagiraju naši mišići svi smo već ustanovili: U slučaju prepada naši mišići stegnu se brže nego mi shvatimo situaciju. Ovo se događa tijelu svojstvenom povratnom spregom našega mišićja. Tako se možda može shvatiti mehanizam po kojemu npr. neki mišić na testu slabo reagira ako ima kontakt s njemu nepodnošljivom namirnicom.

Veoma je važno istaknuti naputak da kineziološko testiranje ne smije biti nadomjestak za druge tjelesne i laboratorijske pretrage!

Praksa nažalost izgleda često drukčije, pa se kineziologiju rabi ne samo za dijagnozu postojećih smetnji, nego i za „proročko“ predkazivanje razvitka zdravlja, potrebe za lijekovima itd.

Prosudba: Danas nuđena kineziologija ima često samo malo zajedničkoga sa izvornom metodom dr. Goodhearta i često je pomiješana sa drugim svjetonazorima, religijama i kulturama te sa idejama iz New-Age. Tržište je već nepregledno. Neki smjerovi kineziologije rade s korekturama čakre ili mudrasom (to su položaji

prstiju, kojima terapeut pripisuje određeno značenje ili pak bolest, i čiji simbolični karakter navodno pokazuje podsvijest čovjeka). Nadalje se uči rune (germanske pismene znakove) za postizanje promjene, tibetanske energije, havajsko umijeće liječenja (Huna) i mnoge druge stvari.

Stoga valja i ovdje naputak: Valja točno pogledati terapeuta, pitati za njegovu duhovnu pozadinu i budno pratiti terapiju. Ovamo pripada svjesno se staviti pod zaštitu Isusa Krista i terapiju odmah prekinuti ako se ima loš osjećaj.

Magija

Magija (grčki: *mageía* = čarobnjaštvo) znači nadnaravno utjecanje na događaje, ljude i stvari. Mag pokušava postići taj utjecaj pomoću svojih nadnaravnih sposobnosti, duhova ili demona, pomoću rituala, formula zaklinjanja i sličnih praktika.

Crnom se magijom pokušava drugima naškoditi proklinjanjem. Bijala magija je oblik magije čiji je cilj zaštita, pomoć i ozdravljenje. Često se u tu svrhu rabe oblici molitve upravljene Bogu, ponekad i Trojednom Bogu.

Prosudba: Čak i u slučaju da se želi postići dobro, magija je protiv Boga. Naime, mi ne možemo raspolagati Bogom. Mi ne možemo iz Boga vući snagu, nego samo moliti! Magiju valja odbaciti u svim varijantama.

Medial / Medij

„Medial“ znači informacije nedostupne prirodnim putevima dobivati po mediju, npr. pomoću viska ili rašlji, ili pomoću nekoga umrloga.

Medij (latinski *medium* = sredina, središte) je ono što se nalazi ili leži između. Kad se kaže medij, često se misli na neku osobu koja posreduje informacije iz okultnoga svijeta.

Prosudba: Kao već spomenuti channeling i ovaj postupak treba jasno odbaciti, jer to nije put kojim nam Bog posreduje potrebne i korisne informacije.

Meditacija

Meditacija (latinski: *meditatio* = 1. razmišljanje o čemu 2. upraviti ka središtu) je spiritualna praksa, uobičajena u mnogim religijama i kulturama. U alternativnoj medicini ponuđene tehnike meditacije potječu često iz religija Dalekoga istoka.

Tko meditira, nastoji se opustiti u ozračju mira. Obično zauzima ugodan položaj tijela (ponajčešće sjedeći položaj) i koncentrira se u mislima na nešto što zaustavlja rastresite i uznemirujuće misli. Možda se koncentrira na vlastito disanje, na ritmički ulazak i izlazak zraka. Drugi opet ponavlja neku mantru (svetu riječ, primljenu od duhovnoga vođe), običnu riječ ili neku rečenicu.

Ma kako bila korisna meditacija za opuštanje, valja ipak imati na umu da oblici meditacije iz religija Dalekoga istoka nisu izvorno razvijene za općenito suzbijanje stresa, nego da ljude dovedu u stanje u kojemu je racionalna svijest „prazna“ kako bi se došlo do „nutarnjega Ja“ ili do „kozmičke svijesti“. A od nekih pristalica meditacije spominjano „nutarnje prosvjetljenje“ u ekstremnome slučaju može značiti kontakt sa raznim duhovima.

Prosudba: I kršćani se trebaju opušitati i uklanjati nepotreban stres u svome životu. Meditacija je kršćanska ako ima za sadržaj Božju riječ i osobu Isusa Krista. Cilj kršćanske meditacije je produbiti prijateljstvo s Isusom Kristom. Po tome se razlikuje kršćanska meditacija (ili također kontemplacija) od budizma i zena. Kod potonjega je prvotni cilj postati prazan, a u kršćanskoj meditaciji kršćanin se želi preobraziti u Isusu Kristu.

New Age

Pokret New Age mnogooblični je pothvat udruga i organizacija koje nastoje u našem društvu uspostaviti „Novo doba“ (prijevod za

New Age) prosvjetljenja i harmonije. Pri tome se radi o nekoj vrsti religioznoga svjetonazora. Srž pokreta New Age je prihvaćanje postavke da se mi nalazimo u novome dobu – dobu vodenjaka.

Glavna poruka New-Age glasi: „Čovjek može pobijediti ljudske nedaće nauči li primijeniti prave metode“. Ovdje se jasno vidi mentalitet po kojemu se sve dade napraviti: ezoterija će čovjeku brzo dati nove snage, a osoba mora znati koristiti te snage da bi bila efektivna. New Age proglašuje da upravo nastaje „novo doba mira za sve čovječanstvo“, budući da se astrološki ciklus približava „dobu vodenjaka“. Sada se pak sve slijeva u harmoničnu egzistenciju. Time dolazimo u poslijekršćansko doba.

U mnogim naoko bezazlenim programima tečajevâ govori se o zdravoj prehrani, fitnessu, teorijama opuštanja, i naročito o pozitivnome mišljenju. Sve su to metode u kojima su zrnca istine. No, kada se rabe odijeljeno od Boga, mogu ljude raspoložiti da se služe okultnim moćima.

Prosudba: U krajnjoj liniji ove metode udaljuju od Boga, naime tko misli da može ili mora sam sebi pomoći, ne očekuje pomoć od milosrdnoga Boga. Takav traži spasenje u dostupnim metodama, zapravo u samom sebi. Budući da ovo nikako nije dostižno, mnogi ljudi – hvala Bogu – po negativnome iskustvu u New Age i ezoteriji nalaze put povratka kršćanskoj vjeri.

Pokret New-Age izričito uči da se nalazimo u poslijekršćanskome dobu, pa se time iz temelja protivi kršćanstvu.

Okultizam

Okultizam (latinski *occultus* = skriven, zastrt, tajan) je posebno područje ezoterije. U etimološkome rječniku njemačke kuće Duden okultizam se tumači kao „tajna znanost o nadnaravnim moćima i stvarima“.

Okultizam se sastoji od tajnih tehnika proširenja svijesti. Cilj je uspostaviti kontakt sa nevidljivim svijetom da bi se dobilo odgovore i životne perspektive. Danas se u tu svrhu koriste drmanje stola

(planchette) ili čaša, gatanje viskom ili rašljama, karte (tarot) i horoskop.

Prosudba: Jasno protubožanski.

Reiki

„Reiki“ je japanski izraz za univerzalnu životnu energiju (*rei* = univerzalno, *ki* = životna energija, hinduistički *prana*, kineski *chi*). Današnju praksu reikija uveo je zen-budistički monah Mikao Usui, koji je polovicom 19. stoljeća imao mistični doživljaj u kojemu mu je objavljen reiki. Osnova za reiki-terapiju je vjerovanje da kroz svakoga čovjeka struji božanska, ljubav i puna i ozdraviteljska životna energija. Terapeut djeluje kao „kanal“ za reiki-energiju, koju pušta da struji u pacijenta.

Prilikom izobrazbe za reiki-terapeuta moli reiki-majstor vođe iz svijeta duhova da otvore „energetske čvorove“ (čakre) učenika i da ih napune životnom energijom. Tim oblikom posvetnoga rituala reiki-učeniku se priznaju ili mu se prenose izvanredne moći. To je magični liječnički sustav. Za svoju praksu liječenja učenici dobivaju posebne simbole. U drugome stupnju izobrazbe reiki-terapeut uči uspostavljati kontakt sa vođama iz svijeta duhova i prenositi energiju na veće udaljenosti. U trećemu stupnju izobrazbe za reiki-majstora terapeut stavlja svoj život u službu reikija i njegovih duhovnih vođa. Terapeuti drugoga i trećega stupnja ne moraju biti prisutni seansama, budući da oni mogu životnu energiju posredovati i iz daljine.

U reiki-seansi liječenja terapeut polaže ruke s dlanovima prema dolje ili na određeno mjesto tijela pacijenta, koncentriran na životnu energiju. Tok te energije u pravilu se osjeti.

Riječ reiki označuje i oblik terapije i samu energiju koja bi trebala proizvesti ozdraviteljski učinak. U ovome postupku se nastoji liječiti bolesti, ili pak njihovo pojačano sprečavanje ili opće blagotvorno stanje.

Prosudba: Budući da reiki i prilikom učenja i u praksi liječenja obavezno pretpostavlja kontakt sa svijetom duhova, to je terapija

nespojiva sa kršćanskom vjerom, čak i ako reiki-majstor izjavljuje da liječi u ime Isusovo. Da se u reikiju događaju negativne stvari dokazuje sve veći broj ljudi oštećenih od reikija. Oštećeni se nakon reiki-terapije tuže na psihičke probleme, nemir, strahove, poremećaje sna i slično.

Za razliku od reiki-terapeuta kršćani svoj život povjeravaju Isusu Kristu i mole ga da u njima i po njima djeluje po svojem Svetom Duhu.

Šamanizam

Pojam „šamanizam“ dolazi od prihvaćene strane riječi „šaman“. Središnja figura šamanizma je šaman, čovjek koji zauzima posredničku ulogu između ovostranoga i onostranoga svijeta. Poseban znak je uporaba različitih sredstava da bi se postiglo stanja transa (među ostalim: ritmičko bubnjanje, ples, ples u transu, psihotične droge, post). Tako izazvana stanja transa čine da postojimo na nepoznat način i stavljaju nas u dodir s duhovima.

Sad šaman postaje posrednik između pacijenta i duhova da bi doznao čime je bolesnik povrijedio duhove i zašto su mu poslali dotičnu bolest. Nakon toga šaman pregovara s duhovima da bi razjasnio što treba poduzeti da se bolesnik oslobodi bolesti. Kada se vrati u normalnu svijest šaman provodi naređene radnje kako bi udobrovoljio duhove.

Šamanizam polazi od pretpostavke da svaka bolest ima religiozne uzroke. Kada se pronađe uzrok, šaman može izliječiti bolest. Duhovi su odgovorni za postignuto ozdravljenje.

Prosudba: Ovo je sve prije nego li kršćanski put ozdravljenja i spasenja. Bezuvjetno odbaciti.

Spiritizam

Nazivom spiritizam (latinski: *spiritus* = duh) označuje se nauk i postupak po kojemu se uz pomoć medija uspostavlja kontakt s

dušama umrlih, s duhovima. Tako se pokušava uporabiti *pokojnike za vlastite interese*. Čovjek želi na neki način profitirati od pokojnika.

Uporaba medija da se dobije saznanja i informacije od „druge strane“, to jest iz svijeta mrtvih ili duhova, staro je kao i samo čovječanstvo. Ova se pojava susreće u svim kulturama. Poznata je pod raznim nazivima u „religioznim“ činima.

U spiritizam pripadaju spiritističke sjednice (seanse) i čitav niz manifestacija, obično u dva tipa: materijalnoga i mentalnog. Tjelesnim pojavama pripadaju npr. gurkanje stola, pomicanje čaša, zvuci kucanja, materijalizacije, levitacije (uzdizanja) i aktivnosti na ploči „ouija“. U mentalne pojave pripadaju npr. automatsko pisanje, vidovitost i govor u transu. Spiritisti te pojave smatraju dokazima ostvarena kontakta s mrtvima.

Prosudba: Gledajući s kršćanskoga stanovišta postoje tri mogućnosti tumačenja tih pojava: prijevara (laž), psihičke moći ili aktivnost demona. Nije uvijek lako razlikovati koja od ove tri mogućnosti je u pitanju u konkretnome slučaju. Ovdje se radi o ispitivanju mrtvih ili duhova posredstvom nekoga medija (u transu) ili nekih pomoćnih sredstava kao što je pomicanje čaša, stola, viska, ploče „ouija“, automatskoga pisanja planšetom i slično.

Nešto je posve drugo *molitva za mrtve*, u kojoj se mrtve preporučuje za spasenje po Isusu Kristu. Moguće je da se „sirote duše“ (mrtvi u stanju čišćenja) nekome jave u snu. S tim javljanjem redovito je povezana molba da se za njih upravljaju molitve Bogu, kako bi te duše postigle „pokoj vječni“. Ne možemo moliti molitvu „Pokoj vječni daruj im, Gospodine...“, a onda ometati njihov pokoj ispitujući ih!

U Izraelu je ispitivanje mrtvih važno kao otpad od Boga, što je za posljedicu imalo najteže kazne: „Ne obraćajte se na zazivače duhova i vračare; ne pitajte ih za savjet. Oni bi vas opoganili. Ja sam Jahve, Bog vaš!“ (Lev 19,31)

„Ako se netko obrati na zazivače duhova i vračare da s njima druguje, ja ću se okrenuti protiv takva čovjeka i odstranit ću ga iz

njegova naroda“ (Lev 20,6). (Usp. nadalje: Lev 20,27; Pnz 18,10; 2 Kr 21,6; 2 Kr 23,24; 1 Ljet 10,13; Iz 8,19-20).

Stari zavjet zabranjuje svaki pokušaj ispitivanja mrtvih ili uspostavljanja kontakta s mrtvima. Nema ni najmanje naznake da bi Novi zavjet dokinuo tu zabranu.

Talisman

Talisman (od arapskoga *tilsam* = „čarobna slika“) mali je predmet, često kao slika od metala ili kamena, što treba štititi od bolesti i čarolije, ili se nosi kao opći donosilac sreće.

Prosudba: Kao oblik praznovjerja valja odbaciti.

Teozofijsko društvo

Istinska teozofija (doslovno: „Božja mudrost“) razvila se iz biblijskoga shvaćanja da će slušanje riječi Božje i odgovarajuće ponašanje dovesti do mudrosti. No, ako danas govorimo o teozofiji ne mislimo na tradicionalno kršćansko shvaćanje o tome, nego na filozofski smjer iz 19. stoljeća proizašao iz korijena okultizma.

Godine 1875. Helena P. Blavatsky svoj „Mirakel-klub“ nazvala je imenom „Teozofijsko društvo“. Ona je djelovala kao spiritistički medij i bila u vezi sa različitim okultnim društvenim krugovima.

Godine 1889. izišla je knjiga „Ključ teozofije“, gdje se tumači trostruki cilj toga društva:

- Podupiranje bratimljenja svih ljudi i religija
- Podupiranje studija filozofije zemalja Dalekoga istoka
- Podupiranje studija okultizma i njegove prakse.

Ovo postavljanje ciljeva dalo je jake poticaje današnjemu „internacionalnom sinkretizmu“. Temelj za ove ciljeve bila je tvrdnja: sve religije zastupaju istu istinu i dovode ljude k Bogu. To je poticaj za stvaranje „univerzalne religije“. „Tajni nauk“ poziva se pritom na nadahnuće po tibetanskim duhovnim učiteljima. Ta je knjiga prava početna ćelija za New Age.

Prosudba: Iz temelja proturiječi kršćanskoj vjeri.

„Therapeutic Touch“ / Polaganje ruku / „Strujanje“

Danas postoje različiti oblici (a vjerojatno će uvijek iznova biti novih) polaganja ruku ili širenja ruku. Negdje se to naziva i „strujanje“. Jedno od japanskih iscjeliteljskih strujanja poznato je pod imenom „Jin Shin Jyutsu“. JSJ je metoda japanskih monaha za aktiviranje moćiju samoizlječenja. Terapeutski dodir (engleski: Therapeutic Touch) je takozvana „bio-energetska“ metoda liječenja polaganjem ruku.

Nakon što je pacijent ugodno legao ili sjeo, terapeut počinje svojim rukama „šetati po njemu“. Pritom ruke obično drže 5 – 10 cm razmak od kože pacijenta. Nakon što je prošao rukama preko pacijenta, terapeut provjerava energetske polje pacijenta na moguće smetnje koje bi mogle izazvati bolest. Takve smetnje se uklanjaju na jedan od sljedeća dva načina: Terapeut velikim kretnjama ponovno ide preko tih mjesta na tijelu pacijenta da bi „poravnao“ energetske polje, ili određenim točkama izravno privodi energiju.

Prosudba: Isus je često dodirivao ljude i na njih polagao ruke da bi im time omogućio iskustvo svoje blizine, ljubavi i naklonosti, ili da bi im posredovao ozdraviteljsku snagu, Duha Svetoga. Isto su i apostoli često činili kad bi za druge molili.

Polaganje ruku može biti prirodni izraz suosjećanja i blizine. No, polaganje ruku može postati i „sredstvo“ da bi se posredovalo ozdraviteljsku moć. U ovome slučaju odlučujuće je važno tko polaže ruke i koji to „duh“ u njemu živi i – dosljedno – „što“ se tu posreduje.

Therapeutic Touch počiva na religioznim predodžbama Dalekoga istoka. Pacijent je eventualno izložen opasnosti da bude uvučen u nekršćanska područja i po takvoj terapiji se optereti okultnim opterećenjima.

Premda je naizgled slično, Therapeutic Touch i kršćansko polaganje ruku ne mogu se svesti na isto. Dok kršćani, moleći za bolesne i na njih polažući ruke mole da Isus Krist dotakne bolesnike i

izliječi ih, terapeuti Therapeutic Touch-a mogu posredovati okultne moći ozdravljenja (usp. o tome i reiki).

Tradicionalna kineska medicina

Kineska medicina naučava da ljudsko tijelo ima nevidljivu osnovnu energiju koja struji tijelom i na taj način regulira funkcioniranje različitih organa.

Terapeuti Tradicionalne kineske medicine (TKM) počinju terapiju novoga pacijenta intenzivnim ispitivanjem. Oni bilježe i njegov glas i disanje, budući da je to važno za tok energije zvane *chi*. Glavni cilj TKM je ponovno uspostavljanje ili osiguravanje harmoničnoga toka *chi* kroz tijelo, čemu služe različite terapije. Ako se praksa joge ili meditacije rabi u izvornome obliku, mora se pacijent dobro upustiti u taoističke i budističke predodžbe.

Prosudba: Način razmišljanja u pozadini TKM nije u svim točkama spojiv sa kršćanstvom. Kršćani trebaju općenito biti veoma budni dođu li u doticaj s terapijama usko povezanim s nekršćanskim religioznim predodžbama.

Stoga bi se kršćani trebali prije terapije informirati, ili izravno pitati terapeuta primjenjuje li primjerice akupunkturu kao čistu metodu, ili TKM sa svjetonazorskom pozadinom. Često i predmeti u ordinaciji odaju tu pozadinu (npr. Budin kip i slično). Oprez: Nije svaki terapeut, u čijoj ordinaciji visi križ, odan izvoru zdravlja Isusa Krista. Već je i sam Isus opominjao na budnost: „*Mnogi će doći u moje ime i reći: Ja sam! I zvesti će mnoge*“ (Mk 13,6).

Joga

Joga je indijski filozofski nauk koji obuhvaća čitav niz duhovnih i tjelesnih vježbi. Pojam joga (Sanskrit od *yuga* = jaram, *yui* = ujarmiti, skupa svezati, nategnuti, upregnuti) može se shvatiti kao „spojiti“, ali i u smislu „nategnuti“ i „upregnuti“ tijelo za dušu, na sabranost i koncentraciju.

Budući da joga potječe iz Indije, korijeni joga-filozofije su u hinduizmu i u dijelovima budizma. Pojedina se ovdje shvaća kao putnika u kolima materijalnoga tijela. Tijelo su kola, kočijaš je razum, pet konja su pet osjetila, putnik je duša, a oprema na indijskom zove se „joga“.

Pritom je vjera u reinkarnaciju bitni čimbenik joge. Pogreške u prijašnjemu životu imaju izravan utjecaj na slijedeći život. Drugim riječima: Bolest i trpljenje smatraju se posljedicom prijašnjega manjkava ili grješna života. Bolesti i trpljenja moraju se podnositi, ali je moguće skratiti ih dobrim djelima, recitacijom mantri, joga-vježbama i sličnim. Cilj je nirvana, ništavilo, poništenje svih strasti i osjećaja. Tamo se ljudski duh povezuje sa dušom svijeta (atman), što za Hinduse znači izbavljenje iz kruga ponovnih rađanja.

U jogu spadaju određeni stavovi tijela i vježbe disanja, što treba povezati dušu i tijelo, i donijeti duhovnu harmoniju. Danas mnogi terapeuti gledaju na jogu kao na sustav vježbi za postizanje opuštanja i za fitness. Ima više vrsta joge.

Ako netko za sebe treba neku tjelesnu vježbu za opuštanje, to je nešto drugo – ne joga. Da se joga ne može odvojiti od svoje religiozne pozadine, pokazuje se po tome što gore skicirana duhovna pozadina pripada u pouku učitelja joge. Tako pojedina držanja tijela imaju i duhovno značenje.

Prosudba: Karma, reinkarnacija i samootkupljenje po vježbama protuslove kršćanskoj slici čovjeka. Vrebaju skrivene opasnosti ako se npr., vrši u jogi uobičajeno udubljanje (samadhi), ili se upustimo u Bakhi-jogu (predanje Budi) što bi trebalo pokrenuti novo rođenje; slično je s onim koji u Tantra-jogi traži seksualno oslobođenje. Sve ovo može voditi teškim duševnim konfliktima.

Čak i ako ne dođe do smetnji, ipak dolazi do nesigurnosti i razvodnjenja vjere u kršćana koji traže smisao. Jer, hindus ili budist traži svoje oslobođenje i ukorjenjenje samoga sebe isključivo po svojim silama, a kršćanin stoji sučelice svom Bogu koji ga po Isusu Kristu spašava, i komu se kršćanin povjerava.

Literatura

Aschoff, Friedrich / Noll, Christopher / Toaspern, Paul: Heilung (Ozdravljanje) (GGE thema 1). Grindeldruck, D-Hamburg. 3. Auflage 2001.

Bertelsmann: Universal-Lexikon. Bertelsmann Lexikon Verlag GmbH, D-München. Aktualisierte Ausgabe 2002.

Dörflinger, Monika: Wege der Heilung? (Putevi ozdravljanja?) D&D Medien GmbH, D-Grünkraut, 3. Auflage 2007.

Gibello Erika: „... jetzt sind viele Antichriste gekommen!“ („...sada su se pojavili mnogi Antikristi!“) Orientierung in den Abgründen der Pseudoreligionen (Orijentiranje u ponorima pseudoreligija). Danielis Verlag, D-Alzenau, 1. Auflage 2008.

Köller, Reinhard / Schiffner, Georg: Alternative Heilverfahren aus christlicher Sicht (Alternativni postupci ozdravljanja pod kršćanskim vidom). CiG-Denkanstösse Nr. 5. Christen im Gesundheitswesen (Kršćani u zdravstvu), D-Aumühle. Erstauflage 2008.

Manjackal, James: Er berührte mich und heilte mich (Dodirnuo me i ozdravio). Highland Books, München 2005.

Marsch, Michael: Geistheilung – oder Heilung durch den Heiligen Geist? (Ozdravljenje duha ili ozdravljenje po Duhu Svetome?) Kani-sius Verlag, Freiburg. 1988.

Mischitz, Wolfgang: Die aktuelle Szene in der Esoterik (Aktualna scena u ezoteriji). Richtungen, Gruppierungen und ihre Anliegen und Hintergründe (Smjerovi, grupacije i njihova nakana i pozadina), Vortrag in Spittal an der Drau, 9. Februar 2006.

Müller, Jörg: Verwünscht, verrückt oder was? (Proklet, lud ili što?) Betulius Verlag GmbH, D-Stuttgart, 1998.

O'Mathùna, Dònal /Larimore, Walt: Handbuch Alternativmedizin (Priručnik alternativne medicine). Darstellung und Beurteilung aus christlicher Sicht (Prikaz i prosudba s kršćanskoga motrišta). R. Brockhaus Verlag, D-Wuppertal, 2006.

Theologischer Ausschuss der Charismatischen Erneuerung in der Katholischen Kirche: Gebet um Befreiung. Ein Beitrag zum innerkirchlichen Gespräch (Teološki odbor karizmatske obnove u Katoličkoj crkvi: Molitva za oslobođenje. Doprinos unutarcrkvenomu razgovoru). Druckerei Steinmeier, D-Nördlingen, 12. Auflage 2005.

Wikipedia, freie Enzyklopädie des Internets (Wikipedia, slobodna internetska enciklopedija)

Sadržaj

Predgovor

Uvod

Prvi dio: Teološke smjernice

1. Kršćanska slika svijeta
 - 1.1. Dobro Božje stvorenje
 - 1.2. Pad u grijeh kao velik poremećaj
 - 1.3. Novo i ozdravljeno stvorenje u Kristu
 - 1.4. Dovršenje – novo nebo i nova zemlja
2. Kršćanska slika čovjeka
3. Spasenje i zdravlje
 - 3.1. Bog kao liječnik u Starome zavjetu
 - 3.2. Sveobuhvatno spasenje u Isusu
 - 3.3. „Zdrav kao drijen“
4. Putevi spoznaje
 - 4.1. Razum i razbor kao izvori spoznaje
 - 4.2. Spoznaja preko božanske Objave
 - 4.3. Znanje i moć preko negativnih duhova
5. Značenje duhovnoga stava
 - 5.1. Prva zapovijed
 - 5.2. Kušnja vlastite moćnosti

Drugi dio:

Kako Bog danas liječi

1. Komu vjerujem?
2. Dimenzije ozdravljanja
3. Tri primjera ozdravljenja

- 3.1. Hoćeš li ozdraviti? Iv 5,1-18
- 3.2. „Stani u sredinu“ Mk 3,1-6
- 3.3. Isus kao Milosrdni Samaritanac Lk 10,30-35
- 4. Ozdravljenje praštanjem
 - 4.1. Gorčina – posljedice povredâ
 - 4.2. Križ – mjesto univerzalnoga pomirenja
 - 4.3. Opraštanje
 - 4.4. Ozdravljenje osjećaja
 - 4.5. Konkretni put pomirenja
- 5. Ozdravljenje preko sakramenata
 - 5.1. Ozdravljenje preko sakramenta bolesničkoga pomazanja
 - 5.2. Ozdravljenje preko sakramenta pokore
 - 5.2.4. Kateheza u vezi sa sakramentom
 - 5.3. Ozdravljenje preko Euharistije
 - 5.3.1. Tajna otkupljenja
 - 5.3.2. Primanje svete pričesti
- 6. Ozdravljenje preko molitve
- 7. Putevi ozdravljenja
 - 7.1. Liječničko i njegovateljsko djelovanje
 - 7.2. Ozdravljenje preko zdrava stila života
 - 7.3. Ozdravljenje preko Božje riječi
 - 7.4. Ozdravljenje preko zajednice
 - 7.5. Ozdravljenje preko klanjanja
 - 7.6. U trpljenju iskusiti ozdravljenje i slavu
 - 7.7. Kratak pregled: Bog hoće očitovati svoje djelovanje

Treći dio: Konkretno razlikovanje i dušobrižnička pomoć

- 1. Nekršćanski duhovni procesi ozdravljenja
 - 1.1. Ozdravljenje duha (molitva za ozdravljenje)
 - 1.2. Kriteriji razlikovanja za ozdravljenje duha
 - 1.3. Filozofija i slika čovjeka
- 2. Osoba terapeuta (liječnika)
- 3. Pojedinačna područja promatrana izbližega
 - 3.1. Homeopatija

3.2. Visak

3.3. Rašlje

4. Dušobrižnički naputci i pomoć

Dodatak...

Korica

Hoćeš li ozdraviti?

Mnogi ljudi traže ozdravljenje i pomoć u svojim tegobama i svome trpljenju. Bog hoće nas ljude učiniti sretnima i na različite načine nam darovati ozdravljenje i spasenje – danas također! U ovoj knjizi se izlaže Božje gledanje o ozdravljenju i bolesti i ohrabruje vjerovati Božjim putevima ozdravljenja i slijediti ih. K tomu se, polazeći od kršćanske slike svijeta i čovjeka, prikazuje pomoć za razlikovanje u vezi s današnjim aktualnim praksama ozdravljanja.